

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

ÂŞIK EZGİLİ KEVSER'İN HAYATI, SANATI VE ŞİİRLERİ

TEZİ YAZAN
Tolga COŞKUN

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Begüm KURT
Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Belde AKA
Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Ali DOĞANER (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN / NİSAN 2020

ONAY

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

201711051 numaralı öğrencimiz olan **Tolga COŞKUN** tarafından hazırlanan “**Âşık Ezgili Kevser’in Hayatı, Sanatı ve Şiirleri**” başlıklı bu tez çalışması jürimiz tarafından **oy birliği** ile **Türk Dili ve Edebiyatı** Ana Bilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti İmzalıdır)

Üniv. İçi - Asıl Üye - Tez Danışmanı - Jüri Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Begüm KURT

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti İmzalıdır)

Üniv. İçi - Jüri Asıl Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Belde AKA

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti İmzalıdır)

Üniv. Dışı - Jüri Asıl Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Ali DOĞANER

(Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi)

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti İmzalıdır)

14 / 04 /2020

Doç. Dr. Murat KOÇ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ndaki hükümlere tabidir.

İTHAF

Bu çalışmayı başta annem ***“Emine Coşkun”*** olmak üzere; hayata değer katan bütün emekçi kadınlara ithaf ediyorum.

ETİK BEYANI

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

14 / 04 / 2020

Tolga COŞKUN

TEŞEKKÜR

Bu çalışma sürecinde bana desteklerini hiçbir zaman eksik etmeyen ve her daim yanımda olan hocam Sayın **Dr. Öğretim Üyesi Begüm Kurt**'a, hayat arkadaşım **Arzu İbili**'ye, babam **Mustafa Coşkun**'a, ablalarım **Evren Fatma Tanrıkulu**'na ve **Ayşe Yılmaz**'a ve değerli arkadaşlarıma teşekkür ederim.

ÖZET

ÂŞIK EZGİLİ KEVSER'İN HAYATI, SANATI VE ŞİİRLERİ

Tolga COŞKUN

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Begüm KURT

Nisan 2020, 160 sayfa

Bu çalışma; âşık edebiyatı dahilinde ürünler ortaya koyan, varlık gösteren kadın âşıkların önemini açıklamak, erkek âşıklar kadar bu gelenek içerisinde güçlü ve yetkin olduklarına dikkat çekmek amacıyla hazırlanmıştır. Çağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı bünyesinde gerçekleştirilen ve yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu araştırmanın konusunu Âşık Ezgili Kevser'in hayatı, sanatı ve şiirleri oluşturmaktadır.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde; araştırmanın konusu, amacı, yöntemi, kapsam ve sınırlılıklarına yer verilmiş; kavramsal çerçeve hakkında bilgi verilmiş ve kullanılan yöntem açıklanmıştır. Türkiye sahası âşıklık geleneği hakkında genel bir bakış ve Türkiye sahası âşıklık geleneğinden kadın âşıkların yeri ile ilgili genel bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde; Âşık Ezgili Kevser'in hayatı, âşıklık gelenekleri (mahlas alma, usta çırak ilişkisi, saz çalma vb.) bakımından incelenip âşığın ifadelerine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde; Âşık Ezgili Kevser'in 65 şiiri; biçim, içerik, dil ve üslup özellikleri bakımından incelenip değerlendirmeler yapılmıştır. Dördüncü bölümde ise sonuç ve öneriler bölümü yer alırken çalışmada faydalanılan yazılı ve sözlü kaynaklar, kaynakça bölümünde yer almıştır. Âşık Ezgili Kevser'den elde edilen 65 şiir alfabetik olarak sıraya konulmuş, sıraya konulan bu şiirler "AEK" kodu ile ekler bölümünde gösterilmiştir. Ekler bölümünde ayrıca âşık ile ilgili fotoğraf ve gazete haberleri de yer almaktadır.

Anahtar kelimeler: Âşıklık Geleneği, Kadın Âşık, Ezgili Kevser, Çorum.

ABSTRACT**ÂŞIK EZGİLİ KEVSER'S LIFE, POETRY AND POEMS****Tolga COŞKUN****Master Thesis, Department of Turkish Language and Literature****Supervisor: Dr. Begüm KURT****April 2020, 160 pages**

This study has been prepared to highlight the importance of female minstrel who have created works and made their presence felt in minstrel literature and to point out that they are as strong and competent as male asiks in this tradition. The study was conducted within the constitution of Çağ University, Department of Turkish Language and Literature. As prepared master's thesis, the subject of this research is Âşık Ezgili Kevser's life, poetry and poems.

This study consists of four parts. In the first part, with the subject, aim, method, scope and limits of the study it gives attention to general overview towards Turkish minstrel tradition and scientific knowledge about the role and place of female minstrel. In the second part, Âşık Ezgili Kevser's life is assessed in terms of minstrel tradition (using fictitious name called mahlas, relationship between the master and the apprentice, playing saz etc.) and statements of Âşık Ezgili Kevser take place as the resource person. In the third part, Âşık Ezgili Kevser's 65 poems have been examined with regard to form, content, language and genre and evaluations have been made. While result and suggestion part takes place in the fourth part, written and oral sources are available in bibliography part. Âşık Ezgili Kevser's 65 poems have been put order alphabetically and these poems have been displayed with AEK code in attachment section. Attachment section also includes photos and newspaper reports about Âşık Ezgili Kevser.

Keywords: Âşık Tradition, Female Âşık, Ezgili Kevser, Çorum.

ÖN SÖZ

Halk edebiyatını genel bir biçimde ifade edecek olursak edebî zevk, düşünce ve anlatım gücüne ulaşmış; içerik olarak söze dayalı halk şiiri, halk hikâyesi, efsane, mani, ağıt, türkü, fıkra, destan, bilmece, tekerlemeler, masal, atasözü, deyimler gibi sözlü gelenekte yaşayıp nesilden nesile aktarılan anonim ürünlerden oluştuğunu söyleyebiliriz. Bu edebiyat içerisinde bir bölüm oluşturmuş âşık edebiyatının kaynağı ise İslamiyet'in kabulünden önceki sözlü edebiyattır. 15. yüzyıldan sonra gelişerek günümüze kadar ulaşmış olan âşık şiiri, diğer halk edebiyatı ürünleri gibi sözlü bir edebiyat ürünüdür. Âşık olarak adlandırılan şairlerin; kopuz, bağlama, cura, tambura eşliğinde söyledikleri sözlü bir geleneğe bağlıdır. Âşık edebiyatı; kendisini var eden ve toplumun sözcüsü konumundaki âşıklar tarafından oluşturulmuş, bir sözlükültür hazinesidir. Âşıklık geleneği ise yüzyılların birikimine sahip, kendi içerisinde belirli kuralları olan köklü bir gelenektir. 15. yüzyıldan itibaren yazıya geçirilmeye başlanmış olan ve halk edebiyatının içerisinde bir gelenek oluşturmayı başaran âşık şiiri içerisinde kadın âşıklar gerek içerik gerekse farklı bakış açıları ile âşıklık geleneğini daha katmanlı ve çeşitli hale getirmişlerdir. Bu geleneğin var olmasında katkısı bulunan kadın âşıklar, erkek âşıklar kadar göz önünde bulunmasa da düşünsel, sanatsal ve ifade gücü bakımından onlar kadar yetkinlik göstermektedir.

Bu çalışma ile âşıklık geleneği içerisinde var olma çabası gösteren kadın âşıkların güçlü yapsını, Âşık Ezgili Kevser'in şahsında gün yüzüne çıkarmak istenmiştir. Ayrıca kadın âşıklarımızın kendilerine bu gelenkte ne denli sağlam bir yer edindikleri ispatlanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın genelinde, âşıklık geleneğinin süreçleri bağlamında Âşık Ezgili Kevser'in gelenek ile olan bağı incelenirken âşığın kendisinden elde edilen ve aynı zamanda büyük çoğunluğu âşığın "Işık Damlası" adlı şiir kitabında da bulunan 65 şiir, âşık edebiyatının kuralları dahilinde tahlil edilerek çalışmaya eklenmiştir.

İÇİNDEKİLER

KAPAK	i
ONAY	ii
İTHAF	iii
ETİK BEYANI	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
ÖN SÖZ	viii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xii
EKLER LİSTESİ	xiii

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Konusu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Kuramsal Çerçeve	6
1.4.1. Türkiye Sahası Âşıklık Geleneğine Genel Bir Bakış.....	6
1.4.2. Türkiye Sahası Âşıklık Geleneğinde Kadın Âşıkların Yeri.....	10
1.5. Yöntem	13
1.5.1. Sınırlılıklar	14

BÖLÜM II

2. ARAŞTIRMANIN BÖLÜMLERİ

2.1. Âşık Ezgili Kevser'in Âşıklık Geleneğindeki Yeri.....	15
2.1.1. Âşığın Kimliği	15
2.1.1.1. Adı, Soyadı, Lakabı, Mahlası	15
2.1.1.2. Doğum Yeri, Doğum Tarihi	16

2.1.1.3. Ailesi, Soyu, Akralararı	17
2.1.1.4. Öğrenim Durumu.....	18
2.1.1.5. Geçim Kaynağı	19
2.1.2. Âşık Ezgili Kevser'in Âşıklılığını Hazırlayan Ortam ve Etmenler	19
2.1.2.1. Âşığa Başlaması	20
2.1.2.2. Yetiştirdiği Sazlı ve Sözlü Ortam	21
2.1.2.3. Usta-Çırak İlişkisi	21
2.1.2.4. Saz Ustalığı.....	23
2.1.2.5. Rüya-Bade	24
2.1.2.6. Âşık Atışmaları.....	24
2.1.2.7. Üstatlığı ve Yetiştiriciliğı	32
2.1.2.8. Diğer Âşıklarca Tanınması.....	33
2.1.2.9. Âşık Ezgili Kevser Hakkında Yazılan Yazılar ve Aldığı Ödüller	37
2.2. Âşık Ezgili Kevser'in Hayatı ve Şairliği Hakkında Genel Bir Değerlendirme ..	39

BÖLÜM III

3. ÂŞIK EZGİLİ KEVSER'İN ŞİİRLERİNDE BİÇİM, İÇERİK, DİL VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ

3.1. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Biçim Özellikleri	40
3.1.1. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Ölçü/Ölçüler	40
3.1.2. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Durak.....	41
3.1.3. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Kafiye ve Redifler	42
3.1.4. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Ayak	45
3.1.5. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Hacim	47
3.1.6. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerindeki Biçim Özellikleri Hakkında Genel Bir Değerlendirme	48
3.2. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde İçerik Özellikleri.....	49
3.2.1. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde İşlediği Konular	49
3.2.2. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Kullandığı Temalar.....	51
3.2.2.1. Aşk ve Seveda	51
3.2.2.2. Toplum.....	52
3.2.2.3. İnsan.....	52
3.2.2.4. İnanç	53

3.2.2.5. Öğüt	53
3.2.2.6. Diğer Temalar	53
3.2.3. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerindeki İçerik Özellikleri Hakkında Genel Bir Değerlendirme	54
3.3. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Dil ve Üslup Özellikleri	55
3.3.1. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Kullandığı Anlatım Kalıpları.....	56
3.3.1.1. Sevgiliye Ait Güzellik Motifleri.....	56
3.3.1.2. Renk Motifleri	57
3.3.1.3. Doğa Motifleri	57
3.3.1.4. Meslek-Unvan Adları	58
3.3.1.5. Özel İsimler	58
3.3.1.6. Akrabalık Adları	58
3.3.1.7. İnsan Bedenine Dair Unsurlar	59
3.3.1.8. Giyim ile İlgili Unsurlar	59
3.3.1.9. Yiyecek-İçecek Adları.....	59
3.3.1.10. Eşya Adları	59
3.3.1.11. Sayılar	59
3.3.1.12. Geçiş Dönemleri.....	60
3.3.1.13. Atasözleri ve Deyimler	60
3.3.1.14. Alkış ve Kargışlar	63
3.3.2. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Kullandığı Söz Sanatları.....	63
3.3.3. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerindeki Dil ve Üslup Özellikleri Hakkında Genel Bir Değerlendirme	71

BÖLÜM IV

4. SONUÇ	73
5. KAYNAKÇA	77
6. EKLER	81
7. ÖZGEÇMİŞ	147

KISALTMALAR

AEK : Âşık Ezgili Kevser'in Şiirleri
KK : Kaynak Kişi
Yy : Yüzyıl

EKLER LİSTESİ

6.1. Etik Onay Belgesi	81
6.2. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirleri	87
6.3. Fotoğraflar	127

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Âşıklık geleneği, yazılı ve sözlü kültür ortamı içerisinde geçmiş zamanlardan günümüze kadar gelebilmiş ve Türk halkının medeniyet anlayışı içinde gelişerek günümüzün toplumsal ve kültürel çevresi içerisinde de varlığını sürdürebilmiştir. Türk kültür ve halk gelenekleri açısından âşık edebiyatı, çok kadim ve eşsiz bir değere sahiptir. Bu değer, “Âşık tarzının Türk folklorunun çok özel ve velûd bir sanat biçimi olarak taşıdığı, oluşturduğu ve etkilediği sosyal ve toplumsal ahlakî değerler ve bu değerlerin çalışmasının Türk halkbilimi çalışmaları bakımından değeri düşünüldüğünde ne denli öncelik taşıdığı anlaşılabilir” (Çobanoğlu, 2000, s. 128). Bu bakımdan mevcut halk şairlerini korumanın folklor hazinesi ve eski geleneklerin son mümessilleri olmaları sebebiyle narin bir eşya gibi ihtimamla muhafaza etmek gerektiği için onların kâğıda geçirilmesi önemli bir gerekliliktir. (Boratav, 2016, s. 125).

Âşıklık kavramının oluşumu, “Göçebelikten yerleşik hayata geçerek yeni bir toplum düzeninin kurulması, şehir ve kasabaların büyük ölçüde teşekkülü, toplum içi çatışmalarının çoğalması destan anlatıcısı ozanın yerine âşık tipinin geçmesini hazırlayan en köklü amillerdir” (Başgöz, 1968, s. 8) şeklinde açıklanabilir. Yüzyıllar içerisinde değişmiş olsa da âşıklar toplumsal ve sosyal açıdan hep değer görmüş ve âşıklara özel anlamlar yüklenmiştir. Şeref Boyraz âşıkların sahip olduğu bu konumu “Toplumda ortak şuur oluşturma, farkındalık düzeyini arttırma, bilgilendirme gibi faaliyetlerin altına da imza atan ‘söz mülkünün sultanları’, toplum adına onaylama ya da protesto etme işini de görmektedirler” (Boyraz, 2010, s. 405) sözleri en doğru biçimde ifade etmektedir.

Âşık edebiyatı, Türkiye sahasında 15. yüzyıl sonlarından günümüze kadar devam eden bir süreçte varlığını sürdürmüştür. Yüzyıllar içerisinde birçok âşık bu gelenek çevresinde yetişmiş ve âşıklık geleneğini gelecek nesillere aktarmıştır. Sözlü bir gelenek olarak ortaya çıkan âşıklık geleneği günümüzde ise elektronik ortamlarda kendisine yer bulmaya devam etmektedir. Elektronik ortamlar, klasik icra ortamlarına nazaran âşıklar için kolaylıklar sunmaktadır. Çünkü “TV programlarında âşıklar, sözlü icra ortamlarından farklı olarak daha rahattır. Çünkü sözlü ortam mekânlarında iletişim ve icra tamamen birebir yüz yüze olmaktadır” (Taşlıova, 2014, s. 99).

Âşıklık geleneği açısından geleneğin erkek temsilcileri kadar kadın temsilcilerinden de bahsetmek gerekmektedir. Çünkü âşıklık geleneği denildiğinde en bilinen algı erkek âşıklar üzerinden icrası üzerindedir. Şüphesiz bu algıyı oluşturan pek çok etmen vardır. Bu etmenlerden en önemlisi, geçtiğimiz yüzyıllarda erkek âşıkların geleneğin gereklerini yapma konusunda kadın âşıklardan daha serbest olması, kadın âşıklıkların geleneğin gereklerini yeterince yerine getirememesidir. “Günümüzde âşık şiiri kitle iletişim araçlarıyla yayılmağa başlamıştır. Bu bir noktada teknolojinin sözlü geleneğin işlevini üstlenmesidir. Teknoloji, geleneği yayan gezginci aşığın yerini alarak geleneğin dar çevrelerde sıkışıp kalmasını önleyerek yayılmasını sağlamıştır” (Artun, 2020, s. 1). Bu bakımdan âşıklık geleneğini açısından ilerleyen yüzyıllarda kadın âşıklar; ifade, sanat ve gelenekteki ustalıkları ile erkek âşıklardan hiç de geride olmadıklarını ispatlamışlardır. Günümüzde gelişen teknolojik gelişmeler ve iletişim kolaylıkları, sağladıkları imkânlar ile kadın âşıklarımızı tamamen bu geleneğin bir parçası haline getirmeyi başarmıştır.

Çalışmamıza konu olan kadın âşıklardan Ezgili Kevser de yüzyılımızın güçlü kadın âşıklarındandır. Köklü bir âşıklık geleneğinin var olduğu Çorum yöresinde yetişen Ezgili Kevser, Türkiye sahası âşıklık geleneğinde kadın âşıkların da erkek âşıklar kadar güçlü bir gelenek temsilcisi olduğunun açık bir ispatı konumundadır.

1.1. Araştırmanın Konusu

Âşıklar, içlerinden çıktıkları halkın öz duygularını o halka en iyi ifade eden o toplumun daimî sözcüleridir. Bu büyük sorumluluğu asırlar boyu omuzlarında gururla taşıyan âşıklarımız; icra alanları, icra konuları ve âşık olma aşamaları ile önemli farklılıkları aynı kültürel zeminde harmanlamayı başarmışlardır. Bu farklılıklar âşıklarımızı ayırtmadığı gibi ürettikleri eserler ile ortak halk kültürümüze derinlik katmıştır. Farklı söylem ve bakış açıları ile bu köklü âşıklık geleneğinde, erkekler kadar kadın âşıklarımız da derin ve etkili izler bırakmıştır.

Bu bakımdan çalışmamıza konu teşkil eden kadın âşıklarımızın halk edebiyatımıza yaptıkları önemli katkılar ve Türkiye sahası âşıklık geleneğinde Âşık Ezgili Kevser’in yeri ve önemi hakkında bilgiler sunulmaya çalışılmıştır.

Araştırmaya konu olan Âşık Ezgili Kevser ile ilgili müstakil herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bununla birlikte, farklı açılardan âşığın bahsinin geçtiği birtakım çalışmalar mevcuttur. Araştırmamıza konu olan Âşık Ezgili Kevser ile ilgili

olarak çeşitli makalelerde farklı yönlerde bahsedilmekle birlikte, bir doktora tezi ve kadın ses sanatçılarına yer verilen bir kitapta kendisine bölüm ayrılmıştır. Bu çalışmaları kronolojik bir sıra halinde özetlemek gerekirse ilk olarak araştırmamızın konusu olan Ezgili Kevser ile ilgili olarak; Sevilay Çınar'ın, 2008 yılındaki “*Yirminci Yüzyılın İkinci Yarısında Türkiye’de Kadın Âşıklar*” adlı doktora tezinde özgeçmiş, âşıklık geleneklerine bağlılık ve diğer âşıklar ile aralarındaki ilişkilerden bahsedilmiştir. Müzikoloji alanında yapılan bu doktora tezinde Sevilay Çınar, Ezgili Kevser ile ilgili olarak şiirlerinin notasal değerleri ile sazının türü, sazını ne zaman, nerede, kime yaptırıldığı gibi müzik alanındaki tespitlerine yer vermiştir.

Sevilay Çınar, Ezgili Kevser’in kullanmış olduğu bağlama ile ilgili olarak “İlk sazını, 1990 yılında, Çorumlu Âşık Selami Saydam’dan; ikinci sazını, 1995 yılında, Ankara Akdeniz Sazevi’nde, Cevdet Akdeniz’den; üçüncü sazını ise, 2007 yılında, Çorum Melodi Sazevi’nde, Durmuş Aksoy’dan almıştır” şeklinde ifadelerde bulunurken “re -sol- la” bağlama düzeni ve bağlama türü olarak ise “9 perdeli kısa sap bağlama” kullandığını belirtmektedir (Çınar, 2008, s. 102). Âşık Ezgili Kevser’in ağız özellikleri ile ilgili de çıkarımlarda bulunan Sevilay Çınar, “Köyde doğup büyüyen, ileriki yıllarda Çorum’un merkezinde yaşamına devam eden Ezgili Kevser, zaman zaman Çorum ağzıyla konuşsa da dilinin büyük ölçüde şehirleştğini söyleyebiliriz ve eserlerindeki ifadelerinde de durum bu şekildedir” şeklinde ifadelerde bulunmuştur (Çınar, 2008, s. 107). Sevilay Çınar’ın bu doktora tezinde Ezgili Kevser hakkında yaptığı önemli bir çıkarım da “Ezgili Hanım’ın, mesleğin de varlığını sürdürebilmek için, toplumsal rolüne getirdiği çözüm yollarından biri olan erkeksi görünümünü tespit ettik. Kendisinin de doğruladığı bu durumu kaset “Al Başına Çal Dünyayı” kapağındaki fotoğrafıyla da örneklendirmekteyiz” şeklinde olmuştur (Çınar, 2008, s. 207).

Sevilay Çınar, Songül Karahasanoğlu ve Süleyman Şenel 2008 yılında yayımlanan “*Kadın Âşıkların Âşık Sanatı İçerisinde Toplumsal Rollerle Konumlanma Problemleri*” adlı makalede, kadın âşıkların yaşamları ve icra ettikleri sanat arsındaki ilişkisel bağ hakkında örnekler verilmiştir. Bu âşıklardan biri olan Ezgili Kevser; “Ezgili Kevser’in gelenek içinde, kadın âşık olarak varlığını ispatlaması kolay olmamıştır. Kendisine bağlama çalma ve şiir yazma tekniğinde yardımcı olan, yol gösteren meslektaşları olmuştur fakat âşığın mesleğinde, ‘dilediğim gibi kadınlığımı yaşayamadığım’ ifadesi dikkat çekicidir” (Çınar, Karahasanoğlu ve Şenel, 2008, s. 50) şeklinde ifade edilmiştir.

Mustafa Sever'in 2010 yılında yayımlanan "*Âşık Tarzı Kültür Geleneğinde Günümüz Kadın Âşıkları*" adlı makalesinde, Ezgili Kevser ile ilgili olarak günümüz teknolojileri ile âşıklık geleneğinin harmanlaması noktasında bölümlere yer verilmiştir. Ezgili Kevser'in sanal ağ üzerinden Sadık Miskinî ile atışması ve kişisel bir web sayfasına sahip olması Mustafa Sever tarafından dikkate değer bir özellik olarak görülmüştür (Sever, 2010, s. 87).

Sevilay Çınar'ın 2010 yılında yayımlanan "*Sözlü Kültürün Kadın Temsilcileri*" adlı makalesinde, icra ortamındaki sözlü kültür ürünlerine değinirken söz konusu ürünleri hayata geçiren, geçmişten günümüze aktarılmasında önemli rolü olan sözlü kültür temsilcilerinin, yani âşıkların sözlü kültür aktarımlarını kadın âşıklar özelinde anlatırken üzerinde durduğu kadın âşıklardan biri de Ezgili Kevser olmuştur.

Sevilay Çınar bu makalesinde Ezgili Kevser'i "Çorum'da yaşayan, aynı zamanda âşık gecelerini vb. ortamları yakından takip eden Ezgili Kevser, radyo-televizyon programları, dernek geceleri vb. etkinliklerde yer alır" (Çınar, 2010, s. 59) şeklinde ifade etmiştir. Sevilay Çınar, ayrıca bu makalede "Kendilerine icra ortamı oluşturmaya çalışan günümüz kadın âşıklarının büyük çoğunluğu ise kaset çıkarma yoluna giderek de bir icra ortamı sağlamışlardır" (Çınar, 2010, s. 62) şeklinde bir tespitte bulunurken, âşıklar arasında Ezgili Kevser'in de bulunduğunu belirtmiştir.

Sevilay Çınar'ın 2016 yılında yayımlanan "*Kadın Âşıkların Müzikal Kimlikleri*" adlı makalesinde Ezgili Kevser'in müzikle kurduğu ilişki, yetiştirdiği sosyo-müzikal ortam içerisinde konumu ve tüm bunların müzikal kimliğinin oluşumundaki etkisi incelenmiştir. Sevilay Çınar bu makalede aynı zamanda Ezgili Kevser'i diğer âşıklardan ayıran özelliklere "Ezgili Kevser'in bu tür eserleri öğrenme biçimi ise diğer kaynak kişiler gibi dijital ortam ya da yazılı ortamdan yararlanmasının yanı sıra, kimi zaman yöresinin köylerine giderek derleme yapmakta ve kendisine bu şekilde orijinal bir repertuar hazırlamaktadır" (Çınar, 2016, s. 3136) diyerek dikkat çekmiştir. Sevilay Çınar makalesinde ayrıca Ezgili Kevser'in "Öyle Gel", "Sevda Başım", "Türkiyem", "Yâre de Bak", "Yol" adlı şiirlerinin ritmik yapı ve melodik yapı ses alanlarını inceleyip tablo şeklinde ifade etmiştir.

Deniz Koloğlu'nun 2019 yılında yayımlanan ve yirmi üç kadın sanatçının yer aldığı "*Müzikle Yaşayan Kadınlar*" adlı kitapta, Ezgili Kevser'e de bir bölüm açılmıştır. Röportaj türünde soru ve cevapların yer aldığı bu bölümde ozan olmak, yenilikçilik, dilinin şehirleşmesi, yaratma sürecinde nelere ihtiyaç duyduğu, konser ve kaset kayıtlarındaki kıstaslarının neler olduğu gibi sorulara cevaplar aranmıştır.

Deniz Koloğlu, Ezgili Kevser'in "Kadınlığımı yaşayamadım", "Sanatçı dediğin biraz deli olacak" gibi sözlerinden hareketle hayatı ile ilgili kararlarını sorgulatan ve âşığın sanatsal ve kişisel hayatını içine alan sorulardan da yararlanmışır (Koloğlu, 2019, s. 135).

1.2. Araştırmanın Amacı

Çalışmamızda Türkiye sahası âşıklık geleneğinde önemli bir yere sahip olan kadın âşıklarımızın âşıklık geleneği içerisindeki yeri, kadın âşıkları âşıklığa hazırlayan ortam ve etmenler, erkek âşıklar ile olan etkileşimleri ve Âşık Ezgili Kevser nezdinde âşıklık geleneğinde kendilerine açtıkları yer üzerinde durulmuştur. Kadın âşıkların; âşıklık geleneğinde farklı bir misyonu yerine getirdikleri, bunu yaparken erkek âşıklar kadar hatta daha da farklı evrelerden geçtikleri de gösterilmek istenmiştir. Bu bağlamda Âşık Ezgili Kevser'in âşıklık geleneğindeki yeri ve önemi, şiirlerinde kullandığı biçim, içerik, dil ve üslup özellikleri anlatılarak âşıklık geleneği ve kadın âşıklar üzerine yapılacak çalışmalara katkı sağlamak amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Âşıklar tarafından asırlar boyu özverili bir şekilde icra edilmiş olan âşık edebiyatı, şüphesiz Türk sözlü kültürünün ve Türk halk edebiyatının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Âşıklık geleneği içerisinde, milli kültürümüzün ve dilimizin bütün inceliklerini görebildiğimiz gibi âşıkların içerisinde var olduğu halkın duygu ve düşüncelerini de görebilmekteyiz. Bu gelenek içerisinde var olan kadın âşıklar, âşıklık özellikleri bakımından erkek âşıklar kadar güçlü ve söz sahibi konumdadır. Fakat toplumsal normlar ve yaşam şartları kadın âşıkları gelenek içerisinde geri plana itmiştir. Bu bakımdan akademik anlamda sınırlı sayıda araştırmaya konu olan kadın âşıklar, geleneğin geleceği adına üzerinde daha derinlemesine araştırmalar yapılması gereken bir konudur. Âşıklık geleneğinin derin yapısını oluşturan kadın âşıklarımız adına araştırmamızın konusunu oluşturan Âşık Ezgili Kevser'in hayatı, sanatı ve şiirleri; alan yazın anlamında önemli bir eksikliği dolduracağı düşünülmektedir.

1.4. Kuramsal Çerçeve

1.4.1. Türkiye Sahası Âşıklık Geleneğine Genel Bir Bakış

Âşıklık geleneği, halk kültürünün çağlar boyunca içerisinde yoğurduğu köklerdeki kültürel birikimin Orta Asya'dan Anadolu'ya kadar gelişen süreçte yoğrularak âşıklar tarafından ifade edildiği değerli bir müessesedir. Bu geleneğin anlamlı hale getirilmesi bir bakıma âşık kavramının anlamlandırılması ile de ilgilidir. Âşık kavramını tanımlayacak olursak; “Âşık, sazlı (telden), sazsız (dilden), doğaçlama yoluyla, kalemle (yazarak) veya bu özelliklerin birkaçını birden taşıyan ve âşıklık geleneğine bağlı olarak şiir söyleyen halk sanatçısıdır” (Artun, 2011, s. 1). Anadolu sahasında yaşanan gelişme ve değişimler âşıklık kavramının da yerli yerine oturmasını sağlamış ve Fuat Köprülü'nün de belirttiği üzere bu halk şairleri âşık ismini benimsemişlerdi. Köprülü'ye göre, “XVI. - XVII. asırlarda, maddi ve manevi kültür seviyesi yükselmiş, tekkelerin yaydığı tasavvuf havasıyla dolmuş büyük şehirlerde yetişen saz şairleri eski seleflerinin taşıdığı ozan adını elbette kabul edemezlerdi; binaenaleyh, kendilerine yabancı saymadıkları mutasavvıf şairler arasında zaten kullanılmakta olan âşık unvanını kullanmağa başladılar” (Köprülü, 1999, s. 186).

Âşıklık kavramının bir değişim ve gelişim sürecinin sonucunda meydana gelmiştir. “Göçebelikten yerleşik hayata geçerek yeni bir toplum düzeninin kurulması, şehir ve kasabaların büyük ölçüde teşekkülü, toplum içi çatışmalarının çoğalması destan anlatıcısı ozanın yerine âşık tipinin geçmesini hazırlayan en köklü amillerdir” (Başgöz, 1968, s. 8). Âşık, atalarından aldığı izleri güçlü köklerinin bir yansıması olarak kendi çağ ve geleneklerinde yeniden var etmesini başarmıştır. “Âşıklar, ataları ozanların Anadolu'ya getirdiği destan geleneğinden beslenerek aşk, tabiat, kahramanlık şiirlerini saz eşliğinde söylemişler, halkın öğrenme, eğlenme ihtiyacını karşılamışlar ve içinde yaşadıkları toplumun adeta sözcüsü olmuşlardır” (Cerrahoğlu, 2011, s. 154). Pertev Naili Boratav, âşık kavramını derin bir geleneğin yansıması şeklinde algılamış ve onu farklı bir konumda ifade etme gereksinimi duymuştur. Ona göre, “Âşığın şairlik gücünü ve yetkisini, düşünde kendisine pîrinin sunduğu aşk badesini içmekle ve ideal sevgilinin hayalini görmekle kazandığına inanılır. Böyle bir olağanüstü olayla şairlik niteliğini kazanmış sanatçıları daha da kuşkusuz ayırt etmek isteyenler, onları bâdeli âşık, hak âşığı sözleriyle nitelendirirler” (Boratav, 1969, s. 21).

Her edebi oluşum gibi âşık edebiyatı da belli bir oluşum, gelişim ve zirve zamanları yaşamıştır. 12. Yüzyılda tekke edebiyatı ile bütün bir halde iken zaman

içerisinde şekillenerek tekke edebiyatından ayrılan ve 15. yüzyıl sonlarında geniş halk kitlelerine seslenmiş olan âşık edebiyatı, bünyesinde sayısız aşığı toplamıştır. Âşık edebiyatı ihtiyaç duyduğu fikri hazırlık ve alt yapı sürecini 15. yüzyılın ilk yarısından sonra tekke edebiyatının önemli bir kolu olan Bektaşî edebiyatının yeniçeri ocağından çıkan şairlere yaptığı etkilere borçludur. Bektaşî edebiyatının sunduğu özgür konu yelpazesi, şairleri farklı konulara yönlendirirken aslında âşık edebiyatının da tohumları çoktan atılmıştır. Bu yüzyılda meydana gelen önemli gelişmelerden biri de “15. yüzyılın sonunda ozanların yerini âşıklar almaktadır. Âşıklarla, âşıklık geleneği yeni coğrafyada (Anadolu’da), yeni bir bakışla, yeni bir yaşam tarzı içinde, yeni bir biçim ve öz kazanmıştır” (Yardımcı, 2011, s. 101).

Âşık edebiyatının özgün bir karakter oluşturması ve kendine ait bir gelenek meydana getirmesi 16. yüzyılın ortalarını bulmaktadır. 16. yüzyıla bakıldığında dönemin ilk yarısını tekke edebiyatı oluştururken bu yüzyıldan itibaren halk kültürü ve âşık edebiyatının temelleri atılmış oldu. “Âşık edebiyatının 16. yüzyılda başlaması bir tesadüf değil bir değişimin sonucudur. Yeni kültür dairesiyle birlikte yeni bir edebiyat ve sanatçı tipinin ortaya çıkması doğaldır” (Artun, 2008, s. 31). Sürecin tamamını göz önüne aldığımızda, âşık edebiyatı 16. yüzyıldan günümüze kadar olan kültür dünyamızda yer alan birçok öğeyi de içerisine almaktadır. Bu yüzyıl adına öne çıkan âşıkları ifade edecek olursak; Saim Sakaoglu bu yüzyılın önemli âşıklarını “Ahmedoğlu, Bahşî Bahşioğlu, Çırpanlı, Hayalî, Hızroğlu, Karacaoğlu, Köroğlu, Kul Mehmed, Kul Pirî, Ozan, Öksüz Dede, Surûrî Mehmed, vb.” şeklinde sıralamıştır. Ayrıca Sakaoglu’na göre “Garp Ocakları Şâirleri” olarak da bilinen âşıklar şu şekilde sıralanmıştır: “Armutlu, Çırpanlı, Dalışman, Geda Muslî, Kul Çulha, Oğuz Ali” (Sakaoglu, 2014, s. 37).

17. yüzyıla geldiğimizde bu yüzyılı âşık edebiyatı açısından tam anlamı ile bir altın çağ olarak nitelendirilebiliriz. Bu yüzyılda oluşumunu tamamlamış olan âşık edebiyatı; karakter olarak da daha çok belirginleşmiş, güçlü ve özgün temsilciler ortaya çıkarmaya başlamıştır. Böylelikle; 16. yüzyılda başlayan değişim ve gelişim süreci 17. yüzyılda daha hızlanmış, önemli bir mesafe kat etmiştir. Bu yüzyıllarda âşık edebiyatımızın yaşadığı önemli değişimleri, Fuat Köprülü “XVI. asırda ve XVII. asrın başlarında yetişen saz şairlerinde, asıl halk edebiyatı unsurları daha kuvvetliydi; fakat bu asrın sonlarından başlayarak, müteakip asırlarda bu unsur yavaş yavaş azalmış ve diğer unsurlar tabiatıyla çoğalmıştır” (Köprülü, 1929, s. 7- 8) şeklinde ifade etmiştir. 17. yüzyıl şüphesiz âşık edebiyatı konusunda zirveydi ve âşık edebiyatı bu yüzyıldan sonra

o eski özgünlük ve ihtişamını bir daha koruyamayacaktı. Bu dönemde yer alan önemli âşıklar; hükümdar saraylarında, askeri alaylarda, yeniçeri ocaklarında, serhat kalelerinde büyük ehemmiyet kazandığı bir devirdir. Bu dönemin önemli şairlerini “Kâtibî, Karacaoğlu, Kuloğlu, Kul Mustafa, Gevheri, Âşık, Âşık Ömer” (Eren, 1952, s. 1) şeklinde sıralayabiliriz.

18. yüzyıla gelindiğinde âşık edebiyatı adına bu yüzyıl, genişleme alanları oluştururken aynı zamanda âşık edebiyatı bir gerileme dönemine de girmiştir. Dönemin âşıkları, divan şiirinin baskın yapısına rağmen güncel ve sosyal konular bularak işlemeyi başarmışlardır. “17. yüzyılda, âşık sayısının çok olmasına karşılık, bir önceki yüzyılın âşıkları gücünde âşık yetişmedi. Her ne kadar bu yüzyılda, şiirin vücut bulmasına zemin teşkil eden pek çok sosyal olay ve olumsuzluklar cereyan etmişse de yüzyıla damgasını vuracak isim ortaya çıkmadı” (Kaya, 2003, s. 7). Dönemin önde gelen âşıkları ile ilgili “18. asırda geçen asra nispetle büyük âşıklar yetişmemiştir. Ananeye uygun olarak diyar diyar dolaşan ve halk muhitlerinin şiir zevkini temsil ederek estetik heyecanlarına cevap veren âşıklar arasında Kaba Sakal Mehmed, Levnî, Kıymetî, Nuri, Ermeni Vartan ve Mecnunî kayda değer” (Elçin, 2004, s. 10- 11) bilgiler verebiliriz.

19. yüzyıl topyekûn bir değişim ve gelişimi beraberinde getirmiştir. Bu gelişim ve değişimlerden nasibini alan âşık edebiyatı, gerileyerek gelenekten uzaklaşmıştır. Ayrıca; matbaa olanaklarının artması, âşık edebiyatının en önemli dinamiği olan sözlü kültür ortamını sarsıntıya uğratmıştır. “18. ve 19. asırlarda, âşık edebiyatı, artık bütün kaideleriyle, usulleriyle, şekilleriyle, mecazlarıyla, mazmunlarıyla taayyün ve tekarrür etmiş, halk edebiyatı unsurlarından ziyade klasik edebiyat unsurlarını ihtiva ettiği için eski tabîliğini, samimi güzelliğini kaybederek sun’î ve taklidî bir mahiyet almıştı” (Köprülü, 1929, s. 8). Âşık edebiyatı özgün yapısında oluşan değişimleri, kendisini farklı kılan özellikleri yitirirken; bünyesinde barındırdığı âşıkların âşıklık özelliklerindeki değişimlere de engel olamamıştır. Şükrü Elçin bu yüzyıl âşıklarını bir önceki yüzyıl âşıkları ile karşılaştırırken olumlu ve olumsuz nitelendirmelerde bulunmuştur. Ona göre bu durum, “19. asırda bir kısmı saz çalmadığı için kalem şuarası adını da alan âşıkların keyfiyet bakımından 18. asır şairlerinden üstün oldukları bir gerçektir” (Elçin, 2004, s. 11).

19. yüzyılda âşık edebiyatı adına önemli bir yere sahip olan âşıklar “Erzurumlu Emrah, Ruhsatî, Dertli, Dadaloğlu, Seyranî, Sümmanî, Şenlik ve Bayburtlu Zihni” (Kaya, 2003, s. 8) şeklinde sıralanabilir. Ayrıca; 19. yüzyılda âşıklık anlamında güçlü

karakterler ortaya koyan dönemin önemli âşıkları, çevrelerinde kendi sanat anlayışlarını örnek alan âşık toplulukları oluşturmuşlardır. Bu topluluklar, “19. yüzyıl âşık edebiyatının en önemli gelişimlerinden birisi, dönemin önde gelen temsilcilerinden bir kısmının yetiştirdikleri “âşık kolları” adı verilen birer okul oluşturmalarıdır. Emrah, Ruhsatî, Şenlik, Sümmanî, Dertli kolları bunlardan en önemlilerindendir” (Çıblak, 2008, s. 32).

20. yüzyılda âşık edebiyatı eski önemini yitirirken gerek kitle iletişim araçları gerekse medrese ve tekkelerin kapatılması, âşıkları gelişimin az olduğu yerlere sürüklemiştir. Fakat 20. yüzyıl âşıklar üzerine yapılan çalışmalar bakımından “altın çağı” diye tanımlanabilecek bir süreç geçirmiştir. “20.yüzyılın başından itibaren âşık tarzı şiir temsilcileri konusundaki çalışmalar ağırlık kazanmaya başlamıştır. Özellikle Cumhuriyet’ten sonra bu çalışmalar daha da yoğunlaşmıştır” (Günay, 2018, s. 21). 20. yüzyılda öne çıkan âşıkları Saim Sakaoglu şu şekilde belirtmiştir: “Ali İzzet, Âşık Veysel, Bayburtlu Hicranî, Efkarî, Posoflu Müdamî, Posoflu Zülalî ve Talibî Coşkun gibi uzun ömür sürenlerin yanında Âşık Ferrahî, Habib Karaslan, İlhamî Demir, Rüstem Alyansoglu gibi genç yaşta aramızdan ayrılanlar da vardır” (Sakaoglu, 2014, s. 28).

Âşık edebiyatının var olmasında âşıkların gelişim evreleri kadar icra ortamları da önemlidir. Âşık edebiyatında icra ortamları yüzyıllar içerisinde; sözlü, yazılı ve elektronik ortamlar olmak üzere bir değişim ve gelişim göstermiştir. Bu bakımdan ilk ve en önemli icra ortamı sözlü ortamlardır. Âşık edebiyatının sözlü ortamları kahvehaneler, âşık fasılları ve salon programlarından oluşmaktadır. “Kahvehaneler, Anadolu’da görülmeye başlandığı 16. yüzyıldan bu yana Türk toplum hayatının önemli toplanma ve istişare mekânlarından biri olmuştur. Her fikir ve kesimden insanların katılım sağladığı bu mekânlar zaman içinde çeşitli meslek gruplarının adı ile de anılmıştır (Özdemir, 2016, s. 1153). Âşık kahvehaneleri bu meslek gruplarından biri olan âşıklar tarafından yüzyıllarca icra ortamı olarak kullanılmıştır.

Bir diğer önemli sözlü icra ortamları olan fasıllarda ise gerek âşıklar gerekse âşık ve dinleyiciler arasında güçlü bir etkileşim vardır. “Festivaller ve şöenler gibi âşıkların dinleyici karşısında ve kimileri birer hafta süren birliktelik içinde sadece gündüz icralarında değil akşam fasılları ve fasıl dışında kalan zamanlarda birbirlerinden öğrenme ve alıntılama (benzeşme) yönünde bilinçli veya bilinçdışı biçimde temas kurdukları unutulmamalıdır” (Taşlıova, 2017, s. 13). Sözlü icra ortamlarından salon programları ise 20. yüzyıl âşıkları tarafından sıkça kullanılan önemli gün, şenlik ve benzeri icraları kapsamaktadır. Âşık tarzı icra ortamları ilerleyen yüzyıllar içerisinde

değişim gösteren çağa ayak uydurmak zorunda kalmıştır. Bu bakımdan, “Âşık tarzının ortaya çıkıp şekillendiği 16. yüzyıldan günümüze 19. yüzyıla kadar sözlü kültür ortamında, 19. yüzyıldan günümüze kadar yazılı kültür ortamında ve 20. yüzyıl ortalarından günümüze kadar da elektronik kültür ortamında üretilip tüketilmişlerdir” (Çobanoğlu, 1997, s. 28).

Genel bir ifadeyle âşık edebiyatının Türkiye sahası tarihi seyrini özetlersek; 15. yüzyılı bir hazırlık dönemi, 16. yüzyılı ilk örneklerin ortaya çıktığı dönem, 17. yüzyıl bir olgunlaşma ve gelişme dönemi, 18. yüzyılı gelenekten uzaklaşma ve gerileme, 19. yüzyılı yeniden bir canlanma ve yükseliş çabası ve 20. yüzyılı teknolojik ve akademik çalışmalar açısından önemli bir yüzyıl olarak belirtebiliriz.

1.4.2. Türkiye Sahası Âşıklık Geleneğinde Kadın Âşıkların Yeri

Kadın, bütün kavram ve tanımları ile birlikte dünyanın varoluşundan günümüze kadar farklı şekillerde dile getirilmiştir. Kadın, toplumun temel taşı, sosyal anlamda bir doğuşu ifade etmekle birlikte, en genel tanımı ile ifade edilecek olursa, “İnsanlık tarihinin ilk dönemlerinde kadınlar dünyaya rahimlerinde taşıdıkları yeni bir canlıyı getirmeleri, fiziksel yapıları itibarıyla erkeklerden farklı birtakım özellikler göstermeleri ve fikri olarak hassas bir yapıda olmaları nedeniyle gizli bilgilere sahip bir varlık şeklinde değerlendirilmiştir” (Acar, 2019, s. 396). Türk kültür ve medeniyet dairesi içerisinde değerlendirecek olursak kadın, ilk Türk devletlerinde çok değerli bir konuma sahiptir. Bu konumu Ziya Gökalp, “Türk töresine göre bir emir ilân edileceği zaman; ‘Hakan emrediyor ki’ diye ilân edilirse, bu emrin hiçbir hükmü olmazdı. Çıkan emirlerin geçerli olması için ‘Hakan ve Hatun emrediyor ki’ diye ilân edilmesi şarttı” (Gökalp, 1989, s. 46) şeklinde ifade ederken aslında kadının ilk Türk devletlerinde hükümdar kadar etkin, değerli ve saygıdeğer olduğunu göstermektedir.

İlerleyen tarihi süreçler içerisinde Türk toplulukları, Anadolu coğrafyasında farklı bir din ve kültür ortamı ile karşılaşmıştır. Bu yeni kültür ortamı Türk kadınına gerek dini gerekse Anadolu coğrafyasının çeşitlilik gösteren sosyal kurallarına uyum gösterirken sahip olduğu özgür yapıyı kısmen de olsa kaybetmiştir. Bu durum Türk kadınının düşünce dünyasını, sanat anlayışını ve kendini ifade etme olanaklarını da kısıtlamıştır. Bu kısıtlamalardan en çok etkilenen şüphesiz kadın âşıklarımız olmuştur. Bu sebeple kadın âşıklarımızın âşıklık geleneklerine bakış açıları da kendilerine özgü olmuştur. Çünkü kadın âşıklarımızın gelenekten yararlanma imkânları, toplumsal

anlamdaki kısıtlamalar ölçüsünde olmuştur. Kadın âşıklar her ne kadar âşık geleneğine bağlı olarak bu sanatı icra etseler de kimlik kazanım süreçleri bu anlamda birbirlerinden farklılık göstermiştir (Çınar, 2016, s. 3127- 3128).

Anadolu sahasında kadın ve âşıklık kavramları açık açık dile getirilmese de farklı şekillerde karşımıza çıkmıştır. Âşıklığa köken itibarı ile yatkın olan Anadolu kadını, birçok farklı özellikleri ile bu konuda maharetlerini gösterme imkânı bulmuştur. Behiye Köksel bu durumu “Ağıtlar ile ilgili çalışmalara bakıldığında ağıt metinlerinin yaratıcıları arasında kadınların çok önemli bir yer tuttuğu görülür. Kaynaklara âşık/halk şairi olarak giren bir kısım kadın şairler de aslında kendi bölgelerinde ağıtçı olarak bilinen kimselerdir” (Köksel, 2012, s. 49- 50) şeklinde ifade etmiştir.

Kadınlar duygu ve düşünce dünyasında büyüttükleri kendini ifade etme şeklinin âşıklık emareleri olarak görüldüğü olayları “Giresun bölgesinde fındık toplanırken, başka yerlerde orak biçerken kadınlar aralarında mani söyleştikleri gibi yoldan gelip geçenlere de mani atarlar. Yolcular bu manilere karşılık vermek zorundadırlar; veremeyenleri kadınlar başka manilerle alaya alırlar” (Boratav, 1969, s. 191) şeklinde gösterebiliriz. Aynı şekilde kadınların dar bir sosyal çevrede âşıklık özelliklerini ifade edecekleri alanları çok doğru kullandıklarını bir başka örnekle, “Düğün türkülerinin bir bölümünde, örneğin kına yakma töreni sırasında söylenenlerde, törenle ilgili konular üzerinde durulur; türküyü söyleyen kadın, yakınlarının ağzından geline seslenir; kızın, evini bırakıp gitmesinden duyulan acıyı anlatır; kocasının evindekileri memnun etmek için neler yapması gerektiğini bildiren öğütler verir” (Boratav, 1969, s. 169) şeklinde ifade edebiliriz.

Her edebi oluşum gibi âşıklık geleneği için de bir çevre ve bu çevre içerisinde gelenek ile yoğrulma aşaması gerekmektedir. Bu yöreler ile ilgili genel bir tespitte bulunmak gerekirse, “Sivas yöresi 75 kadın halk şairi bulunmakla birlikte; Çukurova, Çorum gibi yörelerimizde de gerek erkek gerekse kadın şairlerimiz çoğunluktadır” (Köksel, 2012, s. 41). Bu durumun ortam olarak bu çevredeki kadınlara, âşıklık geleneği açısından güç ve güven sağlamaktadır. Aynı konuyu Erman Artun ise “Kadın âşıklar, bağlama çalmaya başlayınca erkek âşıklar gibi, yazdığı şiirleri için ezgiler üretmeye başlamıştır. Bunda âşıklık geleneğin canlı olduğu bir coğrafyada yaşamaları; aileden babanın, annenin, kardeşin veya eşin saz ve sözle uğraşması etkili olmuştur” (Artun, 2019, s. 4) şeklinde ifade ederken aslında kadın âşığın ait olduğu sosyal ortamın da ne denli önemli olduğuna ışık tutmuştur.

Kadın âşıkların, âşıklığa başlamaları farklı evrelerin sonucunda olmuştur. Bazen geleneğin güçlü olduğu bir çevre, bazen aile bireylerinin ozan olması kadın âşıkların hayatlarında meydana gelen kırılma noktaları, âşık olmaya ve kendilerini sazlı sözlü ifade etmeye itmiştir. Bu bağlamda kadın âşıklarımızın âşıklığa başlaması ile ilgili farklı örnekler sunabiliriz. “Gülhanım Yıldırım, bir yaşındayken beşikten düşerek sakat kalır. 19 yaşında kocasının ikinci eşi olarak evlenir. Bir süre sonra kocası trafik kazasında ölür. Yeter Ana, kocasının sürekli gurbette oluşu nedeniyle dokuz çocuğuyla yoksul bir hayat sürer” (Sever, 2010, s. 84) şeklindeki örneklerin yanı sıra; bir başka etken olan ailevi ilişkiler noktasında “Yeter Ana, Gülhanım, Ozan Şahini, Sinem Bacı, Çağlayan, vd. âşık olan baba veya eşin etkisiyle yönlendirme ve eğitimi ile âşıklığa başlamışlardır” (Sever, 2010, s. 85).

Kadın âşıkların âşıklık geleneklerine uyum konusunda geri planda kalmalarına karşın, mahlas kullanma konusunda gayet başarılı olduklarını söyleyebiliriz. Mahlas alma süreçleri ise farklı aşamalar ifade etmekle birlikte genellikle mahlasları, kendilerine yol gösteren, erkek âşık tarafından verilmiştir. Âşık, kendince uygun bulduğu bir adı mahlas olarak kullananlar olduğu gibi kimi kadın âşıklar mahlas olarak adlarının sonuna, yaşlarına göre, “Ana” veya “Bacı” sözünü getirmişler. Kimisi ise doğrudan doğruya adını veya soyadını mahlas olarak kullanmıştır (Artun, 2019, s. 3).

Kadın âşıklar ilerleyen dönemlerde kendilerini âşıklık geleneği içerisinde var etmeyi başarırken bu mücadele aslında kadınlarımızın ne denli güçlü bir fikir ve sanat dünyasına sahip olduğunu göstermiştir. Çeşitli icra ortamlarında erkek âşıklarla atışacak ölçüde yetkin olan kadın âşıklar icra ortamlarının niteliğine önem vermektedir. “Kadın âşıklar katıldıkları icra ortamlarında seçici davranmakta, tanıdıkları bildikleri âşıklarla birlikte gezmekte ve atışmaktadırlar” (İstanbul, 2017, s. 159). Bu noktada Begüm Kurt’a göre “Kadın âşıklar şiirleriyle kucağında uyuttuğu, türlü fedakârlıklarla büyüttüğü yavrusuna iyi dileklerini, aile, vatan ve yurt sevgisini, dini duygularını aşilar, kendisini mağdur etmiş geleneklere duyduğu öfkeyi, gülünç insan durumlarını eleştirerek yanlışları düzene koyma isteğini dile getirme imkânı bulur” (Kurt, 2017, s. 332). 21. yüzyılın gerekleri ile değişen sosyal ve siyasal düzen içerisinde kadın âşıklarımız da zamanla kendilerini farklı konumlandırma, ifade özgürlüğü ve en tabii hakkı olan erkek âşıklar ile eşit haklar edinme konularında imkânlar bulmuştur. Bu imkânların oluşması noktasında, “Cumhuriyetin ilk aşamalarında hukuk ve yasalar yönünden kadınlara eğitimde ve iş hayatında eşit fırsat verilmesi amaçlanmıştır. Ancak toplumun henüz bunları içerecek ekonomik ve sosyal temelleri bulunmadığından

kadınların çalışma olanakları ve çalışma hayatları dalgalı bir yol izlemiştir” (Kıray, 2006, s. 252). Kişilikleri ile birlikte eserlerini de özgün hale getirme noktasında mücadele veren kadın âşıklar, bu sebeplerden dolayı her ne kadar yetkin birer âşık olsalar da erkek âşıklar kadar tanınmamıştır. Bu durumu, “Tespit edilebildiği ölçüde 17. yüzyıldan günümüze kadar çevrelerinde tanınan, bilinen birçok kadın aşığın, geleneğin birtakım şartlarını (cıraklık, gezgin olma, âşık meclislerinde bulunma vd.) yerine getirememeleri yüzünden şiirleri (türküler, ağıtlar, maniler, ninniler) büyük oranda ya unutulmuş veya anonimleşmiştir” (Sever, 2010, s. 82- 83) şeklinde ifade edebiliriz.

Bir başka açıdan irdelenecek olursa, araştırma sahasında da kadın âşıklar ile ilgili az sayıda bilimsel araştırma yapıldığı görülmüştür. “Kadın âşık kavramı üzerinde duran araştırmacılar arasında Esmâ Şimşek, Behiye Köksel, Aysun Çobanoğlu, Erman Artun, Doğan Kaya, Sevilay Çınar, Songül Karahasanoğlu, Süleyman Şenel, Mustafa Sever, Mete Taşlıova, Serdarhan Musa Taşkaya gibi isimler yer almaktadır” (Kurt, 2017, s. 331). Çalışmamızın konusunu oluşturan kadın âşıklarımızdan Âşık Ezgili Kevser şahsında Türkiye sahasında var olan kadın âşıklarımızın âşıklık geleneği açısından belirli zorluklar ile karşılaştıklarını görmekteyiz. Erkek âşıklar kadar özgür bir şekilde âşıklık geleneğinin şartları olan birçok geleneği yerine getirememeleri kadın âşıklarımızın yüzyıllar boyu geri planda kalmasına sebep olmuştur. Erol Güngör’ün ifadesiyle, “Erkek ailenin reisi sayılmakla beraber hemen her konuda kadınla eşit konumdadır. Şimdi tüm modern toplumlarda bu hukuki eşitliğin gerçek bir sosyal eşitlik haline gelmesine çalışılmaktadır. Geleceğin toplumunda kadınla erkek arasındaki sosyal farkların büsbütün ortadan kalkması beklenir” (Güngör, 1998, s. 213).

Bu durum her alanda olduğu gibi kadın âşıklarımız konusunda da yüzyılımızın önemli gelişmelerinden biri haline gelecektir. Çünkü yüzyılımızın meydana getirdiği iletişim, ulaşım ve teknolojik kolaylıklar; kadın âşıklarımızı da bu gelenekte yetkin ve güçlü bir hale getirecektir. Gelecek adına savunulabilir ki, kadın âşıklarımız geleneğin birçok gereğini yapabilmekte, isimlerini duyulur kıldığı gibi Türkiye sahası âşıklık geleneği açısından da erkek âşıklar kadar yetkin bir konumda olacaktır.

1.5. Yöntem

Çalışmada öncelikle Türkiye sahası âşıklık geleneği ve Türkiye sahası âşıklık geleneğinde kadın âşıklar ile ilgili olarak alan yazın taraması yapılmış ve çok sayıda süreli/süresiz yayına ulaşılmıştır. Ardından çalışmanın odak kişisi olan Âşık Ezgili

Kevser ile halkbilim derleme yöntem ve teknikleri kullanılarak önceden hazırlanmış sorular yöneltilmiş, karşılıklı görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Âşık Ezgili Kevser ile yapılan görüşmelerde ses kayıt cihazı, fotoğraf makinesi ve kamera gibi teknik malzemeler de hazır bulundurularak konuşmalar ve görüntüler âşığın rızası üzerine en doğal ve doğru şekilde kayıt altına alınmıştır.

1.5.1. Sınırlılıklar

Çalışmanın kapsam ve sınırlılıklarını âşıklık geleneği içerisinde kendine özgü bir söylem geliştirmiş olan; Âşık Ezgili Kevser'in hayatı, sanatı ve şiirleri oluşturmaktadır.

BÖLÜM II

2. ARAŞTIRMANIN BÖLÜMLERİ

2.1. Âşık Ezgili Kevser'in Âşıklık Geleneğindeki Yeri

2.1.1. Âşığın Kimliği

Bu bölümde Âşık Ezgili Kevser'in adı, soyadı, lakabı, mahlasını alma hikâyesi, doğum yeri ve doğum tarihi, aile ve soy bilgileri ile öğrenim durumu gibi kişisel bilgilere yer verilmiştir.

2.1.1.1. Adı, Soyadı, Lakabı, Mahlası

Mahlas; “Divan ve saz şairlerinin söyledikleri, yazdıkları eserlerde kullandıkları, sonradan uydurulmuş takma adlardır. Nadiren, mahlas yerine gerçek adlarını kullananlar da olmuştur, Kadim şairler, seçtikleri mahlasın iki veya üç heceden oluşan ahenkli ve anlamlı, mizacına uygun bir kelime olmasına dikkat ederlerdi” (Karataş, 2001, s. 271) Çalışmaya konu olan âşığın, asıl adı Kevser, ilk soyadı Dikmen'dir. Mahlas olarak “*Ezgili Kevser*” mahlasını kullanmaktadır. Mahlası olan “*Ezgili*” ismini 1995 yılında mahkeme kararı ile soyadı olarak almıştır.

Âşık Ezgili Kevser ise mahlası hakkındaki düşüncelerini, “Mahlasım tam da beni anlatıyor. Sanki özel olarak benim için seçilmiş gibi. Hatta 1995 yılında mahkeme kararı ile soyadım olarak aldım” (KK- 1) şeklinde düşüncelerini açıklar. Âşık, mahlas alma sürecini ile ilgili verdiği bilgilerde mahlasını Çorumlu halk ozanı Selami Saydam'ın verdiğini ifade etmiştir. Selami Saydam ve ozan arkadaşları 1990 yılında Çorum merkezde Anadolu Halk Ozanları Derneği kurmuş, bu derneğe Selami Saydam'ın teşvikleri ile Ezgili Kevser de üye olmuştur. Bu sayede Âşık Ezgili Kevser'e repertuar çalışması, yeni türküler öğrenmesi ve Selami Saydam'ın bazı türkülerin de listesini yaparak bu türkülere çalışması öğütlenmiş, halk ozanları ile turnelere çıkmaya başlayan Ezgili Kevser için mahlas alma zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Selami Saydam bu sıralarda kendisine sesin çok yanık ve türkülerini ezerek okuyorsun sana güzel bir isim bulalım akıllarda kalır, diyerek “*Ezgili Kevser*” mahlasını koymuştur (KK- 1).

Âşık Ezgili Kevser, mahlas alma sürecini hazırlayan etmenleri ise “Mahlas seçimi yaparken, bir sahne adımın olması ve bu ismin hafızalarda yer etmesine dikkat ettim. Bir bakıma da çabuk tanınmam içindi. Bu mahlası almamın en büyük nedeni ise,

sesimin yanık olmasıdır. Türküleri kendime özgü biçimde ve ezerek okumamam sebebiyle sanatıma uygun görüldüğü için verilmiştir” (KK- 1). Âşık Ezgili Kevser, türkülerini “*ezerek okuma*” nitelendirmesinin açıklamasını ise şöyle yapar: “Kendime has bir yorumum olması, türkülerini yanık, duygulu, biraz da uzatarak ve içli okumam, gırtlak namelerini fazla yapmam nedeni ile Selami Saydam hocam türkülerini ezerek okuyorsun ifadesini kullanmıştır” (KK- 1).

2.1.1.2. Doğum Yeri, Doğum Tarihi

Âşık Ezgili Kevser, Çorum’un Bektaşoğlu köyünde 7 Temmuz 1969 tarihinde dünyaya gelmiştir. Âşık Ezgili Kevser, doğum yeri ile ilgili olarak, “Köyümde (Bektaşoğlu Köyü) cemler yapılırdı. Dedelerin yanında gelen âşıklar (zâkirler) halktan çok ilgi görürdü, saygı ve sevgi ile karşılanırdı. Bu âşıkların sohbetleri, hal ve hareketleri benim çok dikkatimi çekti” (KK- 1) ifadelerini kullanmıştır.

Çorum âşıklık geleneği açısından önemli bir çevredir. Bu çevrede yetişen birçok âşık gelenek açısından önemli bir konum elde etmiş ve kendisinden sonra yetişen âşıklara da birçok açıdan model olmuştur. Mete Taşlıova, Çorum ve çevresinde oluşan âşık edebiyatı ile ilgili olarak Çorum’un ülkemizin önemli şiir sahaları arasında olduğunu, sözlü şiir geleneği Çorum’da günümüzde de yaşadığını ve Çorumlu âşıkların şiire başlama nedenlerinin kişiden kişiye değiştiğini belirtmektedir. Taşlıova ayrıca, geleneğin varlığı için süreklilik oluşturmaya gerektiğini belirtirken bu sürekliliğin Çorum için de geçerliliğini ifade etmiştir. Taşlıova’ya göre Çorum, erkek âşıkları kadar kadın âşıkları ve şairleriyle de önemli bir merkezdir (Taşlıova, 2009, s. 83). Çorum çevresi âşıkları “kahve ortamı olmamakla birlikte, köy çevresinde yaşayan âşıklara çok sık rastlanmakta, âşıklar geçmişte köy odalarında, günümüzde ise köy kahvelerinde özel günlerde ve toplantılarda sanatlarını icra etmektedirler. Bundan başka bölge âşıkları, çeşitli tören, şölen ve yarışmalar vesilesi ile sanatlarını icra ederler” (Yakar, 2007, s. 63).

“Tarihi ve coğrafî konumu gereği Alevî-Bektaşî inancına mensup toplulukların yoğun olarak yaşadığı bir yerleşim bölgesi olan Çorum, aynı zamanda bu inanç kültürü ve pratiğine bağlı olarak gelişen cem âşıklığı ve zâkirlik geleneğinin de önemli merkezlerinden biridir” (Satır, 2016, s. 1339). Çalışmamıza konu olan Ezgili Kevser, zâkirlik geleneği içerisinde yetişmiş bir âşık olarak görülmektedir. Zâkirlik kavramı hakkında, “Cem âyini boyunca çalgı eşliğinde nefes, deyiş, düvaz, miraçlama, semah

gibi türleri icra eden bir ozan tipine karşılık gelen zâkir, sergilediği müziksel performans gereği tarikat erkânı içinde gelenek aktarıcısı kimliğiyle de önemli bir yere sahiptir” (Satır, 2016, s. 1338) şeklinde bir açıklama yapılabilir.

Çorum çevresi âşıklıkta irsiyet kavramı ile ilgili, “Çorum’da bu gelenek devam etmekle birlikte, babadan oğla bir takım şairlik özelliklerinin geçmesi mümkündür. İrsiyet, şairlik konusunda ne kadar geçerlidir tartışılır ama şu da vardır ki âşıklıkta kalıtımın da etkisi düşünülmelidir” (Yakar, 2007, s. 64). Yakar’a göre Çorum yöresi âşıklarından Âşık Rıfat Kurtoğlu’nun kardeşi Cemalettin Kurtoğlu Türk Sanat Müziği ile hayatını kazanmaktadır. Ayrıca Âşık Rıfat Kurtoğlu’nun soyunun Elvan Çelebi’ye dayandığını hakkında yaptığı iddiayı da belirtmiştir. Yakar’a göre başka bir örnek olan Âşık Boranî, Deli Boran’ın soyundan gelir. Deli Boran kalemi güçlü, Çorum’da yetişmiş bir halk şairidir (Yakar, 2007, s. 64).

Çorum yöresi âşıklarını, kendi dönemleri içerisinde tarihsel bir sıra izleyerek; 17. yy da Teslim Abdal, Âşıkî, 18. yy da Âşık Feyzullah, Hüseyin, Mehmed, 19. yy da İbrahim, Noksanî, İrfanî, Sefil Ali, Kadri, 20. yy da Âşık Hasan, Hilalî, Hüseyin Çırakman, Şekip Şahadaroğlu, Kemal Özgür (Zoranî), Halil Çimen (Boranî), Müslüm Kaygun (Cefaî) şeklinde sıralayabiliriz (Yakar, 2007, s. 67- 84). Çorum yöresindeki köklü âşıklık geleneği ile ilgili olarak Ezgili Kevser’in yorumu, “Ozanlık geleneğinde Çorum’un halk ozanlarının şiirleri çok güçlüdür. Bazıları ile birebir görüşme imkânım oldu. Özellikle ozanların irticalen atışmaları çok ilgimi çekti” (KK- 1) şeklinde olmuştur.

2.1.1.3. Ailesi, Soy, Akrabaları

Baba adı Hasan Dikmen, anne adı Kiraz Dikmen olan Ezgili Kevser, sekiz kız bir erkek olmak üzere toplam dokuz kardeşten yedinci çocuk olarak dünyaya gelmiştir. Babası meslek olarak çiftçilik yaparken annesi ev hanımıdır. O zamanlar Malatya’nın ilçesi olan Besni’den Çorum’a göçen Çakallı aşiretinin Şemsi Uşağı oymağına bağlı “*Aligiller*” olarak bilinmektedirler (KK- 1). Kadın âşıkların aile ortamı da âşıklık geleneğine hâkimiyet konusunda önemli bir konuma sahiptir. “Aileden gelen etkiler baba veya deden tanınmış âşıkların çıktığı bir aileden gelme, ya da âşık bir eşle evlenme ön planda göze çarpmaktadır. Aile ortamının desteği bir kadın için son derece önemlidir” (Köksel, 2012, s. 38). Aynı durum Ezgili Kevser için de geçerlidir. Aile ortamından aldığı destek onun için itici bir güç olmuştur.

Âşık Ezgili Kevser, âşıklık konusunda aile ortamının sağladığı faydaları “Ailece müziği severiz. Bu yeteneğimiz de babamızdan gelir. Babamın ve kardeşlerimin de sesi güzeldir. Babam yaşanmış bir olay üzerine irticalen destan yazar. Babamın beni çocukluk yıllarımda cemlerde deyiş okumama teşvik etmesi önemli bir destektir” (KK- 1) şeklinde ifade etmiştir. Âşık Ezgili Kevser, babasının doğaçlama olarak yaşanan bir olaya destan yakmasının o yıllarda hep dikkatini çektiğini; aynı zamanda babasının, kardeşlerinin, amcasının ve amcasının çocuklarının seslerinin güzel olduğunu ifade etmektedir. Âşığa göre ailesinde müzik hep var olmuş, müzik icra edenler de çok da takdir edilmiştir. Âşık Ezgili Kevser, ailesinden gelen âşıklık felsefesini ise “Ailem Alevi-Bektaşî felsefesi geleneğine göre yaşayan bir aile olması nedeni ile ben de bu gelenekle yetiştim” (KK- 1) sözleri ile dile getirmektedir.

2.1.1.4. Öğrenim Durumu

İlköğrenimini Bektaşoğlu köyünde tamamlayan Âşık Ezgili Kevser, 12 yaşından sonra Çorum merkezde yaşamaya başlayarak orta ve lise öğrenimini de Çorum’da tamamlamıştır. Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe ve Finansman Bölümü’nün yanında, aynı üniversitenin Halkla İlişkiler Bölümü’nden de mezun olmuştur. Âşık Ezgili Kevser, eğitim hakkındaki düşüncelerini ise “Beni bu günlere getiren hem ekonomik hem kültürel hem psikolojik gelişimimi eğitime borçluyum. Her şeyden önce dünyaya bakış açım değişti, kendimi tanımamı sağladı. Korkularımı yendim. Çünkü bilinmeyen her şey korkutur insanı. Bilginin en büyük güç olduğunu öğrendim” (KK- 1) şeklinde ifade etmiştir.

Âşık Ezgili Kevser; âşıklık ile eğitim arasındaki ilişkiyi ise “Halk ozanlarının bilgi birikimine sahip olmaları lazım, hiçbir halk ozanı çağının gerisindeki düşünceye sahip olamaz. Daima kendini yetiştirmeli, geliştirmeli ve ilerici olmalıdır ki, halkını doğru bilinçlendirebilsin. Halkına liderlik yapabilsin. Halk ozanı birleştirici bir üslup kullanarak, halkının birlik ve beraberliğini sağlayabilsin” (KK- 1) şeklinde açıklamıştır. Âşık Ezgili Kevser’e göre âşıkların eğitilmiş olmasının ana sebebi bilinçli kültür üreten ve geçmişteki ustaların eserlerini geleceğe taşıma görevini yerine getirmeleridir. Bunun da eğitimle, kendini geliştirmekle olabileceğini, bu nedenle ozanlık geleneğinde eğitimin çok önemli olduğunu düşünmektedir. Ezgili Kevser’e göre âşık, çağına göre düşünce geliştirmek zorundadır. Her ne olursa olsun eserlerini çağına uygun üretmelidir (KK- 1).

2.1.1.5. Geçim Kaynağı

Âşık Ezgili Kevser babasının vefatından sonra zor günler geçirmiştir. Maddi açıdan sorumluluk duyan Ezgili Kevser, o günleri “Kamu kurumuna girmeden önce, özel muhasebe işinde ve mali müşavir yanında çalıştım, avukat sekreterliği yaptım, fotoğrafçı da çalıştım, pazarlamacılık yaptım ve en son 1990 yılı temmuz ayında sınavla Çorum Şeker Fabrikasına girdim” (KK- 1) şeklinde ifade etmiştir. İlerleyen yıllarda, Alpullu Şeker Fabrikası ve Uşak Şeker Fabrikalarında çalışarak 14 Temmuz 2016 tarihinde emekli olmuştur. 18 yılını Çorum Şeker Fabrikasında, 5 yılını Alpullu Şeker Fabrikasında ve 3 yıl da Uşak Şeker Fabrikasında çalışarak emekli olmuştur. Geçimini buradan elde ettiği gelir ile sağlamaktadır. Âşıklığı ve çalışma hayatı hakkında, “Kamu kuruluşuna girmeden önce sahne sanatçılığı yaptığım dönemlerde müzikle de geçimimi kazandım. Köy düğünlerine ekiple giderdik. Kendi yöremde düğünler adeta konsere alanına dönerdi. Memuriyet dönemlerimde ne yazık ki sürekli izinler alamadım. Bu yüzden toplumda fazla kendimi tanıtamadım” (KK- 1) gibi açıklamalarda bulunmuştur.

Âşıklık geleneği içerisindeki âşıklar, maddi konularda âşıklığı geçimlerini sağlayacak bir meslek olmaktan ziyade, bir sanat ve kendini ifade biçimi olarak tercih etmişlerdir. Âşıklığı meslek olarak icra eden âşıkların maddi sıkıntıları olmakla birlikte, pek çok âşığın sigortasının olmadığı, kaset ve şiir kitabı çıkaramadıkları bilinmektedir (Taşkaya ve Taşkaya, 2011, s. 60).

Âşık Ezgili Kevser, âşıklık ile geçim şartları arasındaki ilişki konusunda “Âşıklık benim için geçim kaynağı olmadı. Ozanlık yaparak geçimini sağlamak çok zor, hele de çok ünlü değilseniz. Ozanlar eserlerini para kazanmak için yapmazlar. Misyonu gereği halk ozanı, kültür elçisidir yani kültür üreten ve kültür taşıyandır. Halk ozanın bir duruşu vardır” (KK- 1) şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

2.1.2. Âşık Ezgili Kevser’in Âşıklığını Hazırlayan Ortam ve Etmenler

Âşıklık, kendi içerisinde aşamalar oluşturan bir süreç ifade etmektedir. Âşık olan kişi kadın veya erkek fark etmeksizin bu aşamaları geçmeden âşıklığa adım atamaz. Her şeyden önce âşıklık, derin bir hazırlık sürecine girmektir. Bu hazırlık süreci “Başta irsiyet veya şairlik istidadının var olmasıyla, yetiştirme tarzı, yetiştiği ortam ve çevredeki kabuller, olayların kişide doğuracağı etkilerin ve müşahedelerin olmasıyla mümkündür” (Kaya, 2003, s. 11). Âşık Ezgili Kevser, kendisini âşıklığa hazırlayan etmenler hakkında ise “Babam cemlerde, âşıkların yanında benim de söylememi dedeye söyledi. O dönem

ben de cemlerde sazsız ezberim de olan Şah Hatayi, Pir Sultan, Kul Himmet'e ait deyişler söyledim. İnsanların bana gıpta ile baktığını gördüm. Bu durum benim ozanlığa bir adım daha atmamı sağladı" (KK- 1) biçiminde açıklamada bulunmuştur.

2.1.2.1. Âşığa Başlaması

Âşık, içerisinde var olduğu edebi gelenek itibari ile özgün eserler veren ve bu eserlerin oluşumunda kendinden izler bırakan bir sanatçıdır. Âşığın; âşıklığa, söze, ifadeye ihtiyaç duyması bir çıkış noktası bulması ile alakalıdır. Bu açıdan bakıldığında âşığı, âşık olmaya iten belli başlı etmenler vardır. En temelinde gerekli olan meziyetler, Erman Artun'un belirttiği üzere "Âşığın sanatında öğrenme yeteneği, bellek kuvveti, yaratıcılık, hazır cevap olma, kelime haznesinin genişliği, iyi ve etkili konuşabilme ve şiir söyleyebilme yeteneği, bunun yanında iyi bir müzik kulağı olması, belirleyici olan başlıca unsurlardır" (Artun, 2008, s. 55).

Âşık Ezgili Kevser, âşıklığa başlamasını "Ben yapım gereği sade yaşayan, halktan biri ve mütevazı bir yaşantısı olan köylü çocuğuyum. Çocuk yaşlarda cemlerde yetişen biriyim. Bu kültürle yetişmiş, üstelik şiir yazma yeteneği olan biri olarak ozanlık benim karakterime, yaşantıma daha uygun düştü" (KK- 1) gibi ifadelerle belirtirken tam anlamı ile kendini âşıklığa başlama sürecini ise "Çorumlu halk ozanlarının bir araya gelerek, Anadolu Halk Ozanları Derneğini kurdular. Saz kursuna gelen sesi güzel öğrencileri de yetiştirerek, bu dernek altında Çorum'un bütün ilçelerinde ve merkezde konserler düzenlediler. Beş yıl halk ozanları ile turnelerde yetiştikten sonra karar verdim" (KK- 1) şeklinde özetlemiştir.

Âşık Ezgili Kevser'e göre kadın âşık olmak "Bu hayatta ben de varım demektir, ben de insanım, benim de hayallerim var demektir kadın olarak. Beni eve kapatamazsın, ben sadece annelikten ibaret değilim, senin kölen değilim demektir. Benim yerime sen karar veremezsin demektir. Benim de bir aklım, fikrim var demektir" (KK- 1). Âşık Ezgili Kevser, âşık olarak âşıklığa başlamada en önemli noktanın ise karakteristik yapısı olduğunu; kültürü, saza ve şiire olan tutkusu ile maddi imkânsızlıkların kendisini âşıklığa hazırladığını belirtmiştir. Âşık Ezgili Kevser'e göre, "Acı, sanatı besler. Zenginlerin, hali vakti yerinde olanların sanatla işi olmaz" (KK- 1).

2.1.2.2. Yetiştigi Sazlı ve Sözlü Ortam

M. Fuat Köprülü âşıkların yetiştikleri çevre ile ilgili, “Âşık tarzı (yahut Âşık edebiyatı, Âşık şiiri) dediğimiz sanat şeklini daha iyi anlatmak için, bunu yaratan saz şairlerinin hangi içtimai çevrelerde ve nasıl şartlar altında yetiştiklerini izah edelim” (Köprülü, 1999, s. 173) derken aslında âşığın yetiştigi çevresinin onun âşıklık gücüne katkısına vurgu yapmaktadır. Âşık Ezgili Kevser’in âşıklık sanatı açısından yetiştigi sazlı sözlü çevrenin de büyük oranda faydası olmuştur.

Âşık Ezgili Kevser yetiştigi sazlı sözlü çevreyi “Âşık olmadan önce çocuk yaşlarımdan itibaren cemlerde bulundum. Daha sonra eğitimim boyunca okul müsamerelerinde solist olarak gecelerde bulundum. Köy düğünlerinde ve kına gecelerinde yer aldım” (KK- 1) şeklinde ifade ederken âşıklık döneminde ise, günlerini ozanlar derneğinde ozanların sohbetleri ile geçirerek uluslararası festivallerde, düğünlerde, konserlerde, radyo ve televizyonlarda yer almış, çeşitli yardım gecelerinde konserlerde bulunarak geçirdiğini söylemiştir. Bu çevrelerin kendisine çok şey kattığını belirtir. Âşık Ezgili Kevser bu çevreler için ise “Çünkü insanı ilgilendiren her duygu, düşünce ve eylem şiirlerimize konu oldu. Bir nevi kendimizi geliştirmek adına okul oldu. İşte buna hayat okulu diyorlar. Halkın içinde halkla berabersin, halkın duygularıyla duygulanıyorsun, yeni bir şeyler öğreniyorsun” (KK- 1) gibi ifadeler kullanmıştır.

2.1.2.3. Usta-Çırak İlişkisi

Âşıklık geleneği içerisinde bir okul konumuna sahip olan usta-çırak ilişkisi bu geleneğin devamı ve oluşturulan kuralların diğer nesillere aktarılması açısından kilit bir rol oynamaktadır. Cafer Özdemir âşıklığın en önemli gereklerinden biri olan usta ile çırak ilişkisini “Âşık adayının geleneği öğrenip yetişmesinde en yaygın yöntem çıraklık eğitimidir. Bu eğitim icra esnasında ustanın izlenmesi esasına dayanır. Bu yüzden çırak, ustanın sanatını icra ettiği her ortamda bulunmak durumundadır” (Özdemir, 2011, s. 145) şeklinde özetlemiştir.

Âşık Ezgili Kevser, kendisine ustalık yapan âşık konusunda “Bizzat bir ustam olmadı. Ama şiirlerinden feyiz aldığım örtülü ustalarım oldu. Çorumlu ozanlarımızdan Ozan Cefai (Müslüm Koygun) ve Kemal Özgür, şiir tekniğini öğrendiğim Hayri Uçar’ı ustam olarak görüyorum” (KK- 1) şeklinde ifade etmiştir. Âşık Ezgili Kevser’in örtülü usta olarak kabul ettiği bu âşıkları daha yakından tanımak gerekirse; Müslüm Koygun,

01. 05. 1956 tarihinde, Çorum merkeze bağlı Mislerovacığ köyünde doğmuştur. Saz çalmaya küçük yaşlarda başlamıştır. Başlangıçta usta ozanların şiirlerini çalıp söyleyen Koygun daha sonra kendi şiirlerini icra edip şiirlerinde “Cefai” mahlasını kullanmıştır. Şiirleri çeşitli yerel gazete ve dergilerde yayımlanmış ve katıldığı yarışmalarda dereceler almıştır (Taşlıova, 2008, s. 315). Kemal Özgür, 1943 yılında, Çorum merkeze bağlı Büyükpalabıyık köyünde doğmuş olup askerlik görevini bitirdikten sonra, Türkiye Tarım Kredi Kooperatifinde görev yapmıştır. Bu kurumda yirmi beş yıl çalıştıktan sonra emekli olan Kemal Özgür, deyişlerini sazı eşliğinde icra etmektedir. “Kemâl” mahlasını kullanan âşık, karşılaşma (atışma) yapan gelenek temsilcilerindendir. İnsan sevgisinin ana tema olarak işlendiği şiirlerinden bir kısmını kitaplaştırmış olan âşık Çorum’da ikamet etmektedir (Taşlıova, 2008, s. 225). Hayri Uçar, 1933 yılında, Çorum’da doğmuş, edebiyat merakıyla birlikte ortaokul yıllarında şiir ve öykü denemelerine başlamıştır. Şiirleri gazetelerde yayımlanan âşık, askerlik görevinden sonra Çorum Adliyesinde memur olarak çalışmaya başlamış ve 1957 yılında ilk şiir kitabı olan “Dilara”yı yayımlamıştır. Şiirlerinden bazıları günümüz sanatçıları tarafından seslendirilmektedir (Taşlıova, 2008, s. 532).

Âşık Ezgili Kevser, bu âşıkların dışında Pir Sultan Abdal, Şah Hatayi, Kul Himmet, Karacaoğlan, Âşık Veysel, Derviş Kemal ve Hüdayi gibi ünlü ozanlarımızdan da çok etkilenmiştir. Tüm bu âşıkları usta olarak görmesindeki asıl neden ise her kesimden âşık ve halkın geneli tarafından itibar görmüş, şiirleri tekniği güçlü, düşünceleri ile yaşantıları paralellik gösteren, her konu da güven veren âşıklar olması etkili olmuştur. Bu âşıklar Ezgili Kevser’e göre dürüst, cesur, sözünü esirgemeyen, ayırım yapmayan, gösterişten uzak, mütevazı ve öğretmeyi seven insanlardı. Âşıklık kadar insani etkileşim konusunda da usta olarak gördüğü Ozan Cefai (Müslüm Koygun) ve Kemal Özgür ile ilgili “Bazı programlarda yalnız gitmemem gerektiği yerde bana her zaman eşlik etmişlerdir. Bana çoğu yerde ağabeylik yaptılar. Ataerkil toplumda bayan olarak her yere gidemiyorsunuz, her davranışınıza dikkat etmeniz gerekiyor” (KK- 1) ifadeler kullanmıştır.

Âşıklık için önemli bir okul olan usta-çırak ilişkisi “Bu geleneğin özünde halkın gönül duygularının âşıklarca dile getirilerek halkın belleğine işleyip nesilden nesile ulaştırılması yatar. Bu geleneğin temsilcisi olan âşıklar, ustalarından öğrendiklerini, bir anlamda usta mallarını çırakları aracılığı ile geleceğe taşımışlardır” (Yardımcı, 2011, s. 156). Âşık Ezgili Kevser usta çırak ilişkisi ile ilgili olarak ise “Benim gibi ustası olmayan ozanlar, internet üzerinden, teknolojiyi iyi kullanıyor ise tabi ki, çeşitli

ozanların şiirlerine ulaşma imkânı bularak, ozanlıkla ilgili konulara da teknoloji sayesinde ulaşarak kendini yetiştirmeye çalışıyor” (KK- 1) şeklinde özetlemiştir.

20. yüzyıl, sunduğu çeşitli teknolojik olanaklar sayesinde âşıklar adına önemli kolaylıklar sağlamaktadır. Âşıklık gelenekleri adına ustalık ve çıraklık olanakları yüzyıllar ve mesafeler fark etmeksizin âşıkların kullanımına sunulmuş oldu.

2.1.2.4. Saz Ustalığı

Saz, “Âşıklık geleneğinin vazgeçilmez bir çalgı aleti olan saz, Türk dünyasında ‘kopuz, çöğür, dombra, cura’ gibi adlarla anılmaktadır. Anadolu’da ise bu çalgı aleti ‘saz/bağlama’ olarak adlandırılır” (Eravşar, 2012, s. 31). Âşık Ezgili Kevser de geleneğin icrasında temel olan bağlama hakkındaki görüşlerini şöyle açıklar; “Saz benim kültürüm, ibadetimizi de saz eşliğinde yaparız. Saz, ‘*Telli Kuran*’ dır. Sazla bir ulusun kültürünü yaratıyorsunuz ve yaşıyorsunuz. Saz benim kutsalımdır. Benim için sıradan bir çalgı değildir” (KK- 1). Saz ile âşık arasındaki ilişki derin bir süreçtir. “Saz eşliğinde söyleme; hem ritim bakımından hem de söylemeyi kolaylaştırdığı için Anadolu’da yaygın hale gelmiştir. Bazı ozanlar kendi hazırladıkları şiirleri, saz eşliğinde icra etmişlerdir. Halkın duygularına göre şiirler yazıp besteleyerek sanatlarını devam ettirmişlerdir” (Hezeyeva, 2010, s. 88). Âşık Ezgili Kevser ise saz ile olan bağını, “Saz benim nazlı yârim oldu, sırdaşım, dert ortağım oldu. Duygularımın, düşüncelerimin dili oldu. Ozan sazsız, saz ozansız düşünülemez. Ayrılmayan bir ikilidir. Ozan ancak sazı ile kültürünü üretir ve yaşatır” (KK- 1) şeklinde dile getirmiştir.

Âşık Ezgili Kevser, saz çalmaya başlama sürecini anlatırken yıllar öncesine dayanan bir hayat hikâyesini aktarmaktadır. Bu süreç ortaokul yıllarında babasının sınıfını kalmadan geçerse kendisine saz alacağını söylemiş olması ile başlamaktadır. Fakat okulda başarılı olmasına rağmen babası bir türlü saz alamamıştır. Çiftçilikle uğraşan babası bu sözünü yerine getiremediği için bu durum, çocukluğundan itibaren içinde hep bir ukde olarak kalmıştır. 1990 yılında ablasının kayın biraderi Ufuk Ceylan’ın küçük bir sazı ile Âşık Selami Saydam hocaya saz öğrenmek için gitmiş, 16 gün kadar çok kısa bir sürede sazı kavramıştır. Hocasının öğrettiği eserleri evde sazıyla hep çalışmıştır. Sazı ile bir türkü çalmaya başladığı ilk zamanlara ait bir anısını ise “Kendim ilk defa bir türküyü sazımla çalar hale geldim. Hiç unutmam Âşık Hicrani’ye ait ‘*Kime Ne Kin Ettin Giydin Alları*’ türküsü idi. Ben sevinçle hocama bu eseri çaldım. Hoca bana senin gibi inat birini görmedim dedi” (KK- 1) şeklinde ifade etmiştir. Hocası

kendisinin bir ses sanatçısı olmasını istemektedir. Âşık Ezgili Kevser ise ısrarla saz çalmayı istiyordu. Bu konuyu “Bu inat tavrım iyi ki de devam etti. Benim saz çalmayı öğrenmem, halk ozanı olmamı sağladı” (KK- 1) şeklinde dile getirmiştir.

2.1.2.5. Rüya-Bade

Umay Günay, âşıklık geleneğinde önemli bir yere sahip olan rüya görme ve bade içme konusunu “Hikâye kahramanı bu rüya ile pir elinden bade içerek tanrı aşkını, sevgilinin aşkını ve kendisine toplum içerisinde seçkin bir yer sağlayacak saz şairi olmak için gerekli bütün hünnerleri ve bilgileri kazanmaktadır” (Günay, 2018, s. 131) biçiminde açıklamıştır. Her açıdan âşıklık geleneğinin önemli geleneklerinden olan rüya ve bade içme geleneği belli aşamalar halinde gerçekleşmektedir. Âşık edebiyatında rüya motifinin oluşum aşamalarını inceleyecek olursak hazırlık dönemi, rüya, uyanış ve ilk deyiş şeklinde sıralayabiliriz. Çocukluk ve gençlik çağının şartları, karşılaşılan maddi veya manevi sıkıntılar, bir sıkıntı veya bir dilekle uykuya dalış rüya motifi açısından hazırlık dönemini oluşturmaktadır.

Âşık Ezgili Kevser bu konuda “Badeli âşıklardan değilim. Kadın olsun, erkek olsun insanlarımız yaşadığı dönemin koşullarına göre kendilerince çözümler üretmişlerdir. İçlerini yakan ateşi dışarı atmanın yolunu bulmuşlardır. Bunu da rüyamda, aksakallı bir Pir’in elinden bade içtim ben o günden itibaren Hak tarafından şerbetliyim demişlerdir” (KK- 1) şeklinde düşüncelerini ortaya koymuştur. Bu durum hakkında şu ya da bu şekilde 20. yy âşıklarının gelişen teknoloji, ulaşım ve iletişim olanaklarının varlığı noktasında ortak fikirleri, rüya ve bade motiflerinin gelenekteki inandırıcılığını zayıflatmış olduğudur. Bu konu ile ilgili “İnsanların meşgul oldukları işlerle ve sürdürdükleri mesleklerle ilgili olarak düşündükleri şeyleri rüyalarında görmelerinden daha doğal ne olabilir?” (Şişman, 2015, s. 325) şeklinde farklı bir bakış açısı belirten Bekir Şişman; âşıkların düşünsel evreninin onları her ne şekilde olursa olsun etki altına aldığını göstermektedir.

2.1.2.6. Âşık Atışmaları

Âşık karşılaşmaları, âşıkların ustalıklarını sergiledikleri birer sahne niteliği taşımaktadır. “Âşık Edebiyatında karşılaşma terimi, genel bir kavramdır. En az iki âşığın irticali olarak durumlarını, düşüncelerini, bilgi ve tecrübelerini sergilemek, dinleyenleri eğlendirmek veya birbirlerine üstünlük sağlamak için belirli kurallar

çerçevesinde manzum olarak söyleşmeleridir” (Kaya, 1999, s. 133). Âşık Ezgili Kevser, atışma hakkında “Ozanlarımız irticalen birbirleri ile sohbet şeklinde saz eşliği ile birbirine yarenlik yaparlar, rakibini alt etmek isterler, en sonunda tapşırma bölümünde birbirinin gönüllerini alırlar. Pratik zekâ ve hazır cevaplı olmak gibi özellikleri ile halkı hem eğlendirir, güldürür, düşündürür aynı zamanda bilgilendirir” (KK- 1) gibi değerlendirmelerde bulunmuştur. Âşık Ezgili Kevser, tapşırma olarak adlandırıldığı bölüm ile ilgili olarak “Ozanlar atışma yaparken atışmayı fazla uzatmamak için tapşırılın derler, böylece atışmayı sonlandırmış olurlar. Bu bölüm diğer bir anlamı ile uğurlama bölümüdür” (KK- 1) şeklinde açıklamalarda bulunmuştur.

Âşık karşılaşmalarının uygulama biçimi; genel anlamda belli bir kalıba uygun olarak yapılmakla birlikte, zamanla değişimler meydana gelmiştir. Bugün uygulanan biçimi ile baktığımızda; hoş geldiniz, canlandırma, atışma şeklinde üç ana bölümden oluşmaktadır. “Kadın âşıkların erkek âşıklar ile yaptıkları atışmalar içerik yönünden farklı özellikler göstermektedir. Bu atışmaların içerik yönünden değerlendirecek olursak; kadın âşıkların erkek meslektaşları ile yaptıkları atışmalar, kadın ve erkek arası ebedi bir tartışma konusu olan kadın erkek üstünlüğü gibi içerikler karşımıza çıkmaktadır” (Köksel, 2012, s. 105). Kadın âşıkların atışma konusunda erkek âşıklara oranla çok aktif olmadıkları ancak atışmaya girdikleri icra ortamlarında ise gayet gür sesli ve başarılı oldukları görülmektedir.

Âşık Ezgili Kevser, kadın ve erkek âşıklar arasında yapılan atışmalar hakkındaki düşüncelerini “Kadın ile erkek atışmalarında içerik olarak elbette fark vardır. Her şeyden önce birbirlerini incitmemeye dikkat edilir, fazla sert giriş yapılmaz. Aynı şekilde kadın da erkeğe karşı daha usturuplu bir dil kullanır. Kadını zor duruma sokacak bir tavır ve üslup kullanılmaz” (KK- 1) şeklinde dile getirmiştir. Âşık Ezgili Kevser, kadınların kendi aralarında yaptıkları atışmalar hakkında ise “Kadın ile kadın atışmalarında her konu işlenir. Rakipler birbirini alt etmek için ustaca ve iğneleyici dil kullanırlar. Tıpkı erkek atışmaları gibi çetin geçer. Bu konu da kadın atışmaları da oldukça başarılıdır. Bazen de bir konuyu ele alırlar, sohbet şeklinde işlerler” (KK- 1) gibi bilgiler vermiştir. Âşığın istekli ve güçlü bir karşılaşma sağlamasında, izleyiciye kendini ispat etme isteği de ağır basmaktadır. “Karşılaşma ve atışma geleneği ise, icra esnasında dinleyicilerin beğendiği âşığı destekleme ve âşıkların birbirini alt edebilme hırsına bağlı olarak gerçekleşir” (Arvas, 2009, s. 43).

Âşık Ezgili Kevser ilk atışma deneyimini “Beni en çok etkileyen ilk atışmam oldu. Çünkü rakibim usta bir ozandı ve benim de ilk atışma deneyimimdi. Kağızmanlı

Âşık Miskini ile yaptığım atışmaydı. Bu atışmanın bir özelliği daha var. İnternet üzerinde bu atışmayı gerçekleştirmiştik” (KK- 1) şeklinde anlatmıştır. Sadık Miskinî ile internet üzerinden irticalen yapmış oldukları bu atışma Mart 2006 tarihinde gerçekleşmiştir. Söz konusu atışma şöyledir:

Sadık Miskinî:

Âşıklar divanı ulu bir divan,
Varalım efendim muhabbet ile.
O yerde bulunur ilimle irfan,
Görelim efendim muhabbet ile.

Ezgili Kevser:

Âşıkların yolu kıldan da ince,
Söyler sözün daim yerli yerince,
Sevgi hoşgörüyü öğüt verince,
Derelim efendim muhabbet ile.

Sadık Miskinî:

Okuyalım âşıklığın dercini,
Gözetelim kalesini burcunu,
Gönüllerde insanlığın harcını,
Karalım efendim muhabbet ile.

Ezgili Kevser:

Âşıklar yolunu ilimle çizer,
Bir derviş misali dünyayı gezer,
Olmaz isek Lokman yaralar azar,
Saralım efendim muhabbet ile.

Ezgili Kevser

Âşıklar yolunu ilimle çizer,
Bir derviş misali dünyayı gezer,
Olmaz isek Lokman yaralar azar,
Saralım efendim muhabbet ile.

Sadık Miskinî:

Sarılmayan yara düşer derine,
Varmak gerek tabiplerin pirine,
Bir kapı açılır gönül şârına,
Girelim efendim muhabbet ile.

Ezgili Kevser:

İnsan sevgisidir en yüce duygu,
Ondandır insana yapılır saygı,
Şayet gönüllere düşerse kaygı,
Yerelim efendim muhabbet ile.

Sadık Miskinî:

Kaygıya gerek yok hal güzel haldir,
Sevgi pınarından testini doldur,
Erenlerin yolu erdemli yoldur,
Erelim efendim muhabbet ile.

Ezgili Kevser:

Erdemli yollar çok dikenli olur,
Menzile varmaksa bir ömür alır,
Can cana muhabbet tek miras kalır,
Verelim efendim muhabbet ile.

Sadık Miskinî:

Miskini sevmezse olmaz gülşinas,
Gülünden ayrılan bülbül çeker yas,
Muhabbet yolağı cümle yoldan has,
Sürelim efendim muhabbet ile.

Ezgili Kevser:

Ezgili daima halka âşıktır,
Halktan ayrı kalmak kör bir ışıktır,
Cahilin mecliste sözü düşüktür,
Soralım efendim muhabbet ile (KK- 1).

Âşık Ezgili Kevser'in diğer atışmalarına da değinecek olursak Ozan Meryalı (Fatma Biber) ile yapmış olduğu, 15 Eylül 2015 tarihli internet üzerinden irticalen yapmış oldukları atışmayı örnek olarak gösterebiliriz. Ayağın “Ozanları susturmayın” olarak belirlendiği atışma şöyledir:

Ozan Meryalı:

Halkı temsil ediyorlar,
Doğru yolda gidiyorlar,
Bedelini ödüyorlar,
Ozanları susturmayın.

Ezgili Kevser:

Ateşten gömleği giyen,
Sazıyla türkü söyleyen,
Benim Halkım Haktır diyen,
Ozanları astırmayın.

Ozan Meryalı:

Biri sazı ile söyler,
Biri sözü ile söyler,
Biri yazı ile söyler,
Ozanları kastırmayın.

Ezgili Kevser:

Ülkem mirasını satıp,
Cazı, popu önde tutup,
Öz kültürün geri atıp,
Ozanları küstürmeyin.

Ozan Meryalı:

Gerçekleri gördü diye,
Esareti kırdı diye,
Şiirlerle vurdu diye,
Ozanları kusturmayın.

Ezgili Kevser:

Ozanın silahı kalem,
Hep yerinde söyler kelam,
Vermesin bak acı selam,
Ozanları pusturmayın.

Ozan Meryalı:

Ne tehditle ne cezayla,
Ne hakaret ne ezayla,
Ne bilerek ne kazayla,
Ozanları bastırmayın.

Ezgili Kevser:

Bütün insan aynı özde,
Bakmalınız aynı gözde,
Ezgili özde ve sözde,
Ozanları kısıtırmayın.

Ozan Meryalı:

Meryalı bir garip ozan,
Yüreğinden duygu sızan,
Kalem defter elde gezen,
Yâd ellerde estirmeyin (KK- 1).

Âşık Ezgili Kevser'in bir diğer atışması üç kadın âşık arasında meydana gelmiştir. Âşık Ezgili Kevser, Ozan Meryalı (Fatma Biber) ve Suna Telli'nin, 15 Eylül 2015 tarihli internet üzerinden irticalen yapmış oldukları atışmada, ayak "Yoruyorum yavaş yavaş" olarak belirlenmiştir. Üç kadın âşık arasında gerçekleşen atışma şöyledir:

Ozan Meryalı:

Suna usta ben çırağı,
Yoruyorum yavaş yavaş.
Ozanlığın sırlarına,
Eriyorum yavaş yavaş.

Suna Telli:

Usta mıyız çırak mıyız,
Kötülükten ırak mıyız,
Gönüllere durak mıyız,
Soruyorum yavaş yavaş?

Ezgili Kevser:

Kolay mıdır usta olmak,
Nefsinle savaşıp ölmek,
Genciken sararıp solmak,
Kuruyorum yavaş yavaş.

Ozan Meryalı:

Hem ustayız hem çırağız,
Kötülükten hep ırağız ,
Gönlü güzele durağız ,
Görüyorum yavaş yavaş.

Suna Telli:

Geldik dünya denen hana,
Cananı yar ettik cana,
Yunus ile pir sultana,
Varıyorum yavaş yavaş.

Ezgili Kevser:

Çilelidir usta yolu,
Bağlıdır hep Hakka kolu,
Özlü söyler Arif kulu,
Deriyorum yavaş yavaş.

Ozan Meryalı:

Pir Sultan'dan ilham alan,
Yunus gibi gönle dolan,
Dostlukları bâki kılan,
Arıyorum yavaş yavaş.

Suna Telli:

Haktan gelen bir kelamı,
Bin eyledim bir selamı,
Aşk ile tattım elemi,
Eriyorum yavaş yavaş.

Ezgili Kevser:

İnsana yakışır akıl,
Her işe aşk ile sokul,
Dünya büyük gerçek okul,
Yürüyorum yavaş yavaş.

Ozan Meryalı:

Allah vermiş yeteneği,
Hem yaz hem de söyle deyi,
Sararmak da neyin neyi,
Soruyorum yavaş yavaş?

Suna Telli:

Ölüm gerçek dünya fani,
Bizden öncekiler hani,
Adım adım gelen sonu,
Arıyorum yavaş yavaş.

Ezgili Kevser:

Bilimden çok faydalandık,
Hem okuduk aydınlandık,
Coştuk biraz oyalandık,
Duruyorum yavaş yavaş.

Ozan Meryalı:

Can görülen yerde durun,
Çekinmeden hatır sorun,
Beklediler dostluk kurun,
Kuruyorum yavaş yavaş.

Telli Suna:

Telli suna dostlar ile,
Kadir kıymet bile bile,
Arzuladığım menzile,
Varıyorum yavaş yavaş.

Ozan Meryalı:

Meryalı der doldum taşım,
Dökmek için çok dolaştım,
Ancak buraya ulaştım,
Karıyorum yavaş yavaş.

Ezgili Kevser:

Son duraktır gerçek makam,
Özüm Hak aşkına yakam,
Yine karanlığı yıkam,
Vuruyorum yavaş yavaş.

Ezgili Kevser:

Gez dünyayı karış karış,
Ezgili ilimle yarış,
İnsanlığa sevgi barış,
Örüyorum yavaş yavaş (KK- 1).

2.1.2.7. Üstahlığı ve Yetiştiriciliği

Âşığın yetiştiricilik özellikleri ile ilgili en genel ifade çırağın, ustasında hâkim olan tavır, üslup, icraat, kültür ve dile bağlılığı, kendisinin yetiştirdiği çırağına da sirayet etmesi şeklindedir (Kaya, 1997, s. 500). Âşık Ezgili Kevser, âşıklık konusundaki yetiştiricilik özelliklerini “Ozanlık geleneği açısından kendimi bir usta olarak henüz yeterli göremiyorum. Çok eksikimin olduğunu düşünüyorum. Bu yol ve gelenek uzun soluklu bir yol, emek isteyen bir yol. Bu konuda bilgimin olması ve şiirlerimin güçlü olması beni usta etmez” (KK- 1) gibi sözlerle dile getirmiştir.

Âşık Ezgili Kevser’e göre halk kültürü bir ummandır. Bu sebeple bir âşık, âşıklığı meslek edinemediği sürece hep çırak kalır. Usta olamaz. Kendisinin bir kamu kuruluşunda çalışması âşıklığı bir meslekten ziyade bir uğraş durumuna getirmiş, kendisini ne kadar iyi yetiştirmiş olursa olsun, âşıklığı meslek olarak yapmadığı sürece kendisine “ben usta bir âşık oldum” diyemeyecektir. Şuan emekli olan âşık bundan sonra bu geleneğin yaşaması için neler yapabilirim düşüncesi içerisinde (KK- 1).

Âşık Ezgili Kevser, kendisini yetiştirici olarak kabul etmese de 1998 yılında Çorum’da kurdukları Pir Sultan Abdal Derneği’nde yöneticilik yaparken 35 kadar öğrenciye saz kursu verdiğini söylemiştir. Bu dernekte saz öğrenmek isteyen hevesli gençlere saz çalmayı öğretip türküler söyleterek sesi güzel olan gençleri yetiştirdiğini belirtmiştir. Bu dönemde yaşadığı sanatsal hazzı “Ailelerin, çocuklarını özellikle kadın eğiticiye emanet etmeleri ve sık sık gelip çocuklarını dernekte dinleme rahatlığını bulmaları beni çok etkiledi. Yetiştirici kadın olunca, anneler rahatlıkla gelip çocuklarının çalışmalarını izleyebiliyorlardı” (KK- 1) şeklinde ifade eden Âşık Ezgili Kevser’e göre bir yetiştirici olarak âşıklığa meyilli gençlere “Bilgili, cesur, dürüst, disiplinli, güzel ahlaklı, kararlı, saz çalabilecek müzik kabiliyeti olan, kelime dağarcığı zengin, hazır cevap verebilecek kapasiteye sahip, okumayı ve araştırmayı seven ve pratik zekâyâ sahip olan herkes bu gelenekte başarılı olabilir” (KK- 1) gibi tavsiyelerde bulunmaktadır.

2.1.2.8. Diğer Âşıklarca Tanınması

Âşık edebiyatın oluşturan âşıklar benzersiz özelliklere sahiptir. Bu bakımdan farklı düşünce yapıları ve ifade güçleri ile bir mozaik oluşturmaktadırlar. Bu sebeple, “Halk şairlerinin hepsi hiçbir zaman, hattâ aynı asır, aynı devir veyahut ta aynı coğrafi saha içinde dahi aynı vasıfları göstermezler. Bunları devirler ve coğrafi muhitler birbirinden ayırdığı gibi bilhassa ideolojileri ve sosyal muhitleri bize muhtelif kategorilerle tasnif etmek imkânı verir” (Boratav, 2016, s. 107). Bu bakımdan da düşünebileceği gibi âşıklar diğer âşıklar ile ortak bir noktada, birbiri ile bağlantı içerisinde olabilmektedir.

Âşıkların birbiri ile olan ilişkileri geleneğin yayıldığı çevrelerde âşıkların tanınması açısından da önemlidir. Ali Doğaner bu konuyu “sanatçının sosyal çevresinin geniş olması, diğer âşıklarla kurduğu olumlu ya da olumsuz ilişkiler onun popülerlik kazanmasında son derece önemlidir” (Doğaner, 2019, s. 112) biçiminde

yorumlamaktadır. Âşık Ezgili Kevser, diğer âşıklar ile olan bağıını ifade ederken birçok âşığın takdirine mahzar olduğunu, kendisini başarılı bulduklarını söylediklerini ifade etmiştir (KK- 1). Bu âşıklardan Âşık Miskini (Sait Küçük), 2006 yılında yerel “Ölçek” Gazetesinin edebiyat köşesinde, “Halk Şairimizin Çorum’daki Kadın Sesi” manşeti ile şiirlerime yer vermiş ve geniş kapsamlı olarak da düşüncelerini yazmıştır (Fotoğraf- 2).

Âşık Ezgili Kevser ile ilgili âşıklık geleneğinin çevresinde diğer âşıkların görüşlerine yer vermek gerekirse; ilk olarak örtülü ustası olarak kabul ettiği Ozan Cefâî (Müslüm Koygun)’nin yorumlarına yer vermek gerekir. Ozan Cefâî, Ezgili Kevser ile ilgili “Kevser hanım hevesli, mücadeleci, uğraş veren bir insandır. Hayatında yaşadığı tüm imkânsızlıklara rağmen bu gelenekte var olmak için mücadele vermiştir. Bu yönünü takdir etmekteyim. Çalışkan bir insan olduğunu rahmetli Kemal Özgür ile görüş elimizden geldiğince kendisine yardımcı olmaya çalıştık. Çorum’da ve farklı bölgelerde bulunması bilgi birikimini arttırmış, kendisi de bu bilgileri sanatında harmanlamıştır. Kadın olarak bu mücadelesi çok üstündür” (KK- 2).

TRT Müzik kanalında 2012 yılında yapılan “Kadın Âşıklar” programı kapsamında Ezgili Kevser ile tanışan ve bir dostluk oluşturan Arzu Bacı, Ezgili Kevser ile ilgili olarak “Cıvıl cıvıl, insani özellikleri üst düzeyde birisidir. Bu durum ozanlığını da etkilemektedir. Çünkü iyi ir insan olmak iyi bir ozan olmaktır” (KK- 3) şeklinde değerlendirmelerde bulunmuştur. Çorum yöresi âşıklarından Âşık Sürmelican (Sürmelican Kaya), Ezgili Kevser ile ilgili olarak “Ezgili Kevser’i, Çorum yöresi âşıklık geleneğindeki âşık çevresinden tanırım. Kendisi ile birçok organizasyona katıldık. İyi kalpli ve kendi ayakları üzerinde durabilen birisidir. İnsanları kazanmayı başarabilen bir yapısı vardır. Kaderlerimiz, hayata bakışlarımız bakımından birbirimize benzeriz. Eserlerinin icrasında kendine has bir okuma tarzı vardır” (KK- 4) düşüncelerini belirtmiştir. Sivas yöresi âşıklarından Sinem Bacı (Filiz Yurdakul), Ezgili Kevser ile ilgili olarak “Ezgili Kevser ile Sevilay Çınar’ın kadın âşıklar üzerine yaptığı çalışma sırasında tanışmıştık. Bu yola canla başla satılmış ve usta âşıkların yolundan giden bir âşık olarak görüyorum. Âşık çağın gereklerine ayak uydurabilmelidir. Ezgili Kevser de bu bakımdan çağının gereklerine ayak uyduran çağdaş bir âşıktır” (KK- 5) gibi değerlendirmelerde bulunmuştur.

Ezgili Kevser hakkında görüş bildiren bir başka âşık olan Ozan Didarî (Pakize Altan), “Ezgili Kevser’in insani ilişkileri sağlamdır. Kalemi, yüreği, sazı, sazı sözü güçlü bir dostumdur. Karşısındaki kişiye bir şeyler katan donanımlı, bilgili ve felsefi fikirleri olan birisidir. Kendisi ile birçok organizasyona katıldık. Duygulu, kadife gibi

bir sesi vardır. İtibar gören bir sestir ve eşine çok az rastlanmaktadır” (KK- 6) gibi ifadeler kullanmıştır. Çorum yöresi âşıklarından Ozan Aşur Elma, Ezgili Kevser ile ilgili olarak, “Ezgili Kevser; çevresine fayda sağlayan dürüst, ozanlık konusunda tecrübeli ve her yönü ile kıymetli tecrübeli bir insandır. Her ozan bozlak okuyamaz, Ezgili Kevser bunu yapabiliyor. Ayrıca besteler de yapabilmektedir” (KK- 7) şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir. Sivas yöresi âşıklarından Âşık Hasan Papur ise “Ezgili Kevser ile 15 sene önce İstanbul’da tanıştık. Dörtörtlük, paylaşımcı ve toplumsal konularda duyarlı bir âşıktır. Kendine özgü bir tarzı vardır. Donanımlı ve bilgi bkrimi yüksek olan bir kişidir” (KK- 8) şeklinde Ezgili Kevser hakkında düşüncelerini ifade etmiştir.

Ezgili Kevser ile ilgili Çorum yöresi âşıklarından, Ozan Garip Yedigâr Hayta ise “Toprağımın insanı, mücadeleci bir insandır. Onu anlatacak bir kelime bulamam ama bir şiir yazarak onu size ifade edebilirim” (KK- 9) şeklinde ifadelerde bulunarak “*Ozan Yazar Gönlümdeki Ezgili*” adlı şu şiiri yazmıştır:

Halkın derdi ile yanıp kavrulan,
Ozan yazar gönlümdeki Ezgili.
Genç yaşında gurbet ele savrulan,
Gezen yazar gönlümdeki Ezgili.
Bir günden haz alır yürür haftaya,
Simit banar evde demlenmiş çaya,
Demokrasi düşmanları softaya,
Kızan yazar gönlümdeki Ezgili.
Dert, çile çekmekten eziktir bağı,
Başı Erciyes’tir yüreği Ağrı,
Doğruya doğru der eğriye eğri,
Düzen yazar gönlümdeki Ezgili.
Unutmuşum yıllar geçti huyunu,
Hak eden de zorla alır payını,
Nefret çeşmesinden sevgi suyunu,
Süzen yazar gönlümdeki Ezgili.
Elindeki sazı dünyanın vârı,
Kevser kovanında bal yapan arı,

On dokuz heceli muammaları,
 Çözen yazar gönlümdeki Ezgili.
 Semah eylerken Hakka niyazda,
 Mürşidini görür çaldığı sazda,
 Mamur kitabında söylenen sözde,
 Özen yazar gönlümdeki Ezgili.
 Görmesem de dinliyorum sesini,
 Özümde duyarım pak nefesini,
 Garip Yadigâr'ın hikâyesini,
 Bazen yazar gönlümdeki Ezgili (KK- 9).

Ezgili Kevser'in "Işık Damlası" adlı şiir kitabına ön söz yazmış olan şair, emekli öğretmen ve köşe yazarı Mustafa Aydın, Ezgili Kevser ile ilgili olarak "Ezgili, Halk ve âşık sanatını devam ettiren bir kadın ozandır. Dürüst, insancıl ve toplumcu bir yapıya sahip şiirleri ile insanın iç dünyasını yansıtmaktadır. Birçok zorluğu yaşamış ve zor şartlar altında yılmamıştır. Toplumda var olan kadın ozanlık algısını aşmış bir ozandır. Genel bir ifadeyle özü sözü birdir" (KK- 10) gibi ifadelerde bulunmuştur. Ankara'da kurulan ve Ezgili Kevser'in 1997 yılında üye olduğu "*Ozanlar Derneği*" Ozan Sinemi (Ali Cavit Coşkun) ise Ezgili Kevser ile ilgili olarak "Ezgili Kevser'in içerisinde bu kültüre karşı yanıp tutuşan bir çıra vardı. Küçük yaştan beri bu geleneğe hizmet etmiştir. İmkânsızlıklara rağmen her hafta Çorum'dan Ankara'ya gelir, daha iyi neler yapabilirim diye mücadele ederdi. Ona İç Anadolu'nun bülbül sesli kızı ve kara kızım şeklinde hitap ederdim. Belli bir zamana kadar usta malı okurken zaman içinde kendi eserlerini yazıp okumaya başladı. Bir kadın için kendi eserlerini yazıp okuması önemli biri iştir" (KK- 11) şeklinde düşüncelerini belirtmiştir.

Bekir Karadeniz tarafından şiirleri aynı şekilde ilgi görmüş ve adına web sitesi oluşturmuştur. Ezeli Doğanay, şiirlerine kitaplarında yer verirken "*Ozanlar Vakfı*" başkanı Ozan Sinemi'nin kendisi ile ilgili ifadelerini "O dönemler ben Çorum'da ikamet ediyordum. Hafta sonları Ankara'ya Ozanlar Vakfı'na mutlaka giderdim. Bir gün bana biz Ankara'da oturan ozanları çağırdığımız halde bir araya getiremiyoruz. Sen ta Çorum'dan kalkıp geliyorsun. Sen tam deli çıktın. Bu iş galiba bizim gibi delilerin işi demişti. Adımı 'Deli Kız' koymuştu. Çok gülmüştük" (KK- 1) şeklinde dile getirmiştir. Âşık Ezgili Kevser, ayrıca Ozanlar Vakfı'nda tanıdığı rahmetli Hüdai Baba'nın kendisine nasihatini her zaman kulağına küpe yaptığını söylemiştir. Hüdai Baba ile ilgili

“Bana sakın şiirim az diye kendini çok şiir yazmak için zorlama demişti. Az olsun öz olsun. Bazen bir dizeyi oluşturmak için bir yıl beklediğim oldu. Sanat aceleye gelmez demişti. Şu anda doğru yoldasın ve başarılısın, böyle devam et” (KK- 1) şeklinde aralarında geçen diyaloglara yer vermiştir.

Âşık Ezgili Kevser; birçok televizyon ve radyo programında, festival ve konserlerde birlikte sahne aldığı ve karşılıklı etkileşim içerisinde olduğu ozanları “Kemal Özgür, Cefai, Rıfat Kurtoglu, Arzu Bacı, Sürmelican, Şekip Şahadoğlu, Haydar Öztürk, Dertli Divani, Mustafa Sayılır, Murtaza Yalçın, Âşık Sinemi” (KK- 1) şeklinde sıralamıştır. Kendi adına “İsmi sayamadığım daha nice halk ozanı ve çok fazla kişi Ezgili Kevser’i tanır” (KK- 1) şeklinde bir de tespitte bulunmuştur. Bu âşıklar ve daha birçok âşık ile birlikte farklı organizasyonlarda çekilmiş birçok fotoğrafı da bulunmaktadır (Fotoğraf- 3, Fotoğraf- 4, Fotoğraf- 5, Fotoğraf- 6, Fotoğraf- 7).

2.1.2.9. Âşık Ezgili Kevser Hakkında Yazılan Yazılar ve Aldığı Ödüller

Âşık Ezgili Kevser, Çorum yöresi adına önemli konuma sahip bir kadın âşıktır. Bu sebeple kendisine, sık sık gazete haberlerinde yer verilmiştir. Âşık hakkında çıkan bu gazete haberlerini kronolojik olarak ifade etmek gerekirse;

13 Şubat 1995 tarihinde “Çorum Haber” gazetesinde “Gel Heri Heri” adlı ilk kasetinin çıkacağı ile ilgili bir haber yapılmıştır (Fotoğraf- 8).

12 Haziran 1995 tarihinde “Çorum Haber” gazetesinde “Gel Heri Heri” adlı ilk kasetinin çıktığı ile ilgili bir haber yapılmıştır (Fotoğraf- 9).

13 Ağustos 1997 tarihinde “Çorum Haber” gazetesinde “Ezgili Kevser büyüledi” başlığı altında Çatak şenliğindeki icrasının ne kadar etkileyici olduğu ile ilgili bir haber yapılmıştır (Fotoğraf- 10).

25 Ocak 2006 tarihinde “Dost Haber” gazetesinde “Ezgili Kevser de anma programına katıldı” başlığı altında Uğur Mumcu’yu anma programı kapsamında âşık Ezgili Kevser’in programdaki seslendirdiği türküler ile ilgili bir habere yer verilmiştir (Fotoğraf- 11).

26 Şubat 2007 tarihinde “Çorum Haber” gazetesinde “Çırakman’a Saygı” başlığı altında verilen haberde Âşık Hüseyin Çırakman için yapılan saygı gecesinde yer almasına değinen bir haber yapılmıştır (Fotoğraf- 12).

6 Temmuz 2007 tarihinde “Çorum Haber” gazetesinde “Mahzuni’ye yakışır bir âşık şöleni” başlığı ile verilen haberde 27. Uluslararası Çorum Hitit Fuar ve Festivali

kapsamında yapılan âşıklar şölenine katılması ile ilgili bir gazete haberi yapılmıştır (Fotoğraf- 13).

11 Eylül 2010 tarihinde “Cumhuriyet” gazetesinde “Kadın âşıklar söylüyor” başlığı altında Sevilay Çınar tarafından çıkarılan kadın âşıklar albümünde yer alması ile ilgili bir gazete haberi yapılmıştır (Fotoğraflar- 14).

27 Eylül 2014 tarihinde “Dost Haber” gazetesinde Mustafa Aydın’ın “Halk Ozanlığının Tarihsel Gelişimi ve Ezgili Kevser” başlıklı makalesinde âşık ile ilgili ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir (Fotoğraf- 15).

7 Ekim 2016 tarihinde “Bizim Gazete” gazetesinde Ahmet Özdemir’in “Ezgili Kevser ve Işık Damlası” başlıklı yazısında âşık Ezgili Kevser ve yazmış olduğu “Işık Damlası” adlı kitaptan bahseden bir gazete haberi yapılmıştır (Fotoğraflar- 16).

7 Kasım 2017 tarihinde “Çorum Haber” gazetesinde “Ezgili Kevser’in yeni albümü” başlığı altında dördüncü albümü olan “Cana Sayıldım” albümü ile ilgili tanıtıcı bir gazete haberi yapılmıştır (Fotoğraf- 17).

Âşık Ezgili Kevser, âşıklık hayatı boyunca birçok program, şenlik, âşıklık bayramı gibi etkinliğe katılmış ve çeşitli ödüller almıştır. Bu ödüllerden bazıları;

2000 yılında 20. Uluslararası Çorum Hitit Fuar Festivali’ne katkılarında dolayı Çorum Belediyesi tarafından bir teşekkür plaketi almıştır (Fotoğraf- 18).

2007 yılında Bektaşoğlu köyüne katkılarında dolayı Bektaşoğlu Kültür, Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği tarafından bir teşekkür plaketi almıştır (Fotoğraf- 19).

2007 yılında 27. Uluslararası Çorum Hitit Fuar Festivali’ne katkılarında dolayı Çorum Belediyesi tarafından bir teşekkür plaketi almıştır (Fotoğraf- 20).

2011 yılında Kocaeli Belediyesi, Kocaeli Üniversitesi ve Kültür Bakanlığı’nın katkıları ile oluşturulan “Kadın Âşıklar Şöleni” ne katkılarında dolayı bir teşekkür plaketi almıştır (Fotoğraf- 21).

2011 yılında Babaeski Atatürkçü Düşünce Derneği tarafından bir teşekkür plaketi almıştır (Fotoğraf- 22).

2017 yılında Şahkulu Sultan Vakfı tarafında “Ozanlar Festivali” ne katkılarında dolayı bir teşekkür plaketi almıştır (Fotoğraf- 23).

2.2. Âşık Ezgili Kevser'in Hayatı ve Şairliği Hakkında Genel Bir Değerlendirme

Âşık Ezgili Kevser, Çorum yöresi âşıklık kültürü içerisinde var olmakla birlikte, Alevî-Bektaşî geleneğe yetişmiştir. Bu durum onu âşıklığına olumlu etkiler yapmıştır. Ailesi ve çevresi âşıklık adına ona çok önemli bir kaynak ve çıkış noktası oluşturmuştur. Çocukluk yıllarından bu yana yöresi ile âşıklık çevresi onun âşıklık meziyetlerine katkıda bulunmuştur. Âşıklığının yanında eğitime de önem verip iki farklı üniversiteden mezun olmuştur. Bilime ve eğitime önem vermenin yanında, elinden geldiği ölçüde âşıklık geleneklerini yerine getirmeye çalışan âşık; meslek kabul ettiği âşıklığa bağlı kalmıştır.

Mahlasında yer alan “*Ezgili*” ismini mahkeme kararı ile soyadı olarak kullanması, âşıklık geleneğine ne derece önem verdiği bir göstergesi olmuştur. Kendisine usta olarak gördüğü âşıklardan edindiği birikimleri, kendi âşıklık duyguları ile harmanlarken aynı zamanda diğer âşıklar ile sağlıklı iletişim kurarak bu âşıkların geleneğe verdikleri katkıları görme imkânı bulmuştur. Birçok tez ve makalede sıkça adı geçen Ezgili Kevser, çeşitli tarihlerde farklı gazetelerde de haberlere konu olmuştur. Bu durum yüzyılımızın kadın âşıklar açısından öne çıkan bir yüzyıl olduğunu bizlere göstermektedir.

Ezgili Kevser, 1990 yılına kadar müzikle amatör olarak ilgilenmiştir. İlerleyen dönemlerde ise 1995 yılında “Gel Heri Heri” adında ilk kasetini çıkarmıştır. 2004 yılında “Al Başına Çal Dünyayı” adındaki ikinci kasetini çıkarmış olan âşık; 2010 yılında “Kadın Âşıklar” albümünde iki eseri ile yer almıştır. 2017 yılında da “Cana Sayıldım” isimli albümünü çıkarmıştır. Tamamına yakını, kendi eserlerinden oluşan ve derleme ve müziğini yaptığı birkaç ustaların eserlerine de bu albümde yer vermiştir. Ayrıca; “Işık Damlası” adlı bir şiir kitabı bulunan Ezgili Kevser, yöresinin ilçelerini gezerek derleme çalışmaları da yapmaktadır.

Kadın âşık olarak bu geleneğin yaşaması için düşünceleri olduğunu ifade ederken; âşıklık geleneğini kapsamlı bir şekilde işleyen, âşıklığın el kitabı olacak şekilde bir kitap hazırlama fikrinde olduğunu, ayrıca ulaşabildiği bütün kadın âşıkları bir araya toplayıp, bir dernek veya platform kurmak gibi bir amacını da dile getirmiştir (KK- 1). Âşıklık geleneğinin geleceği için çalışmalarda bulunun Ezgili Kevser; her ne olursa olsun çağının gereklerine uygun, eğitilmiş ve teknolojiye hâkim bir âşık görüntüsü çizmektedir. Geleneksel değerler konusunda günümüz ile geleneği harmanlama gayreti içerisinde olan Ezgili Kevser gelecek adına genç âşıkların eğitilmiş, kültürel değerlerine sahip çıkan, halkına önderlik edip onların geçmişin gelenekleri ile gelecek arasında bağ kurmasını sağlayan bir âşık olma gayretindedir.

BÖLÜM III

3. ÂŞIK EZGİLİ KEVSER'İN ŞİİRLERİNDE BİÇİM, İÇERİK, DİL VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde Âşık Ezgili Kevser'in 65 şiiri üzerinde biçim, içerik, dil ve üslup özellikleri bakımından değerlendirmeler yapılmıştır. Her bölüm kendi içerisinde değerlendirilmiş olup şiirler ayrıntılı olarak tahlil edilmiştir.

3.1. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Biçim Özellikleri

Bu bölümde Âşık Ezgili Kevser'in şiirleri ölçü, kafiye, redif, ayak, hacim gibi özellikler açısından incelenerek biçimsel anlamda genel bir değerlendirme yapılmıştır.

3.1.1. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Ölçü/Ölçüler

“Halk şairlerinin çoğu vezin olarak heceyi seçmiştir. Aralarında aruzla şiir yazanlar eksik değildir. Fakat onların çoğu da hece vezni ile şiirler yazmışlardır. Esasen halk şairlerinin kullandığı aruz bir hece bozmasıdır, bazı uzak kısaltmalarla kolayca hece veznine uyabilir” (Başgöz, 1968, s. 14- 15). En basit ifade şekli ile âşıklar, şiirlerini dördlük düzenine göre oluşturmaktadır. Bu dördlük düzlemi içerisinde hece ölçüsü ve hece ölçüsünün 7'li, 8'li, 11'li kalıplarını kullanmaları kendi evreni içerisinde âşık edebiyatının geleneksel bir özelliği halini almıştır (Yardımcı, 2011, s. 122).

Araştırmamızın konusunu oluşturan Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerini incelediğimizde âşığa ait 65 şiirden; 42'si 11'li hece ölçüsü, 22'si 8'li hece ölçüsü ile yazılırken sadece bir şiiri 7'li hece ölçüsü ile yazılmıştır. Âşık Ezgili Kevser'in 11'li hece ölçüsü ile yazılan şiirlerine “Ozan” ve “Kadın Destanı” adlı şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Halkının kulağı, gözüyle dili,
Hak için adilce olandır ozan.
Sevgi hoşgörünün barışın yeli,
Zerrede bütünü bulandır ozan (AEK- 47).
Bir kutsal varlıktır, insandır kadın,
Savaşta cephede hep geçer adın,
Kâinatı sarar haklı feryadın,
Anasın var eden canı yar eden (AEK- 35).

Bu şiirlerde 11’li hece ölçüsünü kullanan Ezgili Kevser bu şiirlerinin dışında 11’li hece ölçüsü ile yazdığı diğer şiirleri: “*AEK- 2, AEK- 3, AEK- 5, AEK- 6, AEK- 7, AEK- 9, AEK- 11, AEK- 13, AEK- 17, AEK- 18, AEK- 22, AEK- 23, AEK- 25, AEK- 27, AEK- 28, AEK- 29, AEK- 31, AEK- 32, AEK- 33, AEK- 34, AEK- 35, AEK- 36, AEK- 38, AEK- 39, AEK- 40, AEK- 41, AEK- 43, AEK- 47 AEK- 48, AEK- 49, AEK- 50, AEK- 51, AEK- 52, AEK- 53, AEK- 54, AEK- 55, AEK- 56, AEK- 57, AEK- 60, AEK- 61, AEK- 62, AEK- 64*” şeklinde sıra ile gösteriliriz.

Âşık Ezgili Kevser’in 8’li hece ölçüsü ile yazılan şiirlerine “Aşkın Elinden” ve “Dünya Halı” adlı şiirlerini örnek olarak verebiliriz:

Bülbül-ü şeydaya döndüm,
Dost senin aşkın elinden,
Pervaneler gibi yandım,
Dost senin aşkın elinden (AEK- 4).
Bak şu dünyanın haline,
Atan atana kardeşim,
Dönüşmüş çıkar seline,
Satan satana kardeşim (AEK- 19).

Bu şiirlerde 8’li hece ölçüsünü kullanan âşğımız bu şiirlerinin dışında 8’li hece ölçüsü ile yazdığı diğer şiirleri: “*AEK- 1, AEK- 4, AEK- 8, AEK- 10, AEK- 12, AEK- 14, AEK- 15, AEK- 16, AEK- 19, AEK- 20, AEK- 24, AEK- 26, AEK- 30, AEK- 37, AEK- 42, AEK- 44, AEK- 45, AEK- 46, AEK- 58, AEK- 59, AEK- 63, AEK- 65*” şeklinde sıra ile gösteriliriz.

Âşık Ezgili Kevser’in 7’li hece ölçüsü ile yazılan tek şiiri ise “Eridim Azar Azar” adlı şiiridir. Bu şiir;

Aşkın sinemi deldi,
Kış bitti bahar geldi,
Her gün yanıp ağlıyom,
İki gözüm bir seldi (AEK- 21) şeklindedir.

3.1.2. Âşık Ezgili Kevser’in Şiirlerinde Durak

Âşıklar, şiirlerini söylerken belli bir düzen ve ahenk özelliğini göz önünde bulundurlar. Bu ahengi sağlarken dikkat ettikleri nefeslenme durumuna durak denir.

Bu duraklama durumu ölçülü şiirlerde ölçünün oranında farklılıklar göstermektedir. Bu bakımdan duraklar şans eseri bölünmezler. Belli bir düzene ihtiyaçları vardır.

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde kullandığı durak yapısı incelendiğinde 7'li hece ölçüsü ile söylemiş olduğu "Eridim Azar Azar" adlı şiiri 4+3 ve 3+4 şeklinde karışık olarak düzenlenmiştir.

Âşık Ezgili Kevser'in 8'li hece ölçüsü ile oluşturmuş olduğu şiirleri 4+4 şeklinde duraklanmış olup bu şiirleri şu şekildedir: "AEK- 1, AEK- 4, AEK- 8, AEK- 10, AEK- 12, AEK- 14, AEK- 15, AEK- 16, AEK- 19, AEK- 20, AEK- 24, AEK- 26, AEK- 30, AEK- 37, AEK- 42, AEK- 44, AEK- 45, AEK- 46, AEK- 58, AEK- 59, AEK- 63, AEK- 65".

Âşık Ezgili Kevser'in 11'li hece ölçüsü ile oluşturmuş olduğu şiirleri 6+5 şeklinde duraklanmış olup bu şiirleri şu şekildedir: "AEK- 2, AEK- 3, AEK- 5, AEK- 6, AEK- 7, AEK- 9, AEK- 11, AEK- 13, AEK- 17, AEK- 18, AEK- 22, AEK- 23, AEK- 25, AEK- 27, AEK- 28, AEK- 29, AEK- 31, AEK- 32, AEK- 33, AEK- 34, AEK- 35, AEK- 36, AEK- 38, AEK- 39, AEK- 40, AEK- 41, AEK- 43, AEK- 47, AEK- 48, AEK- 49, AEK- 50, AEK- 51, AEK- 52, AEK- 53, AEK- 54, AEK- 55, AEK- 56, AEK- 57, AEK- 60, AEK- 61, AEK- 62, AEK- 64".

3.1.3. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Kafiye ve Redifler

Âşık edebiyatı, genel itibari ile geleneğin belirlediği ölçüde şekil almıştır. Bu bakımdan yazılan şiirler belli bir düzende ifade edilirken bu düzeni sağlamada kafiye düzeni önemli bir konuma sahip olmuştur. Saim Sakaoğlu'na göre "Kafiye kelimesinin âşık edebiyatındaki karşılığı 'ayak'tır. Âşıklar, atışmadan önce birbirlerine 'ayak açarlar'; bir yarışma şeklinde olan atışmalarda ise ilgililerden 'ayak' isterler" (Sakaoğlu, 2014, s. 133) şeklinde ifade edilen kafiye, Doğan Kaya'ya göre ise "Bilindiği gibi kafiye; şiirde, ortak sesi en az bir ses olmak üzere, mısralar arasında tesis edilen ses benzerliğidir" (Kaya, 1999, s. 335).

Âşıkların şiirlerini oluştururken oluşturdukları kafiye biçimleri çeşitlilik göstermektedir. Sırası ile tek ses benzerliğine dayanan kafiye türü yarım; iki ses benzerliği veya uzun ünlüler (â, û ve î) ile yapılan kafiye türü tam; ikiden fazla ses benzerliği veya bir uzun ünlü bir ünsüzle oluşturulan kafiye türüne zengin; zengin kafiye türünü oluşturan ses benzerliğinin üçten fazla olması halinde, kelimelerden biri, genellikle diğerini içerisine alır, bu tür kafiye türüne tunç; ses bakımından aynı,

anlamları farklı olan kelime veya kelime gruplarıyla oluşturulan kafiye türüne ise cinaslı kafiye denir (Bekki, 2008, s. 59).

Âşık Ezgili Kevser'in şiirleri incelendiğinde yoğunlukla tam kafiye kullandığı tespit edilmiştir. Ayrıca yarım, zengin ve tunç kafiye ile oluşturulmuş şiirleri de bulunmaktadır. Şiirlerinde kıtalar arasında bir kafiye bütünlüğü olmamakla birlikte farklı türden kafiyeler aynı şiir içerisinde yer almaktadır.

Âşık Ezgili Kevser'in yarım kafiye kullandığı şiirlere örnek verecek olursak;

Gerçekler çok acı verilir **ser**ler,
Pir Sultanlar, Nesimiler, Mansurlar,
Her lokmanın bir bedeli var **der**ler,
Kul hakkı yiyeni korumayasın (AEK- 3).

Kültürüne el **attır**ma,
Fabrikaların **sattır**ma,
Halkı dinle **uyuttur**ma,
Yürü aydınlığa **doğru** (AEK- 37).

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde kullandığı yarım kafiyelerden bazılarını; “-e, -k, -l, -n, -r, -s, -ş, -v, -t, -y, -z” şeklinde gösterebiliriz.

Âşık Ezgili Kevser'in tam kafiye kullandığı şiirlere örnek verecek olursak;

Düştüm aşkın kü**res**ine,
Tuz bastım her pa**res**ine,
Girdim mecnun sı**ra**sına,
Dost senin aşkın elinden (AEK- 4).

Ezgili der dostu **va**ram,
Yar elinden çoktur **ya**ram,
Dese balla yaran **sa**ram,
Bala da minnet edemem (AEK- 42).

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde kullandığı tam kafiyelerden bazılarını; “-ak, -al, -an, -ar, -aş, -at, -er, -il, -im, -li, -öz, -ra, -re” şeklinde gösterebiliriz.

Âşık Ezgili Kevser'in zengin kafiye kullandığı şiirlere örnek verecek olursak:

Rehberimdir Şahı Mer**dan**,
Aydınlanır yüzü nur**dan**,
Dolu içmek hoştur yar**dan**,
Gönlüm pirim de pirim de (AEK- 24).

Sanayicin onmaz derin yaralı,

El koydu paraya dünya kıralı,

Fabrikan kilitli işçin karalı,

Ekonomin bozuk durgun Türkiye'm (AEK- 57).

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde kullandığı zengin kafiyelerden bazılarını; “-ana, -anı, -aya, -daş, -ına, -iri, -iye, -lan, -lan, -ler, -man, -rek, -yle, -zel” şeklinde gösterebiliriz.

Âşık Ezgili Kevser'in tunç kafiye kullandığı şiirlere örnek verecek olursak:

Dert söyletir aşk **ağlatır**,

Kör eder ciğer **dağlatır**,

Bütün yollarım **bağlatır**,

Gel derdime derman eyle (AEK- 14).

Tutan elim Hakkı **ara**,

Ak pak iken olma **kara**,

Çekilirsin bir gün **dara**,

El nefsimе böyle erdim (AEK- 63).

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde kullandığı tunç kafiyelerden bazılarını; “-aya/-zaya/-yaya, -ara/-yara/-sara, -ağır/-sağır/bağır, -aş/-baş/-taş, -ala/-yala/-mala” şeklinde sıralayabiliriz. Ayrıca Ezgili Kevser'in şiirlerinde cinaslı kafiye kullanımına rastlanmamıştır. Âşık edebiyatında ölçü, durak ve kafiye kadar önemli bir nokta da rediflerdir. Fatih Sakallı'ya göre redif, “Ahenk, ritim, kafiye kelimelerini redif etrafında düşünebiliriz. Şiir her şeyden önce bir ahenk etrafında vücut bulur. Şiirdeki ahenk, ses akışı, söyleyiş, ritim, ses benzerliği ve ses tekrarları ile sağlanır. Redifi ise ahenk unsurlarından ‘ses tekrarları’ içinde ele alabiliriz” (Sakallı, 2008, s. 148) şeklinde ifade edilmiştir.

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerini incelediğimizde “Kapım Kapalı Sana” (AEK- 38) adlı şiiri hariç diğer bütün şiirlerinde rediflere yer verdiği tespit edilmiştir. Bu şiirlerden birkaçını örnek olarak verecek olursak, “Cana Sayıldım”, “Sitem”, “İstanbul” şiirlerindeki redif yapılarını şu şekilde gösterebiliriz:

Boynu bükük gözü kareli **gönül**,
 Bencileyin döşü hareli **gönül** ,
 İmameyn aşkıyla yareli **gönül**,
 Kerbela’da akan kana sayıldım (AEK- 11).
 Kimi sevda kimi para peşinde,
 Kimi düzen kurmuş kendi işinde,
 Köşe dönenler var gece düşünde,
 Güzelim dünyayı bozan mı geldi (AEK- 54).
 Bir zamanlar Lale Devrin var **idi**,
 Sevgiliye şiir yazmak kar **idi**,
 Aşka düşüp kavuşmaksa zar **idi**,
 Az mı senin için ölen İstanbul (AEK- 34).

3.1.4. Âşık Ezgili Kevser’in Şiirlerinde Ayak

Turan Karataş, ayak kavramını “Saz şiiri örneklerinde bentleri birbirine bağlayan dizelerin kafiyelerine (redifle birlik) ayak dendiği gibi, aynı zamanda halk şiirinde kafiye anlamında/karşılığında kullanılan bir terimdir” (Karataş, 2001, s. 54) şeklinde açıklamaktadır. Doğan Kaya ise bu terimi “Âşık şiirinde genellikle ilk dörtlüğün ikinci dizesinde başlatılan bütün dörtlüklerin son dizelerinde yarım, tam, zengin hatta cinaslı kafiyelerle vücuda getirilen yahut dizenin tamamında aynen tekrarlanan sözlerle oluşturulan ve dörtlüklerin mihengi durumunda olan kafiye denir” (Kaya, 1999, s. 338) şeklinde tanımlamaktadır. Ayaklar, kafiyelerin özelliğine göre tek ayak ve döner ayak olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Dördüncü dizelerde sürekli aynı mısraların kullanımı ile tek ayak, dördüncü dizelerde kafiye şekilleri ile oluşturulan ayak ise döner ayak olarak karşımıza çıkmaktadır (Kaya, 1999, s. 338). Âşık Ezgili Kevser’in şiirlerinden 21’i tek ayaklı, 41’i ise döner ayaklı şiirden oluşmaktadır. Âşık Ezgili Kevser sadece üç şiirinde ayak kullanmamıştır. Âşık Ezgili Kevser’in tek ayaklı şiirlerine örnek verecek olursak;

Sana derim oğul olasın ağır,
 Nanköre, yalana olmaya sağır,
 Haksıza karşı dur kükreyip bağır,
Ana vasiyeti unutma oğul.

Ezgili der oğul durmadan çalış,
 Yıkma hatır gönül adilce bölüş,
 Geri kalma yarış çağına alış,
Ana vasiyeti unutma oğul (AEK- 2).

Bir kutsal varlıktır, insandır kadın,
 Savaşta cephede hep geçer adın,
 Kâinatı sarar haklı feryadın,
Anasın var eden canı yar eden.

...

Ezgili der dünya en büyük hanın,
 Sana eksik diyen ne bilir şanın,
 Sevmek ve affetmek en güzel yanın,
Anasın var eden canı yar eden(AEK- 35).

Bu şiirleri ile birlikte tek ayak kullandığı şiirleri: “*AEK- 2, AEK- 4, AEK- 5, AEK- 12, AEK- 14, AEK- 24, AEK- 27, AEK- 28, AEK- 29, AEK- 30, AEK- 31, AEK- 32, AEK- 35, AEK- 37, AEK- 38, AEK- 44, AEK- 45, AEK- 53, AEK- 55, AEK- 56, AEK- 60*” şeklindedir.

Âşık Ezgili Kevser’in döner ayaklı şiirlerine örnek verecek olursak;
 Öyle bir sevdaya düştüm,
 Aşkı sırta eren bilir,
 Yüce bir ateşte piştim,
 İkrarında **duran bilir.**

...

Bülbül hep gülüne bakar,
 Avazı cihanı yıkar,
 Ezgili yüreğin yakar,
 Dost gülünü **deren bilir (AEK- 8).**
 Benden selam söylen vefasız yâre,
 Beni dertten derde saldığı yeter.
 Şu gönül derdime olmaz ki çare,
 Beni benden çalıp **aldığı yeter.**

...

Ezgili bildirin yâre sözlerim,
 Cananım canımdır elbet özlerim,
 Bir ömür geçse de yolun gözlerim,
 Gaflet uykusuna **daldığı yeter**(AEK- 61).

Bu şiirleri ile birlikte döner ayak kullandığı şiirleri: “*AEK- 1, AEK- 3, AEK- 6, AEK- 7, AEK- 8, AEK- 9, AEK- 10, AEK- 11, AEK- 15, AEK- 16, AEK- 17, AEK- 18, AEK- 19, AEK- 20, AEK- 22, AEK- 23, AEK- 23, AEK- 25, AEK- 26, AEK- 33, AEK- 34, AEK- 36, AEK- 39, AEK- 40, AEK- 41, AEK- 42, AEK- 43, AEK- 46, AEK- 47, AEK- 48, AEK- 49, AEK- 50, AEK- 51, AEK- 52, AEK- 54, AEK- 57, AEK- 61, AEK- 62, AEK- 63, AEK- 64, AEK- 65*” şeklindedir. Âşık Ezgili Kevser AEK- 21, AEK- 58 ve AEK- 59 şeklinde gösterilmiştir.

3.1.5. Âşık Ezgili Kevser’in Şiirlerinde Hacim

Âşık tarzı şiirlerde, âşığın şiirini oluştururken içerisine var ettiği duygu ifadeleri anlaktır. Âşık belli kalıplarda ve hacimlerde şiirini planlamaz. Ancak, âşıklık geleneğinin gerekleri de önemli bir konu oluşturduğundan âşık bu kuralları da göz ardı etmez. Nurettin Albayrak şiirde hacim konusunu; mısra, beyit ya da dörtlük sayısı olarak ifade etmektedir (Albayrak, 2009, s. 133). Bu noktada önemli olan husus, âşığın düşünce dünyası ve şiirde ifade şeklinin boyutlarıdır.

Âşık Ezgili Kevser’in şiirleri hacim bakımından incelendiğinde üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, on adet dörtlükten oluşturulmuş şiirleri olmakla birlikte; kıtaların arasında nakarat bulunan üç adet dörtlükten oluşan şiirleri ve aynı şekilde kıtaların arasında nakarat bulunan üç adet dörtlükten oluşan şiirlerine de rastlanmaktadır. Bu şiirler;

Üç adet dörtlükten oluşan şiirleri: “*AEK- 7, AEK- 9, AEK- 11, AEK- 16, AEK- 18, AEK- 22, AEK- 23, AEK- 25, AEK- 28, AEK- 36, AEK- 40, AEK- 45, AEK- 49, AEK- 50, AEK- 61*”,

Dört adet dörtlükten oluşan şiirleri: “*AEK- 3, AEK- 10, AEK- 12, AEK- 13, AEK- 15, AEK- 17, AEK- 20, AEK- 21, AEK- 24, AEK- 27, AEK- 31, AEK- 32, AEK- 33, AEK- 38, AEK- 42, AEK- 47, AEK- 48, AEK- 51, AEK- 54, AEK- 63, AEK- 64*”,

Beş adet dörtlükten oluşan şiirleri: “*AEK- 1, AEK- 5, AEK- 26, AEK- 29, AEK- 30, AEK- 37, AEK- 39, AEK- 44, AEK- 45, AEK- 52, AEK- 57*”,

Altı adet dörtlükten oluşan şiirleri: “*AEK- 4, AEK- 14, AEK- 41, AEK- 55, AEK- 56, AEK- 60*”,

Yedi adet dörtlükten oluşan şiirleri: “*AEK- 2, AEK- 62*”,

Sekiz adet dörtlükten oluşan şiirleri: “*AEK- 8, AEK- 19, AEK- 34, AEK- 46, AEK- 65*”,

On adet dörtlükten oluşan tek şiiri “*AEK- 35*”,

Drtlklere eklenmiş ikiliklerden oluşan üç drtlkl şiirleri: “*AEK- 53, AEK- 58, AEK- 59*”,

Drtlklere eklenmiş ikiliklerden oluşan dört drtlkl şiiri ise “*AEK- 6*”dır.

3.1.6. Âşık Ezgili Kevser’in şiirlerindeki Biçim zellikleri Hakkında Genel Bir Değerlendirme

Bu bölümde Âşık Ezgili Kevser’in şiirleri ölçü, durak, kafiye, redif, hacim olarak ele alınmıştır. İncelediğimiz 65 şiir Ezgili Kevser’in şiirlerindeki biçim özellikleri hakkında genel bilgiler edinmemizi sağlamıştır. şiirlerin hepsi hece ölçüsüyle söylenmiştir. Hece sayısı bakımından değerlendirdiğimizde ölçü olarak en çok 11’li ve 8’li hece ölçüsü kullanılmıştır. 11’li hece ölçüsü ile söylenen türküler 6+5’li durak sistemi, 8’li hece ölçüsü ile söylenen türküler 4+4 durak sistemi kullanılarak söylenmiştir. şiirlerin hepsi dörtlük sistemine göre düzenlenmiştir. , dört, beş, altı, yedi, sekiz ve on dörtlükten oluşan şiirlerin büyük bir çoğunluğu dört adet dörtlükten oluşmuştur. Kafiye biçimi olarak çoğunlukla tam kafiye kullanılmış ve tek bir şiiri hariç bütün şiirlerinde redif kullanılmıştır. Ayak düzenine de yer veren Ezgili Kevser şiirlerinde tek ayak ve döner ayak kullanmıştır. 21 şiirinde tek ayak kullanırken 41 şiirinde döner ayak kullanmıştır. Ayrıca üç şiirinde ayak kullanmadığı grlmştir.

şiirler nazım biçimi bakımından incelendiğinde koşma ve semai biçiminde kurulduğu görülmektedir. 11’li hece ölçüsü ile oluşturulmuş şiirlerde genellikle koşma nazım biçiminin kullanıldığı belirlense de 8’li hece lsnn kullanıldığı şiirlerde de koşma tarzı nazım biçimi kullanılmıştır. 8’li hece lsnn kullanıldığı şiirlerde ise çoğunlukla semai nazım biçimi kullanılmıştır.

3.2. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde İçerik Özellikleri

Âşık Ezgili Kevser'in şiirleri bu bölümde, konu ve tema bakımından incelenmiştir. İçeriğin daha iyi anlaşılabilmesi açısından konular tasnif edilmiş, şiirlerde kullanılan temalar ise farklı kullanım özellikleri ile ifade edilmiştir.

3.2.1. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde İşlediği Konular

Âşıklık geleneğini oluşturan âşık şiirlerindeki konular hakkında düşününce, var olduğu halkın içerisinde yoğrulmuş ve o halkın ete kemiğe bürünmüş bir ifadesi olan âşıkları, halkın zihinsel bir göstergesi olarak görebiliriz. Âşıkların içerisinde var olduğu coğrafyayı anlamak, aslında o coğrafyanın ortak geçmişinden beslenen âşıkları da anlamak demektir. Âşık, var olduğu toplumda konu ve içerik bakımında halkın sözcüsü olmuştur. Bu anlamda köklü bir kültürün mirasçısı olan âşıklar Türk kültür ve düşünce dünyasını şiirlerinde ifade ederken konu açısından geniş bir yelpazeden faydalanmışlardır. Aşk, sevdâ, ölüm, ayrılık, gurbet ve daha birçok konuda âşıklar şiirler yazmışlardır. Ayrıca âşıklar ustalarının işledikleri konular üzerinden de şiirler yazmışlardır. Bu konuyu Doğan Kaya “Âşık şiirinde her ne kadar işlenen konular müşterek ise de ustanın temayül gösterdiği konulara daha fazla ağırlık verir” (Kaya, 2000, s. 15) şeklinde ifade etmiştir.

Kadın âşıklar, âşıklık gelenekleri açısından geleneğin gerekliliklerini tam anlamıyla yerine getiremeseler de konu çeşitliliği bakımından erkek âşıklardan geri kalmamış, hemen hemen her türlü konuda şiirler oluşturmuşlardır. Âşık Ezgili Kevser'in de içerisinde var olduğu Çorum âşıklık geleneğinde, kadın âşıkları konu bakımından değerlendiren Mete Taşlıova; Çorumlu kadın temsilcilerin, gerek sayısı gerekse ortaya koydukları şiirlerin konu çeşitliliği bakımından önem taşıdığını, erkek meclisinde başlayan ve gelişen icra ortamlarının güçlü olduğu illerde kadın temsilcilerin pek de görülmediğini ifade ederken Çorum halk şiirinin kadın mensuplarının, konu çeşitliliğini ve şekli unsurlara da sadık kalarak şiirlerini işlediklerini tespit etmiştir (Taşlıova, 2009, s. 94).

Gerek bulunduğu âşıklık çevresi gerekse çağımızın bilgi birikiminin verdiği kolaylıklar Ezgili Kevser'in şiirlerinde konu çeşitliliğini arttıran unsurlar olmuştur. Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde konu çeşitliliği kadar konular arasındaki tematik bağ da önemli bir detay olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bakımdan Ezgili Kevser'in şiirlerini konuları bakımından sınıflamayı şu şekilde uygun gördük:

1. Aşk ve Sevda Konulu Şiirler
2. Toplumsal ve Sosyal Konulu Şiirler
3. Öğüt Konulu Şiirler
4. İnsan Konulu Şiirler
5. İnanç Konulu Şiirler
6. Ozan Konulu Şiirler
7. Dostluk Konulu Şiirler
8. Ağıt Konulu Şiirler
9. Diğer Konularda Yazılmış Şiirler
 - Doğa
 - Kadın
 - İstanbul

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerini genel anlamda sınıflandırmak zor olmuştur. İfade edilen konular birbiri ile tematik anlamada ilişki içerisinde olduğundan en belirgin konu özelliği dikkate alınmıştır. Örneğin aşk ve sevda konulu bir şiir içerisinde gurbet, ayrılık, acı ve daha birçok konuyu barındırabilmektedir.

Bu açıdan sınıflandırdığımız şiirleri konularına göre şu şekilde gösterecek olursak;

Âşık Ezgili Kevser'in aşk ve sevda konularına yer verdiği şiirleri: “*AEK- 1, AEK- 4, AEK- 5, AEK- 7, AEK- 8, AEK- 9, AEK- 10, AEK- 14, AEK-17, AEK- 21, AEK- 22, AEK- 23, AEK- 25, AEK- 40, AEK- 44, AEK- 50, AEK- 53, AEK- 58, AEK- 59, AEK- 60, AEK- 61*”;

Âşık Ezgili Kevser'in toplumsal sosyal konulara yer verdiği şiirleri: “*AEK- 12, AEK- 19, AEK- 20, AEK- 31, AEK- 33, AEK- 41, AEK- 42, AEK- 45, AEK- 54, AEK- 55, AEK- 57, AEK- 62, AEK- 64*”;

Âşık Ezgili Kevser'in öğüt konusuna yer verdiği şiirleri: “*AEK- 2, AEK- 3, AEK- 15, AEK- 37, AEK- 46, AEK- 48, AEK- 51*”;

Âşık Ezgili Kevser'in insan konusuna yer verdiği şiirleri: “*AEK- 18, AEK- 26, AEK- 28, AEK- 29, AEK- 32, AEK- 36*”;

Âşık Ezgili Kevser'in inanç konusuna yer verdiği şiirleri: “*AEK- 11, AEK- 13, AEK- 24, AEK- 49, AEK- 63*”;

Âşık Ezgili Kevser'in ozan konusuna yer verdiği şiirleri: “*AEK- 30, AEK- 47, AEK- 65*”;

Âşık Ezgili Kevser'in dostluk konusuna yer verdiği şiirleri: “*AEK- 16, AEK- 27, AEK- 38, AEK- 43*”,

Âşık Ezgili Kevser'in ağıt konusuna yer verdiği şiirleri: “*AEK- 6, AEK- 39, AEK- 52*” şeklinde gösterebiliriz.

Âşık Ezgili Kevser'in diğer konularda yazdığı şiirleri ise doğa konulu bir şiiri “*AEK- 56*”, İstanbul konulu bir şiiri “*AEK- 34*” ve kadın konulu bir şiiri “*AEK- 35*” şeklinde sıralayabiliriz.

3.2.2. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Kullandığı Temalar

Tema, bir şiirin yapıtında işlenen, geliştirilen konunun anlamca ortaya koyduğu ana çerçevedir. Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde de farklı temalar, farklı bakış açıları ile incelenmiştir.

3.2.2.1. Aşk ve Sevda

Aşk ve sevda âşıklar tarafından yüzyıllardır en çok kullanılan tema olmuştur. Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde de en çok işlenen tema aşk ve sevda temasıdır. Ezgili Kevser genel anlamda aşk ve sevda temasında yazdığı şiirlerinde sevgilinin kendisine çektirdiği acılardan, sevgiliye sitem ve kavuşamamadan yakınmaktadır. Âşık Ezgili Kevser, aşk ve sevda temasını farklı yönleriyle şu şekilde ifade etmiştir:

- Aradığı aşkı bulamamanın verdiği acı (AEK- 10).
- Âşığın kızına duyduğu sevgi (AEK- 44).
- Âşık olunan kişiye uyarılarda bulunma (AEK- 17).
- Âşık olunana kavuşamamaktan feleği mesul tutma (AEK- 23).
- Âşık olunandan ayrı kalmanın verdiği acı (AEK- 9, AEK- 50).
- Aşk acısının verdiği sıkıntılar (AEK- 4, AEK- 14, AEK- 21, AEK- 22, AEK- 53, AEK- 61).
- Gurbette aşk acısının verdiği sıkıntılar (AEK- 1, AEK- 7, AEK- 25).
- Manevi aşka ulaşma çabası (AEK- 8).
- Sevgiliden ayrılmama isteği (AEK- 5).
- Sevgilinin güzel özellikleri (AEK- 59).
- Sevgilinin sözlerinin verdiği acı (AEK- 40).
- Sevgilinin verdiği acılardan yakınma (AEK- 58, AEK- 60).

3.2.2.2. Toplum

Toplum teması Ezgili Kevser'in şiirlerinde önemli bir konumda yer almaktadır. Âşık bu tema çerçevesinde topluma bir âşığın önderlik ettiği fikrinden hareketle eleştiriler ve önerilerde bulunurken sosyal anlamda toplumsal barış ve eşitlik ile ilgili farklı bir bakış açısı ortaya koymaktadır. Âşık Ezgili Kevser toplum temasını farklı yönleriyle şu şekilde ifade etmiştir:

- Atatürkçü düşüncenin geldiği konum (AEK- 45).
- Barış, sevgi ve kardeşliğin önemi (AEK- 62).
- Çıkar odaklı kişilere eleştirilerde bulunmak (AEK- 20, AEK- 55).
- Geçim sıkıntısının insanlara yüklediği zorluklar (AEK- 41).
- İlmi kendine rehber etmenin toplumsal faydaları (AEK- 31).
- Maddi rahatlıklar uğruna hiçbir konuda taviz vermeme (AEK- 42).
- Sosyal konularda eleştirilerde bulunma (AEK- 19, AEK- 54, AEK- 57).
- Toplumsal konularda uyarılarda bulunmak (AEK- 12, AEK- 64).
- Yanlış inançların sosyal ve toplumsal zararları (AEK- 33).

3.2.2.3. İnsan

İnsan ve insanın halleri konusu tabiatı itibari ile halk âşıkları tarafından sık sık dile getirilmekle birlikte, Ezgili Kevser'in şiirlerinde ve düşünce dünyasında da önemli bir konuma sahiptir. İnsanın var olma düşüncesini ve onda bulunması gereken nitelikleri eserlerinde ifade eden Ezgili Kevser, insan temasını eserlerinde farklı yönleri ile şu şekilde ifade etmiştir:

- Çaresizliğin insana verdiği acı (AEK- 36).
- Dünya hallerinin insana artık bir şey ifade etmemesi (AEK- 18).
- Güzellik vasfının insanda bulunma halleri (AEK- 26).
- İnsan olmanın gerektirdiği sorumluluklar (AEK- 32).
- Kadınların üstün görülen vasıfları (AEK- 35).
- Kimsesizliğin insana verdiği yalnızlık duygusu (AEK- 29)
- Yaşamın farklı evrelerinde insan halleri (AEK- 28).

3.2.2.4. İnanç

Bütün insanlık evreni gibi âşıklar da hayatın içerisinde inançları ile var olmuşlardır. Bu durumu şiirlerine zaman zaman dâhil etmek konusunda çekinmeyen âşıklar, edebiyat hazinesinde farklı katmanlar oluşturmuşlardır. Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde de inanç teması farklı şekillerde kendisine yer bulmuştur. Ezgili Kevser, inanç temasını eserlerinde farklı yönleri ile şu şekilde ifade etmiştir:

- Gerçek inanca ulaşmak için nefsi duygulardan arınma (AEK- 49, AEK- 63).
- İnançlar ile ilmi bilgilerin harmanlanması gerektiği (AEK- 13).
- Manevi aşk ile yanıp tutuşmak (AEK- 11).
- Pîrine olan bağlılık (AEK- 24).

3.2.2.5. Öğüt

İlk Türk topluluklarından bu yana âşıklara çeşitli sorumluluklar yüklenmiştir. Âşık; doğruları ifade eden, aksaklıkları söylemekten çekinmeyen, halkını bir adım ileri taşıyan bir önder gibi görülmüştür. Bu bakımdan şiirlerinde öğütler veren âşıklar bu öğütler ile toplumsal anlamda üzerine düşen görevleri yerine getirmiştir. Âşık Ezgili Kevser de şiirlerini bu sorumluluğu hissederek oluşturmuş ve sık sık öğüt temalı şiirlere yer vermiştir. Ezgili Kevser, öğüt temasını eserlerinde farklı yönleri ile şu şekilde ifade etmiştir:

- Annenin oğluna öğüt vermesi (AEK- 2).
- Eğitim almanın sağladığı faydalar (AEK- 46).
- İdeal insanın vasıflarının nasıl olması gerektiği (AEK- 3, AEK- 51).
- İnançların doğru ve ilmi gereklere dayanması gerektiği (AEK- 48).
- Topluma farklı konularda öğütlerde bulunma (AEK- 37).

3.2.2.6. Diğer Temalar

Âşık Ezgili Kevser “ozanlık” temasını farklı yönleriyle şu şekilde ifade etmiştir:

- Ozan ile dinleyicisi arasındaki ilişki (AEK- 30).
- Ozan olmanın erdemli halleri (AEK- 47).
- Ozanın toplumsal açıdan bulunması gereken konum (AEK- 65).

Âşık Ezgili Kevser “*dostluk*” temasını farklı yönleriyle şu şekilde ifade etmiştir:

- Dost ile muhabbetin önemi (AEK- 43).
- Dosta yapılan eleştiri (AEK- 15).
- Dostlar arası ilişkilerin boyutları (AEK- 16).
- Dostluğun kişiler arası bağlılık esasına dayanması (AEK- 27).
- Dostuna sitemde bulunmak (AEK- 38).

Âşık Ezgili Kevser “*ağıt*” temasını farklı yönleriyle şu şekilde ifade etmiştir:

- Hasan Çınar'a ağıt (AEK- 52).
- Hüseyin Gazel'e ağıt AEK- 6).
- Kerem Sala'ya ağıt (AEK- 39).

Âşık Ezgili Kevser “*doğa*” ve “*İstanbul*” temasını farklı yönleriyle şu şekilde ifade etmiştir:

- Toprağın ve doğal kaynakların nasıl kullanılması gerektiği (AEK- 56).
- İstanbul'un güzellikleri ve sürekli göç alması (AEK- 34).

3.2.3. Âşık Ezgili Kevser’in Şiirlerindeki İçerik Özellikleri Hakkında Genel Bir Değerlendirme

Âşık Ezgili Kevser’in şiirleri konu bakımından incelenecek olursa insan ve insan yaşamının içerisinde var olan hemen hemen her konu işlenmiştir. Aşk, toplum, insan, inançlar, ağıtlar, dostluk ve benzeri birçok konu farklı açılardan ele alınarak Ezgili Kevser’in şiirlerinde kendisine yer bulmuştur. Genel anlamı ile şiirler tek bir konu ile sınırlanacak kadar dar değildir. Bu bakımdan konuları sınıflandırmak oldukça zor olmuştur. Aşk ve sevdâ konusunda yazılmış bir şiirde insan konusunu görebildiğimiz gibi, inanç konusunda yazılış bir şiirde toplumsal bir konunun varlığını kısmen de olsa görebiliyoruz. Tüm bu zorluklara rağmen, Ezgili Kevser’in şiirlerini en çok kullanılan konulardan itibaren bir sınıflandırma yapacak olursak; aşk ve sevdâ, toplumsal ve sosyal, öğüt, insan, inanç, ozan, dostluk, ağıt, doğa, kadın ve İstanbul konulu şiirler olarak sınıflandırabiliriz.

Âşık Ezgili Kevser’in şiirlerinde konulara bakıldığında en çok aşk ve sevdâ konulu şiirlere yer verilmiştir. Burada âşık kendi duygu evreninden seslenmekte daha çok aşkın kendisine verdiği sıkıntıları dile getirmektedir. Toplumsal konulara yer verilen şiirlerde sosyal eleştirilerin çokluğu dikkat çekmektedir. Toplumun aksak

yönleri sert bir şekilde eleştirilmiştir. Öğüt verme ve dostluğun önemi konuları âşığın bu anlamda kendinde bir sorumluluk hissetmesinden kaynaklı yazdığı şiirler olarak karşımıza çıkmaktadır. İnanç konusunda içerisinde var olduğu Alevî-Bektaşî geleneğin inanç simgelerini bariz bir şekilde kullanan Ezgili Kevser, insan konulu şiirlerinde de Alevî-Bektaşî geleneğin insana bakış açısını dile getirmeyi başarmıştır. Ağıt konusunda da üç adet şiir meydana getiren âşık, bu şiirlerinde ağıt konusunu işlediği kişileri çeşitli özellikleri bakımından yüceltmektedir.

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinin konu bakımından sınıflandırmasında yaşanan zorluk tema noktasında da görülmüştür. Tema bakımından şiirlerin birbirine yakınlığı ve çok farklı temaların bulunması sonucu temalar ortak bir tema başlığı altında birleştirilip sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmada en çok kullanılan tema aşk ve sevd teması olmuştur. Bu tema başlığı içerisinde de en fazla aşk acısını verdiği sıkıntılar işlenmiştir. Aşk ve sevd temasından sonra en fazla kullanılan tema olan toplumsal temalı şiirlerde ise en fazla sosyal anlamda yapılan eleştiri açısından şiirler dikkat çekmektedir. İnsan temalı şiirler, insan olmanın erdemli yolları şeklinde ifade edilirken inançlar noktasında Alevî-Bektaşî şiirlerinin temasal özellikleri Ezgili Kevser'in şiirlerinde de açıkça görülmektedir.

Konu ve tema açısından bir bütün olarak bakıldığı zaman Âşık Ezgili Kevser şiirlerini âşıklık geleneği ve içerisinde yetiştiği Alevî-Bektaşî kültürün özellikleri ile zenginleştirmiştir. Halkın içerisinde, halkının sözcüsü olma fikri ile yola çıkan Ezgili Kevser, sosyal içerikli eleştirileri ve öğüt konulu şiirleri ile bu noktada ne derece kararlı olduğunu göstermektedir.

3.3. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Dil ve Üslup Özellikleri

Âşık edebiyatı, içerisinde var olduğu halkın öz dilinin ifade şeklidir. Bu bakımdan bu edebiyatı var eden âşıklar halkın öz dilini, duygularını ifade ederken sade ve anlaşılır bir dil kullanmışlardır. Âşıklar aynı zamanda gelenek içerisinde usta ve icra ortamlarından edindikleri yöresel zenginlikleri de bu edebiyatın içerisine dâhil ederken daha derin ve katmanlı bir yapı oluşturmuşlardır.

İgnaz Kunoş halk dilini tanımlarken, Arapça ve Farsça kelimelerin pek çok olmadığı, kısa, sade ve hâsılı bir Türkçe olarak tanımlamaktadır (Kunoş, 1978, s. 22). Şükrü Elçin ise âşıkların dil özelliklerini, “Bu şairler, geniş halk kitlelerine de hitap ettikleri için şiirlerinde az-çok sade bir dil kullanmışlardır” (Elçin, 2004, s. 8) şeklinde ifade etmiştir.

3.3.1. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Kullandığı Anlatım Kalıpları

Âşıklık geleneğinde meydana gelen ürünler belirli bir yapıyı ve hissi bir beceriyi icra etmeye dayalıdır. Bu anlamda gelenek içerisinde meydana gelen her ürün halkın öz diliyle, halkın içinde var ettiği sanat anlayışı ve estetik değerlerine göre oluşturulur. Âşıklar, duygu ve düşünce evrenini oluştururken ve ifade ederken halkın içerisinde edindikleri değerleri kullanırlar. Bu ifadelerin en önemli niteliklerinden biri de sembolik anlatım örgüsüne sahip olmasıdır. Bu sebeple âşık; çeşitli motifler, simgeler ve kalıp ifadeler kullanarak derin, özlü ve renkli bir anlatım biçimi oluşturmaktadır.

Turan Karataş motif terimini “Edebi eserin en küçük ögesine denir. Motif, aynı eser içinde yer alan diğerlerinden "biçim" ya da "anlam" gibi özelliklerden biriyle başkalık arz eder. Edebi eserdeki bir ses, bir söz ya da bağımsız bir ibare bazen bir motif olmaya yeter” (Karataş, 2001, s. 292) şeklinde tanımlarken âşıkların eserlerinde motiflere sık sık yer verdiği bilinmektedir. Bu bakımdan âşığın, anlatılmak istenenin net bir şekilde anlaşılabilmesi için yaratıldığı kültürün çeşitli özelliklerini de bilmesi gerekir. Bu durum sembol ve motiflere yer vermek istenen duygu ve mesajların çözümlenebilmesi açısından önem taşımaktadır. Âşık Ezgili Kevser'in şiirleri incelendiğinde çeşitli motifler, farklı semboller, söz sanatları, klişeler, atasözü ve deyimler gibi anlatım kalıplarından yararlandığı görülmektedir.

3.3.1.1. Sevgiliye Ait Güzellik Motifleri

Sevgili âşık için vazgeçilmez bir güzellik simgesidir. Sevgiliye ait kullanılan semboller, aslında âşığın hayal dünyasında biriktirdiği kültürel motiflerin birer yansımasıdır. Fiziksel özellikleri ile sevgili her zaman kusursuz şekilde anlatılmıştır. Eşsiz bir güzellik atfedilen sevgili farklı simgelerle adeta yüceleştirilmiştir. Bu bakımdan Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde, sevgilinin güzelliğini anlatan semboller de bulunmaktadır. Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerindeki sevgiliye ait güzellik motiflerini kaç şiirinde geçtiğine dair rakamlar alfabetik sıra izlenerek belirtmek gerekirse:

“Badem gülüm (1), Ela gözlü yâr (1), Gül yüzlüm (1), Has bahçemin gonca gülü (1), Hoş bakışlı (1), İsmi cismi bir olan güzel (1), Melek yüzlüm (1), Nazlı cananım (1), Nazlı yâr (4), Sevda ateşimin gülü (1)” şeklinde ifade edilebilir.

3.3.1.2. Renk Motifleri

İnsanların zihinsel ve duygusal hallerinin ifadelerinden biri de renklerdir. Bu bakımdan renkler de âşık adına bir ifade sembolü olmuştur. Âşığın istek, şikâyet, keder ve daha birçok durumun dile dökülmeyen sembolleri olmayı başarmıştır. Renkler, nitelik bildirmelerinin dışında çok farklı anlamlar da ifade etmektedir. Örneğin; iki zıt renkten beyaz saflığın, temizliğin simgesi iken siyah kötülüğün ve ölümün simgesi olmuştur. Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde renklerin bu simgesel özelliklerinden sıkça yararlandığı görülmüştür. Âşığın şiirlerindeki renk motiflerini kaç şiirinde geçtiğine dair rakamlar alfabetik sıra izlenerek belirtmek gerekirse:

“Ak (1), Al (2), Ela (1), Kara (12), Mavi (1), Sarı (2), Siyah (2), Yeşil (3)” şeklinde belirtilebilir. Renkler ile ilgili olarak Ezgili Kevser'in kullanım şekillerine değinecek olursa; “Ayırma Beni” (AEK- 5) şiirinde “ela” rengi sevgiliyi nitelemek için kullanmıştır. “Bahtı Karalım” (AEK- 6) şiirinde “kara” rengi bahtın kötü olması durumunda kullanılmıştır. “Halname” (AEK- 29) şiirinde “siyah”, “yeşil” ve “sarı” renkleri âşığın ruh hallerinin ifadesi şeklinde kullanmıştır. “İstanbul” (AEK- 34) şiirinde “mavi” rengi denizi nitelemek amacıyla kullanılmıştır. “Toprak Ana” (AEK- 56) şiirinde “yeşil”, “kara” ve “sarı” renkleri doğayı nitelemek amacıyla kullanılmıştır. “Yol” (AEK- 63) şiirinde “ak” ve “kara” renkleri manevi bir temizliği veya kirliliği nitelemektedir.

3.3.1.3. Doğa Motifleri

Doğa motifleri âşık edebiyatı açısından vazgeçilmez imgelerdir. Âşık doğa ile iç içe hem bir gözlemci hem de ifade dünyasında bu motiflerin sanatsal bir ifade ile aktarıcısı konumundadır. Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde genel anlamda mecaz ağırlıklı bir söyleyiş ile ifade edilse de doğa motiflerine sıklıkla yer verilmiştir. Âşığın şiirlerindeki doğa motiflerini kaç şiirinde geçtiğine dair rakamlar alfabetik sıra izlenerek belirtmek gerekirse:

“Ada (1), Ağaç (2), Ateş (5), Ay (3), Bağ (1), Bahar (2), Çalı (1), Çiçek (1), Çimen (1), Dağ (1), Dal (2), Deniz (4), Filiz (1), Gök (1), Güneş (2), Nehir (1), Odun (1), Sel (5), Selvi (1), Su (1), Şimşek (1), Toprak (2), Umman (2), Yağmur (1), Yaprak (1), Yaz (1), Yel (2)” şeklinde belirtilebilir.

Doğa Motifleri; çiçek, meyve, hayvan ve maden motiflerini de içerisinde barındırdığı için bu motifleri ayrı bir şekilde göstermek gerekirse şu şekilde gösterilebilir:

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde geçen **çiçek** motifleri: “*Gonca (1), Gül (9), Lalezar (1), Nar (2)*”,

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde geçen **meyve** motifleri: “*Badem (1), Karpuz (1)*”,

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde geçen **hayvan** motifleri: “*Arı (1), Aslan (1), At (1), Baykuş (2), Bit (1), Bülbül (4), Çakal (2), Eşek (1), Köpek (2), Kurt (2), Kuş (3), Tırtıl (1), Yılan (1)*”,

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde geçen **maden** motifleri: “*Altın (2), Cıva (1), Taş (3), Teneke (1)*” şeklinde belirtilmektedir.

3.3.1.4. Meslek-Unvan Adları

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde geçen meslek ve unvan adları şu şekildedir:

“*Irgat (1), İşçi (1), Mimar (1), Mürşit (1), Ozan (2), Sanayici (1), Seyyah (1)*”

3.3.1.5. Özel İsimler

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde geçen özel isimler şu şekildedir:

“*Ali (3), Anadolu (1), Aslı (1), Asya (1), Atatürk (1), Avrupa (1), Beykoz (1), Güher (1), Gülem (1), Gülşah (1), Gülten (1), Hacı Bektaş (1), Hint (1), İMF (1), İstanbul (1), Kadıköy (1), Kangal (1), Kerbela (1), Kerem (1), Kızıl Deliler (1), Kızılbaş (1), KİT (1), Lale Devri (1), Levent (1), Mansur (1), Mecnun (1), Nesimî (1), Pîr Sultan (1), Rumeli (1), Sarıyer (1), Sevilay (1), Şah-ı Merdan (1), Taksim (1), Tarabya (1), Türkiye (1), Unkapanı (1), Yemen (1)*”

3.3.1.6. Akrabalık Adları

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde geçen akrabalık adları şu şekildedir:

“*Anne (6), Baba (2), Eş (1), Kardaş (6), Kardeş (2), Kızım (2), Oğlum (1)*”

3.3.1.7. İnsan Bedenine Dair Unsurlar

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde geçen insan bedenine dair unsurlar, âşık tarafından genellikle kendisini nitelemek amacıyla kullanılmıştır. Yer yer sevgiliyi de nitelediği görülmektedir. Bu unsurlar şu şekildedir:

“Alın (2), Baş (7), Bel (4), Bilek (1), Ciğer (5), Damar (2), Dil (5), Diş (1), Döş (2), El (7), Göz (10), İşkembe (1), Kalp (4), Karın (2), Kaş (2), Kol (1), Kulak (2), Saç (4), Sırt (2), Sine (3), Surat (1), Yürek (9), Yüz (3), Zülüf (1)”

3.3.1.8. Giyim ile İlgili Unsurlar

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde geçen giyim ile ilgili unsurlar şu şekildedir:

“İpek Mintan (1), Kravat (1), Smokin (1), Yamalı Çul (1)”

3.3.1.9. Yiyecek-İçecek Adları

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde geçen yiyecek içecek adları şu şekildedir:

“Bal (3), Dolu (1), Döner (1), Ekmek (2), Et (1), Kahve (1), Karpuz (1), Su (2), Şeker (1), Şerbet (1), Tuz (1), Yağ (1)”

3.3.1.10. Eşya Adları

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde geçen eşya adları şu şekildedir:

“Bel (1), Çul (1), Defter (2), Direk (1), Hançer (2), Kazma (1), Kemer (1), Kiremit (1), Kürek (1), Mangal (2), Mil (1), Ocak (1), Ok (1), Pervane (1), Pil (1), Pul (1), Sal (1), Saz (6), Semer (1), Sofra (2), Teker (1), Telefon (1), Tuğla (1), Yatak (1), Zil (1)”

3.3.1.11. Sayılar

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde geçen sayı adları şu şekildedir:

“Beş (1), Bin (5), Bir (17), İki (4), İki Bin Bir (1), İki Bin Yedi (1), Kırk (2), On İki (1), On Sekiz (1), Yetmiş İki (1), Yirmi Üç (1)”. Sayılar kullanım nitelikleri açısından ifade etikleri değerler açısından önemli simgeler içermektedir. Âşık Ezgili Kevser, sayıları kullanırken bu simgesel değerlerine önemli ölçüde değer vermiştir. Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde sayılar ile ilgili kullandığı simgesel ifadeleri sıra ile belirtirsek, ilk olarak “Bilir” (AEK- 8) adlı şiirinde “kırk” sayısı ile Alevi-Bektaşî gelenekteki “kırklar

cemi” ile ilgili simgesel bir ifade kullanıldığını görürüz. Aynı şekilde “kırk” sayısı “Cana Sayıldım” (AEK- 11) şiirinde bu görevde kullanılmıştır. “İlim Sevgi Hoşgörü” (AEK- 31) şiirinde “yetmiş iki” milleti ifade etmek amacıyla kullanılmıştır. “Kerem Sala’ya Ağıt” (AEK- 39) şiirinde “On iki” sayısı Alevi-Bektaşî gelenekteki “On İki İmam” simgesini ifade etmektedir. “İstanbul” (AEK- 34) şiirinde “yedi” sayısı ile İstanbul’daki yedi tepenin simgesel ifadesine yer verilmiştir.

3.3.1.12. Geçiş Dönemleri

Âşık Ezgili Kevser’in şiirlerinde geçiş dönemlerine ait kavramlar şu şekildedir:

“Doğum (4), Dul Kalma (1), Ninni (1), Ölüm (10), Söz Kesme (1), Yavru (3), Yetim Kalma (1)”

3.3.1.13. Atasözleri ve Deyimler

Atasözleri, halkın yüzyıllar içerisinde geçirdiği deneyimlerin bir sonucu olarak meydana gelmiş o halkın yazılı olmayan yasalar bütünü gibidir. Bu bakımdan değişik dönemlerde farklı isimler almıştır. Eski Türklerde sav, daha sonra da darb-ı mesel, mesel, emsâl adları ile karşılanmıştır. (Aksoy, 1988, s. 131- 132).

“Her dilde atasözleri ve deyimler vardır. Sosyoloji, psikoloji, felsefe, tarih, ahlâk, folklor... gibi birçok yönlerden inceleme konusu edilmeye değer olan bu ulusal varlıklar, deyiş güzelliği, anlatım gücü, kavram zenginliği bakımından çok önemli dil yapılarıdır” (Aksoy, 1988, s. 131). Âşık Ezgili Kevser’in şiirlerinde de kullandığı atasözleri ve deyimler, âşığın ifade gücünü arttırmıştır. Âşık Ezgili Kevser’in şiirlerinde geçen atasözleri şu şekildedir:

- *Birlikten kuvvet doğar:* (AEK- 45).
- *Boş teneke çok tıngırdar:* (AEK- 23).
- *Derdini söylemeyen derman bulamaz:* (AEK- 17).
- *Meyve veren ağaç taşlanır:* (AEK- 15).
- *Söz gümüşse sükût altındır:* (AEK- 63).
- *Yuvayı dişi kuş kurar:* (AEK- 35).

Şükrü Elçin’in tanımına göre “Deyimler, asıl anlamlarından uzaklaşarak yeni kavramlar meydana getiren kalıplaşmış sözlerdir. İki veya daha çok kelimedenden kurulu

bir çeşit dil ifadesi olan bu sözler duygu ve düşüncelerimizi, dikkati çekecek biçimde anlatan isim, sıfat, zarf, basit ve birleşik fiil görünüşlü gramer unsurlarıdır” (Elçin, 2004, s. 642). Âşık Ezgili Kevser’in şiirlerinde geçen deyimler şu şekildedir:

- *Aklını yitirmek*: (AEK- 7).
- *Ayan olmak*: (AEK- 43).
- *Başa çıkmamak*: (AEK- 56).
- *Başını taşa vurmak*: (AEK- 40).
- *Bileği bükülmemek*: (AEK- 35).
- *Birlik olmak*: (AEK- 46).
- *Boyun bükmek*: (AEK- 65).
- *Can evinden vurmak*: (AEK- 40).
- *Canını vermek*: (AEK- 50).
- *Ciğerini dağlamak*: (AEK- 14).
- *Çaresiz kalmak*: (AEK- 36).
- *Defterini dürmek*: (AEK- 36).
- *Derdine deva olmak*: (AEK- 5).
- *Derdini dökmek*: (AEK- 23).
- *Derman eylemek*: (AEK- 10).
- *Dersini vermek*: (AEK- 64).
- *Dik durmak*: (AEK- 35).
- *Dile gelmek*: (AEK- 9).
- *Duman etmek*: (AEK- 58).
- *Düzen kurmak*: (AEK- 54).
- *El koymak*: (AEK- 57).
- *El uzatmak*: (AEK- 41).
- *Gönül çelmek*: (AEK- 34).
- *Gönül kırmak*: (AEK- 65).
- *Göz göze gelmek*: (AEK- 53).
- *Gözü açık gitmek*: (AEK- 52).
- *Gününü görmek*: (AEK- 25).
- *Halden anlamak*: (AEK- 2).

- *Hasret koymak:* (AEK- 23).
- *Işık tutmak:* (AEK- 8).
- *İpini çekmek:* (AEK- 38).
- *İsmi cismi bir olmak:* (AEK- 49).
- *Kapısında kul köle olmak:* (AEK- 9).
- *Karalar bağlama:* (AEK- 1).
- *Kendi yağında kavrulmak:* (AEK- 13).
- *Kendini bulmak:* (AEK- 31).
- *Kıymet bilmek:* (AEK- 47).
- *Kucak açmak:* (AEK- 6).
- *Kul olmak:* (AEK- 8).
- *Kulak vermek:* (AEK- 17).
- *Kül olmak:* (AEK- 4).
- *Meydanı boş bulmak:* (AEK- 64).
- *Muradına ermek:* (AEK- 25).
- *Murat almak:* (AEK- 6).
- *Nazar değmek:* (AEK- 21).
- *Nefsine hâkim olmak:* (AEK- 2).
- *Övgü almak:* (AEK- 49).
- *Rehber olmak:* (AEK- 27).
- *Renkten renge girmek:* (AEK- 4).
- *Saçını başını yolmak:* (AEK- 56).
- *Sadık kalmak:* (AEK- 41).
- *Sefa sürmek:* (AEK- 25).
- *Ser verip sır vermemek:* (AEK- 16).
- *Söküp atmak:* (AEK- 8).
- *Sözünden çıkmamak:* (AEK- 2).
- *Surat asmak:* (AEK- 60).
- *Tuz basmak:* (AEK- 4).
- *Var olmak:* (AEK- 3).
- *Yakayı kaptırmak:* (AEK- 34).
- *Yara açmak:* (AEK- 20).

- *Yere sermek:* (AEK- 65).
- *Yok etmek:* (AEK- 62).
- *Yoldan sapmak:* (AEK- 34).
- *Yolunu gözleme:* (AEK- 61).
- *Yüreği yanmak:* (AEK- 45).

3.3.1.14. Alkış ve Kargışlar

Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde duygu ve düşüncelerini dile getirirken alkış ve kargış ifade eden cümlelere bazı bölümlerde yer vermiştir. Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde geçen alkışlar şöyledir:

- *Boğazından geçsin hep helal lokma:* (AEK- 2).
- *Ciğerini dağlamasın:* (AEK- 1).
- *Dostluk sevgi saygı asla bitmesin:* (AEK- 52).
- *Gitsin yüreklerden hem korku hem kaygı:* (AEK- 62).
- *Huri melek olsa huyu:* (AEK- 26).
- *Huyu güzel yüzü güzel insan ol:* (AEK- 2).
- *Kalpler neşe ile dolsun:* (AEK- 37).
- *Karaları bağlamasın:* (AEK- 1).
- *Kibir bilmez özü güzel insan ol:* (AEK- 2).
- *Nazlı yârim ağlamasın:* (AEK- 1).
- *Son bulsun düşmanlık dinsin al kanlar:* (AEK- 62).
- *Şenlenip de güle dostum:* (AEK- 16).
- *Yerin cennet olsun baykuş ötmesin:* (AEK- 52).

Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde geçen kargışlar şöyledir:

- *Sahte hacı hoca dedesi batsın:* (AEK- 33).
- *Tanrım cümlesini ateşe atsın:* (AEK- 33).

3.3.2. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerinde Kullandığı Söz Sanatları

Âşık edebiyatı, ifade gücü ve seslendiği halk kitlesinin özellikleri bakımından ağır söz sanatlarının kullanımına uygun değildir. Bu bakımdan âşıklar genel itibari ile

daha duru, akıcı ve anlaşılır bir dil kullanmaya özen göstermişlerdir. Her ne kadar bu konuda açık ve sade bir anlatımı tercih etseler de âşıklar da zaman zaman söz sanatlarından faydalanarak ifade güçlerini zenginleştirip şiirlerini daha edebi hale getirmişlerdir.

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerine baktığımız zaman açık ve anlaşılır ifadelerin yanında sanatlı ifadelere de rastlanmaktadır. Farklı söz sanatlarından faydalanan Ezgili Kevser, bunlardan en çok kinaye sanatına yer verirken bunun devamında teşbih sonrasında mübalağa, tenasüp, teşhis, istiare, mecaz-ı mürsel, telmih, tezat, istifham, tekrar ve daha birçok söz sanatından faydalanmıştır. Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerine, söz sanatları içerisinde en fazla kullanılan en az kullanılan doğru detaylı bir şekilde sıralanmıştır.

Kinaye; “meramı mecaz vasıtasıyla dolaylı, kapalı ve dokunaklı şekilde anlatma sanatıdır. Bu çeşit söyleyişte sözün gerçek anlamı kastedilmiş olsa dahi itibar edilen daha ziyade mecazi anlamıdır” (Karataş, 2001, s. 246). Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde en fazla bu söz sanatından yararlanmıştır. Ezgili Kevser'in şiirlerinden bu sanata örnek verecek olursak:

Düştüm aşkın küresine,
Tuz bastım her paresine,
 Girdim mecnun sırasına,
 Dost senin aşkın elinden (AEK- 4).
Altın düşse de paslanmaz
 Âlim boş dala yaslanmaz
 Cahiller kolay uslanmaz
 Alet olup ağlamasın (AEK- 15)
 Halden bilmeyene gönül kapını
 Ömür boyu kapat ört derdin bana
 Dostun gerçek ise çekmez ipini
 Kırdın beni **kapım kapalı sana** (AEK- 38)
 Girmem cahil tayfasına,
Boyun bükmem tafrasına,
 Oturup da sofrasına,
 Ekmek dürdümse yuh bana (AEK- 65).

Teşbih; “sözü daha etkili bir duruma getirmek için, aralarında türlü yönden ilgi bulunan iki şeyden, benzerlik bakımından güçsüz durumda olanı nitelikçe daha üstün olana benzetmektir” (Dilçin, 1983, s. 405). Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde kinayeden sonra en fazla bu söz sanatından yararlanmıştır. Ezgili Kevser’in şiirlerinden bu sanata örnek verecek olursak:

Bülbül-ü şeydaya döndüm,

Dost senin aşkın elinden.

Pervaneler gibi yandım,

Dost senin aşkın elinden (AEK- 4).

Çalılar içinde garip bir kuşum,

Kırıldı kanadım dumanlı başım,

Kalmışım ümitsiz dinmez gözyaşımla,

Ne yakınım ne de bir bilenim var (AEK- 29).

Dosta ayan olur dostunun hali,

Ay gibi görünür ona cemali,

Kavrulup yanalım Kerem misali,

Söz dinlemez aşkın fermanı için (AEK- 43).

Mübalağa; “bir şeyin etkisini güçlendirmek amacıyla, o şeyi olağanüstü bir şekilde anlatma sanatıdır. Bu sanata bir çeşit ifrat ya da tefrit sanatı denilebilir” (Aktaş, 2002, s. 85). Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde mübalağa sanatına sıkça başvurmuştur. Bu sanatı kullanma şekli daha çok söylemlerine etkileyicilik katma amaçlıdır. Ezgili Kevser’in şiirlerinden bu sanata örnek verecek olursak:

Bir kutsal varlıktır, insandır kadın,

Savaşta cephede hep geçer adın,

Kâinatı sarar haklı feryadın,

Anasın var eden canı yar eden (AKE- 35).

Bülbül hep gülüne bakar,

Avazı cihanı yıkar,

Ezgili yüreğin yakar,

Dost gülünü deren bilir (AEK- 8).

Okunu sineme vururken zaman,

Sevdanın çilesi gerçekten yaman,

Gözlerimde yağmur başımda duman,

Dinmez çağlar aşkın eder sel beni (AEK- 9).

Tenâsüp; “aralarında anlam bakımından tezat (karşıtlık) dışında bir ilişki bulunan iki ya da daha fazla sözcüğü bir ibarede kullanmaktır” (Saraç, 2013, s. 36). Âşık Ezgili Kevser’in şiirlerinde uygunluk anlamı ifade eden kelimeler çoğu kez yan yana kullanılarak tenasüp sanatı uygulanmıştır. Ezgili Kevser’in şiirlerinden bu sanata örnek verecek olursak:

Ela göz üstünde sürmeli kaşlar,

On sekiz yaşında dertleri başlar,

Her iki gözünden akıyor yaşlar,

Güzelin yarası yaralar beni (AEK- 28).

Ezgili der gözün açık gitmesin,

Dostluk sevgi saygı asla bitmesin,

Yerin cennet olsun Baykuş ötmesin,

Bir hayal misali yel oldu gitti (AEK- 52).

Yeşil örtün nerde bu kara hal ne,

Nerede ağaçlar bu kuru dal ne,

Arı çiçek arar bu sarı bal ne,

Ağla toprak ana ağla derdine (AEK- 56).

Teşhis; “ruhsuz kişilikten yoksun olan, konuşamayan varlıklara şahsiyet verme, bir insan kişiliğinde gösterme sanatıdır” (Karataş, 2001, s. 429). Âşık Ezgili Kevser kendi için önemli olan bazı cansız varlığı kişileştirme yoluna giderek şiirlerinin anlatımını güçlendirmiştir. Ezgili Kevser’in şiirlerinden bu sanata örnek verecek olursak:

Öğün deli gönül öğün dur hele,

Erenler ceminde cana sayıldım.

Akıttın gözyaşım ahı vah ile,

Ol Ehli Beyit’ten yana sayıldım (AEK- 11).

Yedi tepelisin manzaran eşsiz,

Denizlerin mavi sonsuzdur başsız,

Köprülerin meşhur hem yazsız kışsız,

Bitmez trafikte çilen İstanbul (AEK- 34).

Suların çekildi verimin düştü,

Ağla toprak ana ağla derdine,

Başma kiremit tuğla üşüştü,

Ağla toprak ana ağla derdine (AEK- 56).

İstiare; “bir şeyi kendi adının dışında, türlü yönlerden benzediği başka bir şeyin adıyla anma sanatıdır” (Dilçin, 1983, s. 412). Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde istiarenin iki farklı şekilde kullanmıştır. Bunlardan ilki yalnızca kendisine benzetilenin kullanıldığı “*açık istiare*”dir. Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde açık istiare örneklerine yer verecek olursak:

Yuvayı kuransın **evin direği**,
Eşiyle yan yana sevgi ereği,
Eşit hakka sahip yasa gereği,
Anasın var eden canı yar eden (AEK- 35).
Sanayicin onmaz derin yaralı,
El koydu paraya **dünya kıralı**,
Fabrikan kilitli işçin karalı,
Ekonomin bozuk durgun Türkiye’ m (AEK- 57).

İstiare konusunda ikinci tür ise “*kapalı istiare*” dir. Bu tür istiarelerde ise sadece benzeyen kullanarak yapılmaktadır. Ezgili Kevser şiirlerinde açık istiare örneklerine yer verecek olursak:

Kurdular meclise siyasi tabur,
Cahil sürüsünde çok olur kibir,
Ezgili bunların hepsi et obur,
Çakal meclisinde toplantımız var (AEK- 1).
Çakallar çok birbirinden hünerli,
Acıkınca yer etini dönerli,
Fırıldak hem inat **sırtı semerli**,
Çakal meclisinde toplantımız var (AEK- 55).

Mecaz-ı Mürsel; “bir sözü benzetme amacı gütmekten gerçek anlamı dışında başka bir anlamda kullanma sanatıdır. Günlük konuşmalarda daha çok kullanılan bu sanatta atasözü ve deyimlerde bol bol rastlanır” (Aktaş, 2002, s. 38). Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde farklı kullanım şekilleri ile bu söz sanatına yer vermiştir. Ezgili Kevser şiirlerinde mecaz-ı mürsel sanatına örnek verecek olursak:

Hanemiz kapandı **tütmüyor ocak**,
Yetimlere kimler kucak açacak,
Gözlerimiz arar hep köşe bucak,
Söyle hanemize zulüm mü geldi (AEK- 6).

Göndermiş olduğun resmini aldım,

Bulut bulut olmuş akar gözlerin.

Bir de mektup aldım okudum kaldım,

Hepsi sitem dolu yakar sözlerin (AEK- 40).

El uzatacaklar gariban kula,

Paydos dedirtecek yamalı çula,

Çocuklar sınavsız yüksekokula,

Hem parasız pulsuz dalacaklarmış (AEK- 41).

Telmihi; “bir söz içerisinde bir kıssaya, bir efsaneye, tarihî bir olaya veya bir ayete ya da hadise, meşhur bir darb-ı mesele, bir inanışa işaret etmek anlamında bir edebî terimdir” (Saraç, 2013, s. 89). Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde Alevi-Bektaşî geleneğe ait olaylara sıklıkla telmihte bulunmuştur. Ezgili Kevser şiirlerinde telmih sanatına örnek verecek olursak:

Gerçekler çok acı verilir serler,

Pir Sultanlar, Nesimiler, Mansurlar...

Her lokmanın bir bedeli var derler,

Kul hakkı yiyeni korumayasın (AEK- 3).

Ezgili çırpınır derdi yar ile,

Yüreğinde mangal dolu nar ile,

Zemheri de karpuz yaz da kar ile,

Kırklara karışıp ana sayıldım(AEK- 11).

On iki imama bağlıydı özün,

Hacı Bektaş ile başlardı sözün,

Oğlun Ali ile gülerdi yüzün,

Gönülünden sevdiğin yöndü erenler (AEK- 39).

Tezat; “birbiri karşıtı olan duygu, düşünce, hayal ve durumları bir ilgi kurarak bir arada söyleme sanatıdır” (Karataş, 2001, s.433). Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde farklı kullanım şekilleri ile bu söz sanatına yer vermiştir. Ezgili Kevser şiirlerinde tezat sanatına örnek verecek olursak:

Zamana kulak ver hissin var ise,

Bulursun yolunu aldırma sise,

Sadelik güzeldir boş ver şu süse,

Derlenip toplanıp cana dönersin (AEK- 17).

Neden bülbül ötmez viran bağlarım,
 Gönül bahçesine hazan mı geldi?
 Sanki **gülmek** haram oldu **ağlarım**,
 Ölüm fermanımı yazan mı geldi (AEK- 54).
 Tutan elim Hakkı ara,
Ak pak iken olma kara,
 Çekilirsin bir gün dara,
 El nefsimde böyle erdim (AEK- 63).

İstifham; “sözü sorulan şeye yanıt isteme amacı gütmekten, duyguyu ve anlamı güçlendirmek için soru biçiminde söylemektir” (Dilçin, 1983, s. 456). Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde farklı kullanım şekilleri ile bu söz sanatına yer vermiştir. Ezgili Kevser şiirlerinde istifham sanatına örnek verecek olursak:

İnsanı hayvandan ayıran nedir
Konuşmak üretmek aşk değil midir?
 İlmin anahtarı yine sendedir
 Yerde gökte deyip ıramayasın (AEK- 3).
 Söylemesi kolay hoş gelir dile,
 Sığmadım dünyaya dert küpü ile,
Kim bilip kim koydu adımı çile?
 Ne yakınım ne de bir bilenim var (AEK- 29).
 Doğarken ağladım yaşarken keza
Ezgili sana mı top yekûn ceza?
 Arz ettim ölmeyi bu mevsim yaza
 Defterim dürmedi kaldım çaresiz (AEK- 36).

Tekrir; “bir şiirde anlatımı güçlendirmek amacıyla bazı kelime veya kelime öbeklerinin tekrarlanmasına denir” (Aktaş, 2002, s. 112). Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde farklı kullanım şekilleri ile bu söz sanatına yer vermiştir. Ezgili Kevser şiirlerinde tekrar sanatına örnek verecek olursak:

Ağlaya ağlaya kan dolmuş gözün,
 Yâd elde kimseye geçmez ki sözün,
 Hani Ezgili’ye bağlıydı özün,
 Özünü yitirmiş naaş’a benzersin (AEK- 7).
 Ezgili Kevser’im **insan** türedim
İnsan kalıp insan ölmek muradım

Çok sevdim sevildim aşkı aradım
 Çünkü insanım ben **insanım insan** (AEK- 32).
 Saçlarının arasında,
Diley diley yâre de bak.
Elek elek eleneyim,
 Hele güzel yâre de bak (AEK- 59).

Tevriye; “şiiir ve nesirde yakın ve uzak iki anlamı olan sözün zihne hemen gelen yakın anlamını değil, uzak anlamını kastetmektir” (Saraç, 2013, s. 45). Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde farklı kullanım şekilleri ile bu söz sanatına yer vermiştir. Ezgili Kevser şiirlerinde tevriye sanatına örnek verecek olursak:

Bilimi rehber et uzay çağında
 Sevgi hoşgörünün kavrul yağında
 Sevgiyle yeşeren gönül bağında
Ezgili güllerin solmaz dediler (AEK- 13).
 Birbirinden güzel ilçelerin var,
 Levent, Taksim, Beykoz bir de Üsküdar,
 Tarabya, Kadıköy hele Sarıyer,
Yaşar sana gelen kulun İstanbul (AEK- 34).

Tecahülü Ârif; “bilinen bir gerçeği, bir noktaya dayanarak bilmiyormuş gibi söylemektir” (Dilçin, 1983, s. 441). Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde az sayıda yer vermiştir. Ezgili Kevser şiirlerinde “Tecahülü Ârif” sanatına örnek verecek olursak:

Şikâyet olmasın ey yüce Mevlam
 Ne yakınım ne de bir bilenim var
Hani nerde anam haniye babam
 Ne yakınım ne de bir bilenim var (AEK- 29).
 Ezelden bilirim dost olmaz cahil,
Dostluk menfaat mi söyle ey gafil,
 Ezgili densize vermez ki meyil,
 Kırdın beni kapım kapalı sana (AEK- 38).

Leff ü neşr; “bir beyit içinde iki veya ikiden fazla sözcüğü kullandıktan sonra o sözcüklerle ilgili sözcükleri sıralama sanatıdır” (Aktaş, 2002, s. 162). Âşık Ezgili Kevser şiirlerinde az sayıda yer vermiştir. Ezgili Kevser şiirlerinde “Leff ü neşr” sanatına örnek verecek olursak:

Aşk **ataştır yakar** gider
 Bir **sel** olur **yıkar** gider
 Can bedenden çıkar gider
 Gel derdime derman eyle (AEK- 14)
 Yeşil örtün nerde bu **kara hal** ne
 Nerede **ağaçlar** bu **kuru dal** ne
 Arı çiçek arar bu sarı bal ne
 Ağla toprak ana ağla derdine (AEK- 56)
 Dilim dedim **bülbül** oldum
 Sükût ettim **altın** buldum
 Kıvamında aşka daldım
 Gözlerime perde gerdim (AEK- 63)

3.3.3. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirlerindeki Dil ve Üslup Özellikleri Hakkında Genel Bir Değerlendirme

Âşıklık geleneği içerisinde âşıklığın ifade aracı olan şiirlerin anlatım özelliklerini belirlemede en önemli etken, şüphesiz âşığın kullandığı dil ve üslubudur. Bu manada âşık edebiyatının seslendiği halk kitlesi de düşüldüğünde sade, dolaysız ve öz ifadeler dikkat çekmektedir. Bu anlamda söylenen şiirlerin en derin ifade biçimi; motif, sembol ve bazı imgelerle sağlanmıştır. Böylece âşığın ifade etmek istediği duygular, eleştiriler ve daha birçok konu somutlaşmış olur. Ayrıca âşık edebiyatı geçirdiği yüzyıllar içerisinde kendi kalıp ifadelerini de oluşturduğundan âşıklar adına dil ve üslup açısından bunları ifade etmek de şüphesiz bir kolaylık sağlamıştır.

Çalışmamızın bu bölümünde Ezgili Kevser'in şiirlerindeki dil ve üslup özelliklerinden bahsedilmiştir. Âşık Ezgili Kevser'in Çorum yöresi aşığıdır. Mete Taşlıova, yörenin dil ve üslup özelliklerini “Çorum ağız özellikleri, standart Türkçeden önemli farklılıklar göstermediği için, şiir metinleri de kolay anlaşılır niteliktedir” (Taşlıova, 2009, s. 88) şeklinde özetlerken Ezgili Kevser'in dil özellikleri de bu açıklamaya uyum göstermektedir. Âşık Ezgili Kevser'in kullandığı anlatım kalıplarında en fazla kullanılan motiflerin doğa motifleri olduğu görülmektedir. Deniz, ateş, gül, bülbül gibi birçok motif şiirlerde sıklıkla kullanılmıştır. Bunların dışında insan uzuvları ile ilgili imgelerden göz, yürek, ciğer, el gibi uzuvların da şiirlerde sıklıkla kullanıldığı görülmektedir.

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde kullanmış olduğu hitap ifadelerinin çoğu yetişmiş olduğu Alevi-Bektaşî geleneğin etkisi ile meydana gelmiştir. Ali, Hacı Bektaş, On İki İmam, Pîr Sultan, Pîr gibi özel isimlerin sıklıkla kullanılması bunun en belirgin örnekleridir. Sevgiliye ait unsurlarda belirtilen en belirgin ifade ise “nazlı yar” şeklindedir. Bunların dışında renk, sayı, akrabalık isimleri ve geçiş dönemi ifadeleri de sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Günlük hayatımızın vazgeçilmez ifade biçimleri olan atasözleri ve deyimler de Ezgili Kevser'in şiirlerinde önemli ölçüde kendisine yer bulmuştur. Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde 6 atasözü, 67 deyim tespit edilmiştir. Şiirlerde ifade edilen duyguları, söyleyen kişinin olmasını ya da olmamasını istediği durumları anlatırken Ezgili Kevser'in kullandığı söz varlıkları arasında alkış ve kargışlar da bulunmaktadır. Bu açıdan şiirleri oldukça zengindir, çok sayıda alkış ve kargış kullanılmış, Ezgili Kevser şiirlerinde anlatılmak istenenlerin gücü alkış ve kargışlar sayesinde etkili kılınmıştır.

Âşık Ezgili Kevser'in şiirlerinde anlatımı daha derin ve güçlü yapmasına yardımcı olan söz sanatları da kullanılmıştır. Bu söz sanatlarından en fazla kullanılan söz sanatı kinaye olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca; teşbih, mübalağa, tenasüp gibi söz sanatları da şiirlerin genelinde sıklıkla kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

4. SONUÇ

“Âşık Ezgili Kevser’in Hayatı, Sanatı ve Şiirleri” adlı çalışmada; Türkiye sahası âşıklık geleneğinde kadın âşıkların konumu, erkek âşıklar kadar yetkin ve geleneğe bağlı oldukları, Ezgili Kevser şahsında irdelenmiştir. Öncelikle âşıklık kavramı üzerinde durulmuş, genel bir ifade ile âşıklığın yüzyıllar içerisinde geçirdiği evreler, kadın âşıkların geleneğin gelişimine katkıları ifade edilmiştir.

Âşık Ezgili Kevser’in hayatı ile ilgili bölümde âşıklık gelenekleri olan mahlas alma, bade içme, usta çırak, sazlı-sözlü ortamlar gibi başlıklar altında incelenmiştir. Bu noktada ustasından aldığı mahlası kullanması Ezgili Kevser adına geleneğin kadim kurallarından birini yerine getirdiğinin bir göstergesidir. Usta olarak birçok âşığın desteklerini alsa da Ezgili Kevser geleneğin ifade ettiği kurallar dairesi içerisinde bir usta çırak ilişkisi içerisinde olmamıştır. Bu durum geleneğin yüzyılımızda algılanış biçiminden kaynaklı bir farklılaşmanın göstergesidir. Fakat yüzyılımızın teknolojik olanakları sayesinde Ezgili Kevser’in birçok usta âşığı kendisine örtülü usta seçmesi yüz yılımız adına âşıklık geleneklerinin nasıl bir değişim geçirdiğinin açık bir örneği olmuştur. Âşık Ezgili Kevser’in yetiştiği çevre olan Çorum yöresinin ve bu yörede yaşatılan zâkirlik geleneğinin âşığın yetişmesinde önemli etkileri olduğu görülmüştür. İki farklı üniversite mezunu olan Ezgili Kevser yüz yılımızın âşık profilinde, eğitimin âşıklar tarafından önemini göstermiştir. Ayrıca; Ezgili Kevser’in rüya ve bade ile ilgili olarak bu motifin kendisi adına âşıklık ile ilgili bir ölçüt kabul etmemesi ve bu geleneği âşıklık adına bir çıkış noktası gibi gören âşıkların kendi düşsel inançları gibi algılaması, günümüz âşık tipinin bu motife bakış açısını göstermektedir.

Yöreler arası veya ulusal şenlik, âşık bayramları gibi organizasyonların âşıklar arası iletişim ve birlikteliği arttırdığı görülmüş olup Ezgili Kevser’in de birçok âşık ile bu tip organizasyonlar sayesinde tanışıp karşılıklı bilgi alışverişi içerisinde oldukları görülmüştür. Özellikle âşıklık gelenekleri bakımından kısıtlanan kadın âşıklar adına bu tip organizasyonlar, şölen ve âşıklık bayramları faydalı birer okul görevi üstlenmektedir. Kadın âşıkların erkek âşıklar kadar tanınmaması birçok yayın organı ve araştırmacının ilgisini çekmiştir. Yerel haber kaynakları ve birçok ulusal gazetenin günümüz âşıkları üzerinde birçok çalışması olduğu gibi akademik çevrelerin ve bilimsel yayınların da sık sık âşıklık geleneğini farklı boyutları ile ifade ettiği görülmektedir. Ezgili Kevser’in

hayatı ve sanatı incelendiğinde birçok gazete haberi, makale ve kitap bölümünde kendisine yer verildiği görülmüştür. Bu durum günümüzde gerek akademik gerekse sosyal çevrelerin âşıklık geleneğine duyduğu ilgilinin açık bir göstergesidir. Özellikle kadın âşıkların günümüz medya ve akademik çevreleri tarafından ilgi ile karşılanması geleneğin geleceği açısından kadın âşıkların yerlerini sağlamlaştırdığı gibi sonraki nesiller adına güzel örnekler sunmaktadır.

Çalışmamız kapsamında Ezgili Kevser ile ilgili olarak incelenen bir başka konu ise şiirleridir. Âşık Ezgili Kevser'in 65 şiiri biçim, içerik, dil ve üslup açısından incelenmiştir. Biçim özelliği bakımından ilk olarak 7, 8 ve 11'li hece ölçülerini kullandığı görülmüş, kafiye bakımından incelendiğinde cinaslı kafiye hariç yarım, tam, zengin ve tunç kafiye kullanmış, ayak sistemi olarak ise tekli ve dönerli ayak şekillerine yer vermiştir. Hacim olarak tek bir şiiri destan özelliği gösterirken genellikle dört dörtlülük kısa şiirleri bulunmaktadır. Dörtlülükler arasına yerleştirdiği ikilikler ile de geleneğin farklı özelliklerini şiirlerinde uygulamıştır. Biçim olarak âşıklık geleneğinin ölçü, ayak, kafiye ve hacim özelliklerini şiirlerine taşıyan Ezgili Kevser gelenek ile uyum gösteren bir biçim profilinde şiirlerini meydana getirmiştir.

İçerik açısından aşk, sevgi, toplum, insan gibi âşıklık geleneğinin öz konularına yer veren Ezgili Kevser, bu açıdan bakıldığında kadın âşıklar ile erkek âşıkların konu bakımından pek de ayrılmadığının bir göstergesidir. Dil ve üslup özellikleri incelendiğinde ise Ezgili Kevser'in şiirlerinde birçok motif, renk, sayı ve simgeyi geleneğin ifade dünyası ile paralel bir biçimde kullandığı görülmektedir. Sayı motifleri, sevgiliye verilen güzellik motifleri ve özel isimlerin seçiminde Ezgili Kevser'in yetişme çevresi olan Alevi-Bektaşî geleneğinin izlerini görmekteyiz. Bu durum bize âşığın yetiştiği çevrenin dil ve üslup özelliklerine etkisini göstermektedir. Atasözleri, deyimler ve klişe ifadeler ile şiirlerinde belirli bir kültürel katman oluşturan Ezgili Kevser, şiirlerinin âşıklık geleneği ve halkın öz ifadeleri ile ne denli iç içe olduğunu göstermiştir. Dil ve üslup özellikleri bakımından âşık edebiyatının karakteristik bir özelliği olan alkış ve kargış ifadelerini de şiirlerinde yöresel bir dille ifade eden Ezgili Kevser, bu anlamda da geleneğin izlerini şiirlerinde sürdürmektedir. Söz sanatlarını ağır bir laf cambazlığından ziyade belirli ifade kalıpları içerisinde kullanan âşık, bu anlamda da âşıklık geleneğinin halka yakın olan ifade biçimini korumayı başarmıştır.

Çalışma kapsamında âşıklık geleneğine kadın âşıklar bağlamında bakıldığında, yüzyıllar içerisinde pek çok kadın âşık, âşıklık geleneği içinde sanatlarını icrâ etmiştir. Fakat geleneğin birçok özelliğini (ustalık, çıraklık, gezgin olma, âşık fasılları, vd.)

yerine getirememiştir. Kadın âşıklar üzerine yapılan çalışmalar ise, daha çok 20. yüzyılın sonlarına doğru popüler hale gelmiştir. Haklarında yeterli kadar çalışmanın yapılmadığı kadın âşıklar, büyük ölçüde göz ardı edilmiştir. Âşıklık, erkeklere has bir uğraş olarak görülmekle birlikte; âşıklık geleneğinde kadın, erkek âşığın yazdığı bir şiirin konusu olmaktan öteye gidememiştir. Çalışmamıza konu olan Âşık Ezgili Kevser'in şahsında yorumlayacak olursak; kadın âşıkların toplumsal rollerinden kaynaklanan bu durum, geleneğin gerektirdiği ortamlara girememe, görsel ve işitsel örneklerden uzak kalma ve kadın âşıkların kendilerini geliştirmelerine engel olan birçok neden yatmaktadır. Bu sebeple kadın âşıkları, geleneğin önemli bir parçası olarak görmek aslında onların geleneğe yaptığı katkıların farklılığına da dikkat çekmektir. Ezgili Kevser'in şahsında görebiliyoruz ki kadın âşıklar gelenek çevresinde şiirlerindeki kuvvet, söyleyişlerindeki kudretten ziyade kadına has algı ve ifadenin de etkisiyle âşıklık geleneğine önemli bir derinlik katmışlardır.

Âşıklık geleneği açısından kadın âşıklara geçmişten günümüze artan ilgi ve itibarın kaynağı şüphesiz değişen toplumsal şartları, radyo ve televizyonun etkisi, bilgi, ses ve görüntüye daha çabuk ulaşabilmek ve en önemlisi teknolojik gelişim ile alakalı olduğu söylenebilir. Yüzyılımızın sağladığı bu imkânlar, kadın âşıkları olumlu yönde etkilerken kadın âşıklar sanatlarını daha ileri boyutlara taşımış ve birçok kadın âşık âşıklık geleneğinin otoriteleri tarafından ödüllendirilmiştir. Kadın âşıkların âşıklık geleneğindeki yeri ile kadın âşıkların bilim, kültür ve sanattaki varlığının ve etkisinin ortaya konması önemli bir gerekliliktir. Çünkü kadın âşıklar ile ilgili yapılacak yeni çalışmalar, kadın âşıklar kadar toplumumuzdaki kadın algısı açısından da önemli katkılar sağlayacaktır. Bunun yanı sıra bu tür çalışmalarla, kadınların gerek sosyal gerekse sanat hayatlarında karşılaştıkları güçlüklerin giderilmesi konusunda yeni yaklaşımlar ve çözüm önerileri ortaya konması gerekmektedir. Ayrıca birçok kadın âşığın sosyal güvencelerinin ve herhangi bir gelirlerinin olmadığı da bilinmektedir. Bu açıdan âşıklara, bilhassa kadın âşıklara maddi destek sağlanması konusunda devletin ve özel kurumların acil olarak çözüm üretmesi âşıklık sanatının canlandırılması, teşvik edilmesi ve yayılması bakımından önemlidir.

Çalışmamızın geneli itibari değerlendirecek olursak Ezgili Kevser'in hayatı ve sanatı adına elde ettiğimiz sonuç, Ezgili Kevser'in âşıklık geleneği ve kurallarına bağlı bir âşık olduğudur. Âşık Ezgili Kevser'in şahsında kadın âşıkların da geleneğin kurallarını özümsemiş, güçlü bir ifade gücüne sahip, âşık edebiyatını daha ileri seviyelere taşıyacak paydaşlar olduğu söylenebilmektedir. Ayrıca Ezgili Kevser, âşıklık

geleneği adına 20. yy'ın âşıklara ne gibi imkânlar sağladığı ve âşığın yaşadığı yüzyılın gerekleri ile ne derece uyumlu olabileceğinin en önemli kanıtıdır. Âşıkların gelecek dönemlerde teknolojik anlamda donanımlı, eğitim ve iletişim şartları bakımından çağın şartlarına uyum gösteren birer halk sözcüsü olabileceğı fikrini hissettiren Ezgili Kevser, âşıklık geleneğinin geleceğı adına önemli bir umut olmuştur.

5. KAYNAKÇA

- Acar, H. (2019). Türk kültür ve devlet geleneğinde kadın. *İnsan İnsan Dergisi*, 21, 395-411.
- Aksoy, Ö. A. (1988). Atasözü ve deyimler, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı*, 217, 131-166.
- Aktaş, H. (2002). *Modern Türk şiirinde edebi sanatlar*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Albayrak, N. (2009). Türk halk şiirinde biçim ve tür sorunu. *Halk Bilimi Dergisi*, 3-4, 133-186.
- Artun, E. (2008). *Âşıklık geleneği ve âşık edebiyatı*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Artun, E. (2019). Çukurova âşıklık geleneğinde kadın âşıklar, http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/erman_artun_kadin_asiklar.pdf (ET. 09.11.2019).
- Artun, E. (2020). İletişim çağında âşıklık geleneğinin geleceği, <http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/12.php> (ET. 25.03.2020).
- Arvas, A. (2009). “Âşıklar” ve Türk doğaçlama sanatının tarihî-tipolojik menşei. *Kırgızistan-Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22, 41-53.
- Başgöz, İ. (1968). *İzahlı Türk halk edebiyatı antolojisi*. İstanbul: Ararat Yayınevi.
- Bekki, S. (2008). Anadolu sahası halk şiirinde kafiye: tespitler ve öneriler. *Milli Folklor*, 78, 55-67.
- Boratav, P. N. (1969). *100 Soruda Türk halk edebiyatı*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Boratav, P. N. (2016). *Türk halk edebiyatı dersleri*. Ankara: Bilgesu Yayıncılık.
- Boyraz, Ş. (2010). *Furkanî'nin şiir evreni bağlamında bir monografi denemesi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Cerrahoğlu, M. (2011). Âşıkların sosyokültürel hayattaki yeri ve önemi bir örneklem olarak Derdiçok. *Folklor ve Edebiyat Dergisi*, 67, 143-156.
- Çıblak, N. (2008). *Âşık şiirinde taşlamalar*. Ankara: Ürün Yayınları.
- Çınar, S. (2008). Yirminci yüzyılın ikinci yarısında Türkiye’de kadın âşıklar. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Çınar, S. (2010). Sözlü kültürün kadın temsilcileri. *Halkbilimi Dergisi*, 5, 57-69.
- Çınar, S. (2016). Kadın âşıkların müzikal kimlikleri. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8, 3125-3143.
- Çınar, S. , Karaosmanoğlu S. ve Şenel, S. (2008). Kadın âşıkların âşık sanatı içerisinde toplumsal rolleriyle konumlanma problemleri. *İTÜ Dergisi*, 2, 45-56.

- Çobanoğlu, Ö. (2000). *Âşık tarzı kültür geleneği ve destan türü*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Çobanoğlu, Ö. (1997). İcra ve iletişim merkezli yapısal kalıplaşmaları işlevleri açısından yazılı kültür ortamı âşık destanları ile İngiliz sokak baladları. *Milli Folklor Dergisi*, 35, 28-32.
- Dilçin, C. (1983). *Örneklerle Türk şiir bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Doğaner, A. (2019). *Ozan Duranoğlu*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Elçin, Ş. (2004). *Halk edebiyatına giriş*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Eraşar, R. (2012). Âşıklık geleneği bağlamında “bağlama”nın Anadolu’daki yayılma alanları. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2, 31-35.
- Eren, H. (1952). *Türk saz şairleri hakkında araştırmalar- 1*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Gökalp, Z. (1989). *Türk ahlakı*. İstanbul: Toker Yayınları.
- Günay, U. (2018). Türkiye’de âşık tarzı şiir geleneği ve rüya motifi. Akçağ Yayıncılık: Ankara.
- Güngör, E. (1998). *Ahlâk psikolojisi ve sosyal ahlâk*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Heziyeva, Ş. (2010). Tarihi süreç içinde Türkiye’de âşıklık ve âşıklık geleneği. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 1, 81-89.
- İstanbullu, S. (2017). Orta Anadolu’da kadın âşıkların icra ortamları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 59, 153-161.
- Karataş, T. (2001). *Ansiklopedik edebiyat terimleri sözlüğü*. İstanbul: Perşembe Kitapları.
- Kaya, D. (1997). Edebiyatımızda âşık kolları ve Şenlik kolu. *Türk Kültürü Dergisi*, 412, 499-508.
- Kaya, D. (1999). Âşık şiirinde ayakla ilgili problemler. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 8, 335-348.
- Kaya, D. (2000). *Âşık edebiyatı araştırmaları*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Kaya, D. (2003). *Âşık edebiyatına giriş*. Bişkek: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları.
- Kıray, M. B. (2006). *Toplumsal yapı toplumsal değişme*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Koloğlu, D. (2019). *Müzikle yaşayan kadınlar*. İstanbul: Kara Plak Yayınları.
- Köksel, B. (2012). *20. Yüzyıl âşık şiiri geleneğinde kadın âşıklar*. Ankara: Akçağ Yayınları.

- Köprülü, M. F. (1929). *XIX uncu asır saz şairlerinden Erzurumlu Emrah*. İstanbul: Evkaf Matbaası.
- Köprülü, M. F. (1999). *Edebiyat araştırmaları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- Kunoş, İ. (1978). *Türk halk edebiyatı*. İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser.
- Kurt, B. (2017). Kadın Âşık kavramı ekseninde Malatyalı Âşık Sülbiye Kutlu'nun hayatı ve kadın söylemli şiirleri üzerine bir inceleme. *TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 11, 330-351.
- Özdemir, C. (2011). Âşıkların dilinden âşıklık geleneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17, 131-146.
- Özdemir, E. (2016). Sosyo-Kültürel bir müzik icra ortamı olarak âşık kahvehaneleri ve Bursa âşıklar kahvesi. *Rast Müzikoloji Dergisi*, 1, 1153-1165.
- Sakallı, F. (2008). Türk şiirinde 'redif' ve batı şiirindeki karşılığı. *Gazi Türkiyat Dergisi*, 3, 147-168.
- Sakaoğlu, S. (2014). *Âşık edebiyatı araştırmaları*. Konya: Kömen Yayınları.
- Saraç, Y. (2013). *Eski Türk edebiyatına giriş: söz sanatları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Satır, Ö. C. (2016). Çorum ve çevresinde yaşatılan Zâkirlik geleneği. *Rast Müzikoloji Dergisi*, 3, 1338-1356.
- Sever M. (2010). Âşık tarzı kültür geleneğinde günümüz kadın âşıkları. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 3, 81-89.
- Şişman, B. (2015). Günümüz âşıklarında "rüya ve bâde motifi". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 41, 316-323.
- Taşkaya, S. M. ve Taşkaya, O. (2011). Türkiye'de âşıkların sorunları ve beklentileri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 1, 60-72.
- Taşlıova, M. M. (2008). *Sözlü ve yazılı kaynaklarla Çorum halk şiiri antolojisi âşıklar ozanlar şairler*. Çorum: Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Taşlıova, M. M. (2009). Kadın temsilcileriyle birlikte Çorum'da halk şiiri ve âşık tarzı üzerine tespit ve öneriler. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 83-99.
- Taşlıova, M. M. (2014). Stüdyoya taşınan âşıklık veya 'stüdyo tipi' âşıklığa doğru: sözlü <doğal> ve dijital <elektronik> icra yapıları üzerinde mukayese. *Türkbilig Dergisi*, 27, 79-104.

- Taşlıova, M. M. (2017). Âşıklık geleneğinde grup icrası. *Millî Folklor Dergisi*, 113, 5-16.
- Yakar, İ. S. (2007). Çorum ili âşıklık geleneği ve Âşık Rıfat Kurtoğlu. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Yardımcı, M. (2011). *Başlangıçtan günümüze Türk halk şiiri*. Ankara: Ürün Yayınları.

SÖZLÜ BİLGİ KAYNAKLARI

- KK- 1. Ezgili Kevser (Kevser Ezgili) / 1969 / Halk Ozanı / İzmir/ 2019.
- KK- 2. Ozan Cefaî (Müslüm Koygun) / 1956 / Halk Ozanı / Çorum / 2020.
- KK- 3. Arzu Bacı (Arzu Yiğit) / 1964 / Halk Ozanı / Adana / 2020.
- KK- 4. Sürmelican (Sürmelican Kaya) / 1959 / Halk Ozanı / Çorum / 2020.
- KK- 5. Sinem Bacı (Filiz Yurdakul) / 1954 / Halk Ozanı / Sivas / 2020.
- KK- 6. Ozan Didarî (Pakize Altan) / 1961 / Halk Ozanı / Yozgat / 2020.
- KK- 7. Aşur Elma / 1961 / Halk Ozanı / Çorum / 2020.
- KK- 8. Hasan Papur / 1952 / Halk Ozanı / Sivas/ 2020.
- KK- 9. Garip Yedigâr Hayta / 1949 / Halk Ozanı / Çorum / 2020.
- KK- 10. Mustafa Aydınllı / 1956 / Şair, Eğitimci / Çorum / 2020.
- KK- 11. Ozan Sinemi (Ali Cavit Coşkun) / 1961 / Halk Ozanı / Ankara / 2020.

6. EKLER

6.1. Etik Onay Belgesi

T.C	
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ	
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	
TEZ / ARAŞTIRMA / ANKET / ÇALIŞMA İZNİ / ETİK KURULU İZİNİ TALEP FORMU VE ONAY TUTANAK FORMU	
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
T.C. NOSU	11929337252
ADI VE SOYADI	TOLGA COŞKUN
ÖĞRENCİ NO	201711051
TEL. NO.	5392044827
E - MAİL	tolgacoskun01@gmail.com
ANA BİLİM DALI	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
HANGİ AŞAMADA OLDUĞU (DERS / TEZ)	TEZ
İSTEKDE BULUNDUĞU DÖNEME AİT DÖNEMLİK KAYDININ YAPILIP-YAPILMADIĞI	2019 / 2020 - GÜZ DÖNEMİ KAYDINI YENİLEDİM.
ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	
TEZİN KONUSU	ÂŞIK EZGİLİ KEVSER'İN HAYATI, SANATI VE ŞİİRLERİ
TEZİN AMACI	Âşık Ezgili Kevser'in âşıklık geleneğindeki yeri ve önemi, şiirlerinde kullandığı biçim, içerik, dil ve üslup özellikleri anlatılarak âşıklık geleneği ve kadın âşıklar üzerine yapılacak çalışmalara katkı sağlamak amaçlanmıştır.
TEZİN TÜRKÇE ÖZETİ	
ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN SEKTÖRLER/ KURUMLARIN ADLARI	
İZİN ALINACAK OLAN KURUMA AİT BİLGİLER (KURUMUN ADI- ŞUBESİ/ MÜDÜRLÜĞÜ - İLİ - İLÇESİ)	
YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNE/ HANGİ KURUMUNA/ HANGİ BÖLÜMÜNDE/ HANGİ ALANINA/ HANGİ KONULARDA/ HANGİ GRUBA/ KİMLERE/ NE UYGULANACAĞI GİBİ AYRINTILI BİLGİLER	
UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AİT ANKETLERİN/ ÖLÇEKLERİN BAŞLIKLARI/ HANGİ ANKETLERİN - ÖLÇELERİN UYGULANACAĞI	

EKLER (ANKETLER, ÖLÇEKLER, FORMLAR, V.B. GİBİ EVRAKLARIN İSİMLERİYLE BİRLİKTE KAÇ ADET/SAYFA OLDUKLARINA AİT BİLGİLER İLE AYRINTILI YAZILACAKTIR)	1) (.....) Sayfa Ölçeği. 2) (.....) Sayfa Anketi. 3) (.....) Sayfa Formları. 4) (.....) Sayfa			
ÖĞRENCİNİN ADI - SOYADI: TOLGA COŞKUN	ÖĞRENCİNİN İMZASI: Enstitüde kalan asıl sureti imzalıdır. TARİH: 02 / 04 / 2020			
TEZ/ ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME SONUCU				
1. Seçilen konu Bilim ve İş Dünyasına katkı sağlayabilecektir.				
2. Anılan konu "Halk Bilimi ve Halk Edebiyatı" faaliyet alanı içerisine girmektedir.				
1. TEZ DANIŞMANININ ONAYI	2. TEZ DANIŞMANININ ONAYI (VARSA)	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜNÜN ONAYI	A.B.D. BAŞKANININ ONAYI	
Adı-Soyadı: Begüm KURT	Adı - Soyadı:	Adı - Soyadı: Murat KOÇ	Adı - Soyadı: Sevin ARSLAN	
Unvanı: Dr. Öğrt. Üyesi	Unvanı:	Unvanı: Doç. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	
İmzası: Evrak onayı e-posta yoluyla alınmıştır.	İmzası:	İmzası: Evrak onayı e-posta yoluyla alınmıştır.	İmzası: Evrak onayı e-posta yoluyla alınmıştır.	
02.04.2020	 / / 20....	02.04.2020	02.04.2020	
ETİK KURULU ASIL ÜYELERİNE AİT BİLGİLER				
Adı - Soyadı: Mustafa BAŞARAN	Adı - Soyadı: Yücel ERTEKİN	Adı - Soyadı: Deniz Aynur GÜLER	Adı - Soyadı: Ali Engin OBA	Adı - Soyadı: Mustafa Tevfik ODMAN
Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.
İmzası: Evrak onayı e-posta yoluyla alınmıştır.	İmzası: Evrak onayı e-posta yoluyla alınmıştır.	İmzası: Evrak onayı e-posta yoluyla alınmıştır.	İmzası :	İmzası: Evrak onayı e-posta yoluyla alınmıştır.
02.04.2020	02.04.2020	02.04.2020	 / / 20....	02.04.2020
Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi
OY BİRLİĞİ İLE		Çalışma yapılacak olan tez için uygulayacak olduğu Anketleri/Formları/Ölçekleri Çağ Üniversitesi Etik Kurulu Asıl Jüri Üyelerince incelenmiş olup, 02 / 04 / 2020 - 10/ 04 / 2020 tarihleri arasında uygulanmak üzere gerekli iznin verilmesi taraflarımızca uygundur.		
OY ÇOKLUĞU İLE				

From: begumkurt@cg.edu.tr [mailto:begumkurt@cg.edu.tr]
Sent: Friday, July 03, 2020 11:43 PM
To: aycan kol
Subject: Re: Yüksek Lisans Mezuniyet Belgeleri- 13. Etik Kurul Onay Belgesi

Adı geçen öğrencinin tez çalışması etik açıdan herhangi bir sorun taşımamaktadır, uygundur.
 Dr. Öğr. Üyesi Begüm KURT

Çağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yenice/MERSİN

begumkurt@cg.edu.tr

01.07.2020, 12:53, "Tolga COŞKUN" <tolgacoshun01@gmail.com>:

İyi günler. Ben, Çağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi Tolga COŞKUN. Halk Edebiyatı alanında yapmış olduğum tez çalışması sonucu mezun olma hakkı elde edip gerekli belgeleri hazırlıyorum. Enstitü sekreteri Aycan KOL; 13. Etik izin belgesi Covid-19 pandemisi sebebiyle e-posta üzerinden sizlerin "Uygundur" şeklinde bana mail atmanız istenmektedir. Belge ek olarak sunulmuştur.

Sevin Alil
 Alıcı: ben

6 Temmuz Pzt 12:55 (5 gün önce) ☆ ↩ ⋮

Çağ Üniversitesi
 Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne

Çağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi Tolga COŞKUN'un Halk Edebiyatı alanında yapmış olduğum tez çalışması sonucu Tez uygulamasında etik acidan herhangi bir sorun yoktur.

TDE ANA BİLİM DALI BAŞKANI
 Prof. Dr. SEVİN ARSLAN

...

[İleti kısaltıldı] [Tüm iletiyi görüntüle](#)

↩ Yanıtla

➡ Yönlendir

muratkoc@cag.edu.tr 16 Temmuz Per 12:55 (2 gün önce) ☆ ↶ ⋮
 Alıcı: senay, aycan, ben ▾
 + aycankol@, senaydemir@
 Uygundur
 15.07.2020, 16:13, "Tolga COŞKUN" <tolgacoskun01@gmail.com>:
 İyi günler. Ben, Çağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi Tolga COŞKUN. Halk Edebiyatı alanında yapmış olduğum tez çalışmam sonucu mezun olma hakkı elde edip gerekli belgeleri hazırlıyorum. Enstitü sekreteri Aycan KOL; 13. Etik izin belgesi Covid-19 pandemisi sebebiyle e-posta üzerinden sizinle "Uygundur" şeklinde bana mail atmanız istenmektedir. Belge ek olarak sunulmuştur. Etik Jürisi, Anabilim Dalı Başkanı ve Danışman Öğretim Görevlisinden Uygundur dönüştürülmesi alınması ve ekte belirtilmiştir.

Doç. Dr. Murat KOC
 Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
 muratkoc@cag.edu.tr

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Kampüsü
 Adana-Merkez Kampüsü Kat: 23008
 Tarsus, MERSİN

444 1 888
 www.cag.edu.tr

ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ 22. YIL
 2020

Yüksek Lisans Mezuniyet Belgeleri- 13. Etik Kurul Onay Belgesi

Gelen Kutusu X

Tolga COŞKUN <tolgacoskun01@gmail.com> 1 Temmuz Çar 12:53 (8 gün önce) ☆ ↶ ⋮
 Alıcı: muratkoc, begumkurt, alilisevin, alilisevin, basaran, basaran1945, yucelertekin, hukukfakultesi, senolkandemir, senolkandemir, adguler, adguler26, adguler, mustafatevfikodmar ▾
 İyi günler. Ben, Çağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi Tolga COŞKUN. Halk Edebiyatı alanında yapmış olduğum tez çalışmam sonucu mezun olma hakkı elde edip gerekli belgeleri hazırlıyorum. Enstitü sekreteri Aycan KOL; 13. Etik izin belgesi Covid-19 pandemisi sebebiyle e-posta üzerinden sizinle "Uygundur" şeklinde bana mail atmanız istenmektedir. Belge ek olarak sunulmuştur.

basaran@cag.edu.tr 1 Temmuz Çar 13:00 (8 gün önce) ☆ ↶ ⋮
 Alıcı: ben, muratkoc@cag.edu.tr, begumkurt@cag.edu.tr, alilisevin@hotmail.com, alilisevin@cag.edu.tr, basaran1945@gmail.com, yucelertekin@cag.edu.tr, hukukfakultesi@cag.edu.tr ▾
 Tez uygulamasında etik acidan herhangi bir sorun yoktur.
 Prof. Dr. Mustafa Basaran
 12:53, July 1, 2020, "Tolga COŞKUN" <tolgacoskun01@gmail.com>:

 Sent from Yandex.Mail for mobile

Tez uygulamasında etik acidan herhangi bir sorun yoktur. Prof. Dr. Mustafa Basaran 12:53, July 1, 2020, "Tolga COŞKUN" <tolgacoshkun01@gmail.com>:

Çağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Alıcı: senaydemir, ben

1 Temmuz Çar 13:10 (8 gün önce) ☆ ↶ ⋮

Etik ağıdan bir sorun yoktur.

Prof. Dr. Yücel ERTEKİN
Hukuk Fakültesi Dekanı

 ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ 23. yıl
ÇAĞ UNIVERSITY

From: Tolga COŞKUN [mailto:tolgacoshkun01@gmail.com]
Sent: Wednesday, July 1, 2020 12:54 PM
To: muratkoc@cağ.edu.tr; basumkurt@cağ.edu.tr; alilsevin@hotmail.com; alilsevin@cağ.edu.tr; basaran@cağ.edu.tr; basaran1945@gmail.com; yuceleertekin@cağ.edu.tr; hukukfakultesi@cağ.edu.tr; senolkandemir@hotmail.com; senolkandemir@cağ.edu.tr; adguler@anadolu.edu.tr; adguler26@gmail.com; adguler@cağ.edu.tr; mustafatevfikodman@gmail.com; alienginoba@cağ.edu.tr; enginoba@hotmail.com
Subject: Yüksek Lisans Mezuniyet Belgeleri- 13. Etik Kurul Onay Belgesi

İyi günler. Ben, Çağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi Tolga COŞKUN. Halk Edebiyatı alanında yapmış olduğum tez çalışması sonucu mezun olma hakkı elde edip gerekli belgeleri hazırlıyorum. Enstitü sekreteri Aycan KOL; 13. Etik izin belgesi Covid-19 pandemisi sebebiyle e-posta üzerinden sizlerin "Uygundur" şeklinde bana mail atmanız istenmektedir. Belge ek olarak sunulmuştur.

Windows 10 için Posta ile gönderildi

adguler26@gmail.com
Alıcı: ben

4 Temmuz Cmt 09:24 (7 gün önce) ☆ ↶ ⋮

UYGUNDUR
Prof. Dr. Deniz A. GÜLER

Kimden: basaran@cağ.edu.tr
Gonderilme: 1 Temmuz 2020 Çarşamba 13:00

Konu: Re: Yüksek Lisans Mezuniyet Belgeleri- 13. Etik Kurul Onay Belgesi

Tez uygulamasında etik acidan herhangi bir sorun yoktur.
Prof. Dr. Mustafa Basaran

12:53, July 1, 2020, "Tolga COŞKUN" <tolgacoshkun01@gmail.com>:

İyi günler. Ben, Çağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi Tolga COŞKUN. Halk Edebiyatı alanında yapmış olduğum tez çalışması sonucu mezun olma hakkı elde edip gerekli belgeleri hazırlıyorum. Enstitü sekreteri Aycan KOL; 13. Etik izin belgesi Covid-19 pandemisi sebebiyle e-posta üzerinden sizlerin "Uygundur" şeklinde bana mail atmanız istenmektedir. Belge ek olarak sunulmuştur.

Edebiyatı alanında yapmış olduğum tez çalışması sonucu mezun olma hakkı elde edip gerekli belgeleri hazırlıyorum. Enstitü sekreteri Aycan KOL; 13. Etik izin belgesi Covid-19 pandemisi sebebiyle e-posta üzerinden sizlerin "Uygundur" şeklinde bana mail atmanız istenmektedir. Belge ek olarak sunulmuştur.

aycan kol

Alıcı: ben ▾

13 Temmuz Pzt 10:24 (2 gün önce)

From: mustafa tevfik Odman [mailto:mustafatevfikodman@gmail.com]**Sent:** Sunday, July 12, 2020 7:07 PM**To:** AYCAN KOL**Subject:**

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Çağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi Tolga COŞKUN, Halk Edebiyatı

Tezi etik açıdan uygundur. Arz ederim. Prof. Dr. M. Tefik Odman

Yanıtla

Yönlendir

6.2. Âşık Ezgili Kevser'in Şiirleri

AEK- 1: Ağlamasın

Ayrı düştüm nazlı yardan,
 Aşk ateşi tüter serden,
 Mevlam koru türlü şerden,
 Nazlı yârim ağlamasın.
 Yâri sevmeye doyamam,
 Uzak sesini duyamam,
 Gurbet uzun gün sayamam,
 Ciğerini dağlamasın.
 Ezgili'nin dertli başı,
 Durmaz akar gözün yaşı,
 Yıkılıp da yârin kaşı,
 Karaları bağlamasın.

AEK- 2: Ana Vasiyeti

Sana derim oğul olasın ağır,
 Nanköre, yalana olmaya sağır,
 Haksıza karşı dur kükreyip bağır,
 Ana vasiyeti unutma oğul.
 Huyu güzel yüzü güzel insan ol,
 Kibir bilmez özü güzel insan ol,
 Sabır eyle sözü güzel insan ol,
 Ana vasiyeti unutma oğul.
 Boğazında geçsin hep helal lokma,
 İşini doğru tut başını yakma,
 Sakın ha âlimin sözünden çıkma,
 Ana vasiyeti unutma oğul.
 İnsanın mayası bilesin sevgi,
 Uzak dur cahilden alırsın övgü,
 Nefsine hâkim ol yapmaya sövgü,
 Ana vasiyeti unutma oğul.

Muhabbet ehli ol eğit kendini,
 Öğren öğret kır cahilin fendini,
 Çıkarma aklından sakın ceddini,
 Ana vasiyeti unutma oğul.
 İyi tut sözümü yabana atma,
 Halden bilmeyene derdin anlatma,
 Merdan ol canan ol kimseyi satma,
 Ana vasiyeti unutma oğul.
 Ezgili der oğul durmadan çalış,
 Yıkma hatır gönül adilce bölüş,
 Geri kalma yarış çağına alış,
 Ana vasiyeti unutma oğul.

AEK- 3: Aramayasın

Gönül hoşluğudur cennet dediğin,
 Toprağın altında aramayasın.
 Dostun sofrasında alıp yediğin,
 Muhannet yanında karamayasın.
 Gerçekler çok acı verilir serler,
 Pir Sultanlar, Nesimiler, Mansurlar...
 Her lokmanın bir bedeli var derler,
 Kul hakkı yiyeni korumayasın.
 İnsanı hayvandan ayıran nedir,
 Konuşmak üretmek aşk değil midir?
 İlmin anahtarı yine sendedir,
 Yerde gökte deyip ıramayasın.
 Ezgili her şeyi insan da buldu,
 İnsan Hak'ta, Hak insanda var oldu,
 Yeryüzünde her varlıktan kutsaldı,
 Daha yücesi yok farımayasın.

AEK- 4: Aşkın Elinden

Bülbül-ü şeydaya döndüm,
 Dost senin aşkın elinden.

Pervaneler gibi yandım,
 Dost senin aşkın elinden.
 Aşk elinden yar elinden,
 Kurtulamam zar elinden.
 Âşıkların çilesi bu,
 Yanar aşk-ı nar elinden.
 Düştüm aşkın küresine,
 Tuz bastım her paresine,
 Girdim mecnun sırasına,
 Dost senin aşkın elinden.
 Aşk elinden yar elinden,
 Kurtulamam zar elinden,
 Âşıkların çilesi bu,
 Yanar aşk-ı nar elinden.
 Ezgili aşkla yoğruldu,
 Renkten renge girdim soldum,
 Kerem misali kül oldum,
 Dost senin aşkın elinden.
 Aşk elinden yar elinden,
 Kurtulamam zar elinden,
 Âşıkların çilesi bu,
 Yanar aşk-ı nar elinden.

AEK- 5: Ayırma Beni

Yaradanım senden bir dileğim var,
 Ela gözlü yardan ayırma beni.
 Dolaşır dururum yar diyar diyar,
 Kadir Mevlam yardan ayırma beni.
 Haberin alırım esen yellerde,
 Koklarım yar seni açan güllerde,
 Ararım sorarım yaban ellerde,
 Kadir Mevlam yardan ayırma beni.
 Ezgili Kevser'i koyma arada,
 Derdime deva ol ara sırada,

Giysem de alları gönlüm karada,
Kadir Mevlam yardan ayırma beni.

AEK- 6: Bahtı Karalım

Telefonla geldi haberin bana,
Ne sen bana doydun ne de ben sana,
Vizem yok ki geledim yanına,
O tatlı canına ölüm mü geldi.
Nazlı cananım bahtı karalım,
Ooof, gülmez yaralım!
Ölüm mü olurmuş murat almadan,
Yok muydu huzurun Alamanya'dan,
Yavrularım ağlar uzak sıladan,
Ana diyen iki gülüm mü geldi.
Nazlı cananım bahtı karalım,
Ooof, gülmez yaralım!
Hanemiz kapandı tütmüyor ocak,
Yetimlere kimler kucak açacak,
Gözlerimiz arar hep köşe bucak,
Söyle hanemize zulüm mü geldi.
Nazlı cananım bahtı karalım,
Ooof, gülmez yaralım!
Yüce dağ başına kış gelir derler,
İnsan başına da iş gelir derler,
Gün olur dostundan taş gelir derler,
Dost deyip sofrana zalim mi geldi.
Nazlı cananım bahtı karalım,
Ooof, gülmez yaralım!
Sanmayın bu devran böyle sürecekt,
Elbet gerçekleri gözler görecek,
Yetim dul mazlumun hakkın soracak,
Ezgili vekilin Ali'm mi geldi?

AEK- 7: Benzersin

Deli gönöl yanar yanar durursun,
 Kanadı kırılmış kuşa benzersin.
 Yavruyu yitirdin dize vurursun,
 Aklını yitirmiş başa benzersin.
 Deli gönöl yaban elde işin ne,
 Düşürürsün kurdu kuşu peşine,
 Nazar değdirirsin kara kaşına,
 Sanki çok ihtiyar yaşa benzersin.
 Ağlaya ağlaya kan dolmuş gözün,
 Yâd elde kimseye geçmez ki sözün,
 Hani Ezgili'ye bağlıydı özün,
 Özünü yitirmiş naaş'a benzersin.

AEK- 8: Bilir

Öyle bir sevdaya düştüm,
 Aşkırı sırta eren bilir.
 Yüce bir ateşte piştım,
 İkrarında duran bilir.
 Sevgi hoşgörüdür dinim,
 Namerde var benim kinim,
 Evrende güneştir yönüm,
 Bu düzeni kuran bilir.
 Anladım ki her şey sevgi,
 Sevene yapalım övgü,
 Cahile işlemez sövgü,
 Gerçekleri gören bilir.
 Sevgi akan yüce selde,
 Koyma beni müşkül halde,
 Hak için gidilen yolda,
 Menziline varan bilir.
 Bilim bize ışıktutar,
 Cehaleti söküp atar,

Kırkların cemine katar,
 Ulu ceme giren bilir.
 Ben Hakkı özümde buldum,
 O yüce öze kul oldum,
 İlim irfan ile doldum,
 Bu kemale eren bilir.
 İnsanız hep aynı kanda,
 Nice gizli sır var canda,
 Sevmek onda tapmak onda,
 Aşk atını süren bilir.
 Bülbül hep gülüne bakar,
 Avazı cihanı yıkar,
 Ezgili yüreğin yakar,
 Dost gülünü deren bilir.

AEK- 9: Bul Beni

İnsan isen eğer yüreğin varsa,
 Arada bir olsun ara bul beni.
 Bu gidişle narın böyle yakarsa,
 Edersin kapına köle kul beni,
 Okunu sineme vururken zaman,
 Sevdanın çilesi gerçekten yaman,
 Gözlerimde yağmur başımda duman,
 Dinmez çağlar aşkın eder sel beni.
 Ezgili savrulur aşkın yeliyle,
 Dile gelir coşar sazın teliyle,
 Muhabbetin eyler gönül diliyle,
 Her dem eder deli esen yel beni.

AEK- 10: Bulamadım

Gönlümdeki nazlı yâri,
 Çok aradım bulamadım.
 Ömrüm geçti kaldım zâri,
 Şad olup da gülemedim.

Baharım yok ne de yazım,
 Gerçeklere bağlı özüm,
 Gönlüm viran suskun sazım,
 El vurup da çalamadım.
 Günlerim geçiyor böyle,
 Pirim bana derman eyle,
 Sevgisiz olur mu söyle,
 Bir bahtiyar olamadım.
 Ezgili tükendi halim,
 Kırıldı kanadım dalım,
 Kurulmuş bekliyor salım,
 Kalam dedim kalamadım.

AEK- 11: Cana Sayıldım

Öğün deli gönül öğün dur hele,
 Erenler ceminde cana sayıldım.
 Akıttın gözyaşım ahı vah ile,
 Ol Ehli Beyit'ten yana sayıldım.
 Boynu bükük gözü kareli gönül,
 Bencileyin döşü hareli gönül,
 İmameyn aşkıyla yareli gönül,
 Kerbela'da akan kana sayıldım.
 Ezgili çırpınır derdi yar ile,
 Yüreğinde mangal dolu nar ile,
 Zemheri de karpuz yaz da kar ile,
 Kırklara karışıp ana sayıldım.

AEK- 12:Çağrı

Uyan demokrat kardeşim,
 Kurt üşüştü bak sürüye.
 Gözümde dinmiyor yaşım,
 Kurt üşüştü bak sürüye.
 Kılık değiştirir güler,
 Sinsi sinsi işler eyler,

Duysun ayrılıkçı beyler,
 Kurt üşüştü bak sürüye.
 Tak kravat giy smokin,
 Bitmez düşman içinde kin,
 Uyuyorsun sen hep lakin,
 Kurt üşüştü bak sürüye.
 Ezgili'yim kara yazım,
 Hanıya baharım yazım,
 Acı acı çalar sazım,
 Kurt üşüştü bak sürüye.

AEK- 13: Dediler

Dün gece rüyamda bir derya gördüm,
 Damladaki sırrı bilmez dediler.
 Hak için çalışan kulları sordum,
 Yaşar ebediyen ölmez dediler.
 Hakikat ilminin şehri Aliler,
 Balım Sultan hem de Kızıldeliler,
 Horasan ilinden gelen Veliler,
 İlimsiz irfansız olmaz dediler.
 İlmi ret edenler kalırlar yaya,
 Yoktur mürşitleri düşerler zâya,
 İlimle gidenler çıkarlar aya,
 Erişir menzile kalmaz dediler.
 Bilimi rehber et uzay çağında,
 Sevgi hoşgörünün kavrul yağında,
 Sevgiyle yeşeren gönül bağında,
 Ezgili güllerin solmaz dediler.

AEK- 14: Derman Eyle

Nere gidem aşk elinden,
 Gel derdime derman eyle,
 Kurtar beni el dilinden,
 Gel derdime derman eyle.

Aşk ataştır yakar gider,
 Bir sel olur yıkar gider,
 Can bedenden çıkar gider,
 Gel derdime derman eyle.
 Dert söyletir aşk ağlatır,
 Kör eder ciğer dağlatır,
 Bütün yollarım bağlatır,
 Gel derdime derman eyle.
 Aşk ataştır yakar gider,
 Bir sel olur yıkar gider,
 Can bedenden çıkar gider,
 Gel derdime derman eyle.
 Ezgili der olsan çare,
 Kalmaz yüreğimde yâre,
 Kerem gibi yakma nara,
 Gel derdime derman eyle.
 Aşk ataştır yakar gider,
 Bir sel olur yıkar gider,
 Can bedenden çıkar gider,
 Gel derdime derman eyle.

AEK- 15: Dosta Sitem

Bir mesajım var o dosta,
 Namert sözüne kanmasın,
 Haçer sokup ciğerimi,
 Amansızca dağlamasın.
 Meyvesi çok dal taşlanır,
 Gün olur herkes boşlanır,
 Kendi içinde dışlanır,
 Pervasiszca çağlamasın.
 Altın düşse de paslanmaz,
 Âlim boş dala yaslanmaz,
 Cahiller kolay uslanmaz,
 Alet olup ağlamasın.

Arif olan anlar sözü,
 Ezgili'nin sağlam özü,
 Gerçekleri görsün gözü,
 Tüm yolları bağlamasın.

AEK- 16: Dostum

Eller gibi ayrı gezme,
 Sağ yanıma gele dostum.
 Sükût geçip kendin üzme,
 Şenlenip de güle dostum.
 Dost dostunu ayrı görmez,
 Serin verir sırrın vermez,
 Hasımla bir olup yermez,
 Bunu böyle bile dostum.
 Dostsuz dünya neye yarar,
 Her dem gönül seni arar,
 Ezgili'yi kimler sarar,
 Dost dost için öle dostum.

AEK- 17:Dönersin

Beyhude çağlayıp beyhude coşma,
 Gün gelir durulur bana dönersin,
 Yatağına sarıl menzili aşma,
 Baykuşlar tünemiş hana dönersin.
 Zamana kulak ver hissin var ise,
 Bulursun yolunu aldırma sise,
 Sadelik güzeldir boş ver şu süse,
 Derlenip toplanıp cana dönersin.
 Düşün ki çağlayan sular durulur,
 Bilirsin çok koşan çabuk yorulur,
 Göz güzel görürse gönül vurulur,
 Damarda kurumuş kana dönersin.
 Yanıyorsa sinen aşkın derdiyle,
 Söylemeyen derman bulur mu söyle,

Ezgili Kevser'im her an hep böyle,
Bir o yana bir bu yana dönersin.

AEK- 18: Dünya

Herkesin dünyası nasibi kadar,
Sen benim gözümde küçüksün dünya.
Nefsin bilmeyenler büyütür amma,
İnan ki özümde düşüksün dünya.
Doğarken ağlattın yine ağlarım,
Bin bir çile ile geçti çağlarım,
Sanma senin için ciğer dağlarım,
Vallahi bezimde keçiksin dünya.
Bilirim kötüye kucak açarsın,
Yollarına türlü meta saçarsın,
Ezgili Kevser'i görmez kaçarsın,
Billahi hazımda geciksin dünya.

AEK- 19: Dünya Halı

Bak şu dünyanın haline,
Atan atana kardeşim.
Dönüşmüş çıkar seline,
Satan satana kardeşim.
Tersine dönüyor çarkı,
Para akar kanal arkı,
Kumarhaneden yok farkı,
Üten ütene kardeşim.
Rahat vermiyor doğruya,
Fırsat yaratır eğriye,
Başında bin bir ağrıya,
Katan katana kardeşim.
Sever yalanı dolanı,
Gezdirir falan filanı,
Zevk ile yapar talanı,
Batan batana kardeşim.

Yobaz çaldırıyor zili,
 İşlemez mazlumun pili,
 Yargısızca göze mili,
 İten itene kardeşim.
 Doğru işe fitne katar,
 Riyakârdır insan satar,
 Vurur kırar hapis yatar,
 Yatan yatana kardeşim.
 Altta kalan çıkar canı,
 Aman ha dostunu tanı,
 Kaptırmamak için şanı,
 Yeten yetene kardeşim.
 İşte böyle dünya hali,
 Bunu söylüyor Ezgili,
 Konuşursan derler deli,
 Çatan çatana kardeşim.

AEK- 20: Dürzü

Elinde bin bir karayla,
 Fitne tohum saçtı dürzü,
 Kurbanı seçti sırayla,
 Sayıları kaçtı dürzü,
 Bunlar sana kimden reva,
 Uyuz ite olmaz deva,
 Sakin hem o biçim cıva,
 Bunca yara açtı dürzü.
 İcraatınla övünürsün,
 Bir de haklı görünürsün,
 Zaman gelir dövünürsün,
 Yaptıkların suçtu dürzü.
 Ezgili'yim korkmam sende,
 Ben gıdamı aldım fende,
 Her hüner var dersin bende,
 Zaten soyun piçti dürzü.

AEK- 21: Eridim Azar Azar

Eridim azar azar,
 Bu yazıyı kim yazar,
 Hep sevenler kavuştu,
 Bize mi değdi nazar.
 Yanıyor bu yüreğim,
 Seni sevmek ereğim,
 Sakın çekip de gitme,
 Sensin gönül direğim.
 Eridim azar azar,
 Bu yazıyı kim yazar,
 Hep sevenler kavuştu,
 Bize mi değdi nazar.
 Ezgili sana vurgun,
 Yar durma öyle dargın,
 Girsen gönül bahçeme,
 Olsan benimle sargın.

AEK- 22: Ezgili Yârim

Dünyanın kahrını çekerim sandın,
 Alnı kırış kırış çizgili yârim.
 Seveda ateşiyle kavruldun yandın,
 Kaderi de kara yazgılı yârim.
 Hayat dolu idin gülerdi yüzün,
 Kulağımda hala o tatlı sözün,
 Hisseder sevgiyle bakardı gözün,
 Kör olmuş hislerin sezgili yârim.
 Sen de yalnız kaldın tek bir başına,
 Düşürdün akları karakaşına,
 Yazarlar senin de mezar taşına,
 Sazı da sözü de Ezgili yârim.

AEK- 23: Felek

Kime derdim dökem senin elinden,
 Nazlı yardan ayrı düşürdün felek.
 Yıkıldı kalp bendim aşkın selinden,
 Sıgmam ummanlara taşırdın felek.
 Her gün türlü türlü çıktın karşıma,
 Zehir kattın ekmeğime aşım,
 Aşk odunu mangal mangal döşüme,
 Koydun ciğerimi pişirdin felek.
 Ezgili'yi saldın biçare derde,
 Hasret koydun yüreğindeki merde,
 Elinde saziyla şimdi her yerde,
 Diyardan diyara aşırdın felek.

AEK- 24: Gönlüm Pîrimde

Aşk ile yanar gezerim,
 Gönlüm pîrimde pîrimde.
 Mecnunum candan bezerim,
 Gönlüm pîrimde pîrimde.
 Rehberimdir Şah-ı Merdan,
 Aydınlanır yüzü nurdan,
 Dolu içmek hoştur yardan,
 Gönlüm pîrimde pîrimde.
 Pîrim'in güzeldir huyu,
 Yoktur onun sağı solu,
 Cümle insan Hakkın kulu,
 Gönlüm pîrimde pîrimde.
 Ezgili'yim alnım aktır,
 Hakikattir özüm paktır,
 İnsanları sevmek haktır,
 Gönlüm pîrimde pîrimde.

AEK- 25: Gurbette

Şu gurbet eline geldim geleli,
 Yüzüm gülmez oldu zalim gurbette.
 Bilemedim sevdasını hileli,
 Bir aşkın zehiri doldu gurbette.
 Ömrüm geçti muradına ermedim,
 Eller gibi ben sefamı sürmedim,
 Sevdim ama bir gününü görmedim,
 Felek yine beni buldu gurbette.
 Ezgili Kevser'im sinem yaralı,
 Kat kat oldu dertler yine sıralı,
 Uçmaz gönül kuşum bahtım karalı,
 Hazan vurdu gülüm soldu gurbette.

AEK- 26: Güzel

Her güzeli güzel sanma,
 Güzel nazlıysa güzeldir.
 Tatlı dile sakın kanma,
 Sözü özlüyse güzeldir.
 Selvi gibi salsa boyu,
 Huri melek olsa huyu,
 Marifetle çalsa meyi,
 Yürek közlüyse güzeldir.
 Gözleri kehribar baksa,
 Sevdası yürekler yaksa,
 Sel olup çağlayıp aksa,
 Sırrı gizliyse güzeldir.
 İşvesiyle edasıyla,
 Feryat eden sedasıyla,
 Muhabbette gıdasıyla,
 Hali bizliyle güzeldir.

AEK- 27: Güzel Dost

Gönül sarayına mihman olmaya,
 Üryan büryan sana geldim güzel dost.
 Muhabbette bade olup dolmaya,
 Üryan büryan sana geldim güzel dost.
 Dostum cananımdır cananım da can,
 İstemem dünyada ne saray ne han,
 Şu gönlüm gönlüne ebedi mekân,
 Üryan büryan sana geldim güzel dost.
 Derinden ruhuma sızan bakışlar,
 Suskun dillerimi çözen bakışlar,
 Perişan halimi sezen bakışlar,
 Üryan büryan sana geldim güzel dost.
 Gözlerin gönlüme rehber olunca,
 Tarifsiz bir sevgi kalbe dolunca,
 Ezgili cananı can da bulunca,
 Üryan büryan sana geldim güzel dost.

AEK- 28: Güzelin Yarası

Ela göz üstünde sürmeli kaşlar,
 On sekiz yaşında dertleri başlar,
 Her iki gözünden akıyor yaşlar,
 Güzelin yarası yaralar beni.
 Taramış zülfünü beline dökmüş,
 Bir kendine bir de derdine bakmış,
 Bu derdin üstüne türküler yakmış,
 Güzelin yarası karalar beni.
 Bu nasıl bir dünya neden gülünmez,
 Kimin derdi nedir o da bilinmez,
 Ezgili ölse de yine silinmez,
 Güzelin yarası paralar beni.

AEK- 29: Hâlnâme

Şikâyet olmasın ey yüce Mevlam,
 Ne yakınım ne de bir bilenim var.
 Hani nerde anam haniye babam,
 Ne yakınım ne de bir bilenim var.
 Nasıl geldim bilmem yalan dünyaya,
 Ömür yarı oldu gün saya saya,
 El menzile vardı ben kaldım yaya,
 Ne yakınım ne de bir bilenim var.
 Çalılar içinde garip bir kuşum,
 Kırıldı kanadım dumanlı başım,
 Kalmışım ümitsiz dinmez gözyaşım,
 Ne yakınım ne de bir bilenim var.
 Söylemesi kolay hoş gelir dile,
 Sığmadım dünyaya dert küpü ile,
 Kim bilip kim koydu adımı çile,
 Ne yakınım ne de bir bilenim var.
 Ezgili Kevser'im sinem de narım,
 Siyaha bürünmüş yeşilim sarım,
 Sıcak bir merhaba bir dost ararım,
 Ne yakınım ne de bir bilenim var.

AEK- 30: Hoş Geldiniz

Bugün bizim bayramımız,
 Hem bayram hem seyranımız,
 Halktır bizim hayranımız,
 Gecemize hoş geldiniz.
 Gençlerimiz yetişmeli,
 Özveriyle çalışmalı,
 Hedefine ulaşmalı,
 Gecemize hoş geldiniz.
 Sevinçliyiz çok mutluyuz,
 Gelecekte umutluyuz,

Onun içinde kutluyuz,
 Gecemize hoş geldiniz.
 Halkımızla el eleyiz,
 Sözümüzle dil dileyiz,
 Sevgimizle gönüldeyiz,
 Gecemize hoş geldiniz.
 Ezgili halktan ayrılmaz,
 Halk da ondan geri kalmaz,
 Halkı Hak'tan ayrı bilmez,
 Gecemize hoş geldiniz.

AEK- 31: İlim Sevgi Hoşgörü

Dünyaya gelenler nasibin alır,
 Yolu ilim sevgi hoşgörü ise.
 Öğrenir öğretir kendini bulur,
 Yolu ilim sevgi hoşgörü ise.
 İnsanın dünyası karanlık olmaz,
 Bilimle yeşeren gülleri solmaz,
 Yaşar ebediyen gönülde ölmez,
 Yolu ilim sevgi hoşgörü ise.
 Dönmez ikrarından mert olan kişi,
 Gönül ehlidir o sevgidir işi,
 Ariflere bastır kurduğu düşü,
 Yolu ilim sevgi hoşgörü ise.
 Ezgili der çare tatlı sözünde,
 Yetmiş iki millet birdir gözünde,
 Barış ateşini yakar özünde,
 Yolu ilim sevgi hoşgörü ise.

AEK- 32: İnsan

Bir sosyal varlıktır benim insanım,
 Hâkimdir evrene ünlüdür şanım,
 Konuşmak üretmek en güzel yanımla,
 Çünkü insanım ben insanım insan.

İnsandır evrende ilmin mimarı,
 Köksaldı fen, teknik, tıp da damarı,
 Vurdu cehalete büyük şamarı,
 Çünkü insanım ben insanım insan.
 Her ne yapar ise Hak için yapar,
 Kendini bilmeyen yolundan sapar,
 Enel Hak bağında Allah'a tapar,
 Çünkü insanım ben insanım insan.
 Ezgili Kevser'im insan türedim,
 İnsan kalıp insan ölmek muradım,
 Çok sevdim sevildim aşkı aradım,
 Çünkü insanım ben insanım insan.

AEK- 33: İnsanlık Davası

Davamız insanlık davası kardaş,
 Başka davalarla olmaz işimiz,
 Ayırmışlar bizi Sünni Kızılbaş,
 İkilikte huzur bulmaz başımız.
 Hepimiz aynıyız tektir soyumuz,
 Canımız kanımız birdir huyumuz,
 Kazar isek kendimize kuyumuz,
 Bir lokma yiyecek kalmaz aşımız.
 Sahte hacı hoca dedesi batsın,
 Tanrım cümlesini ateşe atsın,
 Sen seni bilersen ulu bir zatsın,
 Hurafe fetvayla gülmez kişimiz.
 Ezgili der bilim olsa yolumuz,
 Dünyada ve ayda uzar kolumuz,
 Ne sağcımız ölür ne de solcumuz,
 Yüzler güler gözde gelmez yaşımız.

AEK- 34: İstanbul

Göç eyledi yurdun dört bir köşesi,
 Gurbetçiye mesken olan İstanbul.

Doyurdu karnını buldu neşesi,
 Her semtin ayrı bir şölen İstanbul.
 Bilirim namınla dünyayı aştın,
 Bilimde kültürde en büyük baştın,
 Rakiplere engel okkalı taştın,
 Tarihte yerini bulan İstanbul.
 Yedi tepelisin manzaran eşsiz,
 Denizlerin mavi sonsuzdur başsız,
 Köprülerin meşhur hem yazsız kışsız,
 Bitmez trafikte çilen İstanbul.
 Sarayla, çarşınla ünlüdür şanın,
 Anadol, Rumeli surların hanın,
 Hem Avrupa hem de Asya bir yanın,
 Bir kültür tarihi kalan İstanbul.
 Denizin, adanla başka güzelsin,
 Atalardan miras kalan ezelsin,
 Sen sevdasın insan için özelsin,
 Âşıklar gönlünü çelen İstanbul.
 Bir zamanlar Lale Devrin var idi,
 Sevgiliye şiir yazmak kar idi,
 Aşka düşüp kavuşmaksa zar idi,
 Az mı senin için ölen İstanbul.
 Birbirinden güzel ilçelerin var,
 Levent, Taksim, Beykoz bir de Üsküdar,
 Tarabya, Kadıköy hele Sarıyer,
 Yaşar sana gelen kulun İstanbul.
 Bir umut dünyası hep Unkapanı,
 Ezgili kaptırma sakın yakanı,
 Çok gördüm bu semtte yolda sapanı,
 Şöhret için sana gelen İstanbul.

AEK- 35: Kadın Destanı

Bir kutsal varlıktır, insandır kadın,
 Savaşta cephede hep geçer adın,

Kâinatı sarar haklı feryadın,
 Anasın var eden canı yar eden.
 Yuvayı kuransın evin direği,
 Eşiyle yan yana sevgi ereği,
 Eşit hakka sahip yasa gereği,
 Anasın var eden canı yar eden.
 Bağında bahçede tarlada ırgat,
 Yüreğinde yaşar bin türlü fırgat,
 Evinde eşine bağlı bir avrat,
 Anasın var eden canı yar eden.
 Sen yüce insansın esir değilsin,
 Gelsin beyler sana önce eğilsin,
 Bir eşya misali satlık değilsin,
 Anasın var eden canı yar eden.
 Cahil olan bilmez ancak kıymetin,
 Sevgiyle var oldun güçlü hikmetin,
 Yavrulara ilk ders verir sohbetin,
 Anasın var eden canı yar eden.
 Sevinçte tasada eşine yoldaş,
 Sabırlı fedakâr evine sırdaş,
 Yârinden gayrisi cümleye kardaş,
 Anasın var eden canı yar eden.
 Dik durmak yakışır kaldır kafanı,
 Dindir özündeki kötü tufanı,
 Her sabah dostlarla doldur sofanı,
 Anasın var eden canı yar eden.
 Dünyanın temeli inan ki sensin,
 Yedirme hakkını hesap ödensin,
 Adın yok edenler senden utansın,
 Anasın var eden canı yar eden.
 Her meslekte varsın yürü yoluna,
 Ne geri bak ne de sağı soluna,
 Nesiller yetiştir sev tak koluna,
 Anasın var eden canı yar eden.

Ezgili der dünya en büyük hanın,
 Sana eksik diyen ne bilir şanın,
 Sevmek ve affetmek en güzel yanın,
 Anasın var eden canı yar eden.

AEK- 36: Kaldım Çaresiz

Neyine güvenim yalan dünyanın,
 Hep aldı vermedi kaldım çaresiz.
 Her an figandayım olmaz dermanın,
 Merhemini sürmedi kaldım çaresiz.
 Bu dünyada gülen var mı bilemem,
 Yıkıldı hayalim daha gülemem,
 Lütfedip Mevla da dilek dilemem,
 Kul deyip görmedi kaldım çaresiz.
 Doğarken ağladım yaşarken keza,
 Ezgili sana mı topyekûn ceza?
 Arz ettim ölmeyi bu mevsim yaza,
 Defterim dürmedi kaldım çaresiz.

AEK- 37: Kalk Ayağa

İnsanoğlu kalk ayağa,
 Yürü aydınlığa doğru,
 Al eline meşaleyi,
 Yürü aydınlığa doğru.
 Bilim rehberiniz olsun,
 Kalpler neşe ile dolsun,
 Cehalet artık son bulsun,
 Yürü aydınlığa doğru.
 Kültürüne el attırma,
 Fabrikaların sattırma,
 Halkı dinle uyutturma,
 Yürü aydınlığa doğru.
 Ülken geriye götürme,
 Düşmana fırsatın verme,

Haine gözün açtırma,
 Yürü aydınlığa doğru.
 Ezgili der emek için,
 Savaşa dur demek için,
 İnsanca yaşamak için,
 Yürü aydınlığa doğru.

AEK- 38: Kapım Kapalı Sana

Halden bilmeyene gönül kapını,
 Ömür boyu kapat ört derdin bana.
 Dostun gerçek ise çekmez ipini,
 Kırdın beni kapım kapalı sana.
 Has kişi dostuna kötüsün demez,
 Her dem özün tartar hakkını yemez,
 Yaşın büyük ama aklınsa çömez,
 Kırdın beni kapım kapalı sana.
 Her gördüğün körü sanmayasın kör,
 Göze nur gönülden gelirmiş bir sor,
 Sen de bilirsin ki gerçek kör nankör,
 Kırdın beni kapım kapalı sana.
 Ezelden bilirim dost olmaz cahil,
 Dostluk menfaat mi söyle ey gafil,
 Ezgili densize vermez ki meyil,
 Kırdın beni kapım kapalı sana.

AEK- 39: Kerem Sala'ya Ağıt

Yıl iki bin birdi beş mart sabahı,
 Acı haber geldi yandı yürekler.
 Dostların yükseldi feryadı ahı,
 Vefayla saygıyla andı sevenler.
 On iki imama bağlıydı özün,
 Hacı Bektaş ile başlardı sözün,
 Oğlun Ali ile gülerdi yüzün,
 Gönülden sevdiğin yöndü erenler.

Bilirim severdin çok okumayı,
 İlmek ilmek bilgiyi dokumayı,
 Hoşgörü sevgiyle coşup akmayı,
 Her sözünde sana candı yarenler.
 Güher, Gülcem, Gülşah, Gülten ağlıyor,
 Nazlı yârin karaları bağlıyor,
 Ali Aydın bin bir feryat çağlıyor,
 Siyaha büründü seni derenler.
 Ezgili Kevser der çok erken gittin,
 Cahillere sazın sözünle yettin,
 Ele bele dile sahip bir merttin,
 Ecel şerbetini sundu erenler.

AEK- 40: Mektup

Göndermiş olduğun resmini aldım,
 Bulut bulut olmuş akar gözlerin.
 Bir de mektup aldım okudum kaldım,
 Hepsi sitem dolu yakar sözlerin.
 Bilirsin ki herkes ettiğin çeker,
 Yol alır mı söyle boş dönen teker,
 İsterdim dilinden aksın bal şeker,
 Beni can evimden yıkar sözlerin.
 Ezgili'nin olmaz namertle işi,
 Sözünde durmaz mı er olan kişi,
 Bundan gayrı taş vurursun başı,
 Yüreğime hançer sokar sözlerin.

AEK- 41: Mış

Elinden öptüğüm yüce büyükler,
 Derdimize deva bulacaklarmış.
 Dilerim bulurlar hafifler yükler,
 Onlar da bu yükten alacaklarmış.
 Açılacak hastahane kapısı,
 Değişecek soğuk soğuk yapısı,

Verilecek fakir halka tapusu,
 Bu ikrara sadık kalacaklarmış.
 Durulacak sular gözler gülecek,
 Pazarda çarşıda fiyat inecek,
 Enflasyon da köşe bucak sinecek,
 Bizi mutluluğa salacaklarmış.
 El uzatacaklar gariban kula,
 Paydos dedirtecek yamalı çula,
 Çocuklar sınavsız yüksekokula,
 Hem parasız pulsuz dalacaklarmış.
 Böyle yazıyor hep gazete dergi,
 Kalkacak omuzda şu ağır vergi,
 Konuşan dillerde ne güzel vurgu,
 Oluşup cümbüşler çalacaklarmış.
 Ezgili der rüyam gerçek olursa,
 Hak adalet bir gün yerin bulursa,
 Gönüllere sevgi barış dolarsa,
 İnsanlar çok mutlu olacaklarmış.

AEK- 42: Minnet Edemem

Canım bu yola fedadır,
 Pula da minnet edemem.
 Nasibim veren Huda'dır,
 Kula da minnet edemem.
 Feleğin bana ettiği,
 Gelse sonumun bittiği,
 Cahilin sürüp gittiği,
 Yola da minnet edemem.
 Pirime bağlıdır özüm,
 İçten içe yanar közüm,
 Dünya malı olsa çözüm,
 Mala da minnet edemem.
 Ezgili der dosta varam,
 Yar elinden çoktur yaram,

Dese balla yaran saram,
Bala da minnet edemem.

AEK- 43: Muhabbet Edek

Gel dost senin ile muhabbet edek,
Şu gönül yaramın dermanı için.
Aşk meyinden içip sır olup gidek,
Dertle yüklü aşkın kervanı için.
Dosta ayan olur dostunun hali,
Ay gibi görünür ona cemali,
Kavrulup yanalım Kerem misali,
Söz dinlemez aşkın fermanı için.
Gönülleri mutlu aşkla çoş edek,
Dertleri sırayla hepten boş edek,
Ezgili bahtımız güzel hoş edek,
Onulmaz dertlerin lokmanı için.

AEK- 44: Nazlı Kızım

Has bahçemin gonca gülü,
Sevda ateşimin külü,
Tanrının bana ödülü,
Canımdan can nazlı kızım.
Sevda gülüm melek yüzlüm,
Hoş bakışlı badem gözlüm,
Tatlı dillim rafine sözlüm,
Canımdan can nazlı kızım.
Endamı var ince belli,
Saçı uzun ipek telli,
Tatlı ama biraz yelli,
Canımdan can nazlı kızım.
Dünyada yoktur bir eşi,
Sanki mercan inci dişi,
Bir de küçük var kardeşi,
Canımdan can nazlı kızım.

İşte böyle nazlı kızım,
 Ezgili der alın yazım,
 Onu sevmek büyük hazım,
 Canımdan can nazlı kızım.

AEK- 45: Nereye

Bir kişi değil binleriz,
 Atatürkçüler nereye?
 Az söyleriz çok dinleriz,
 Atatürkçüler nereye?
 Filiz diktik ağaç oldu,
 Ağaca yapraklar doldu,
 Ne yazık tırtıl yer buldu,
 Atatürkçüler nereye?
 Yabancıya karşı durduk,
 Birlik olduk sille vurduk,
 Cumhuriyeti biz kurduk,
 Atatürkçüler nereye?
 Hem Müslüman hem laikiz,
 Şeriata karşıyız biz,
 Bölük bölük dağılan siz,
 Atatürkçüler nereye?
 Ezgili yanar yüreğim,
 Cumhuriyettir ereğim,
 Yolunuza set gereyim,
 Atatürkçüler nereye?

AEK- 46: Okuyalım

İnsanlığın dünyasını,
 Kurmak için okuyalım.
 Sevgi barış mayasını,
 Karmak için okuyalım.
 Oku anam babam kardaş,
 Oku dostum oku yoldaş,

Kâinata olsak sırdaş,
 Oluruz belki de soydaş.
 İlimdir her şeyin başı,
 Yıkmamak gerekse kaşı,
 Hoşgörüyü her yurttaş,
 Sarmak için okuyalım.
 Oku anam babam kardaş,
 Oku dostum oku yoldaş,
 Kâinata olsak sırdaş,
 Oluruz belki de soydaş.
 Okumayan kalır yaya,
 Yoktur ilmi düşer zâya,
 Birlik olup bir gün aya,
 Varmak için okuyalım.
 Oku anam babam kardaş,
 Oku dostum oku yoldaş,
 Kâinata olsak sırdaş,
 Oluruz belki de soydaş.
 Dünyada kalmasın cahil,
 Ezgili sen de ol ehil,
 Aydınlığa sonsuz meyil,
 Vermek için okuyalım.
 Oku anam babam kardaş,
 Oku dostum oku yoldaş,
 Kâinata olsak sırdaş,
 Oluruz belki de soydaş.

AEK- 47: Ozan

Halkının kulağı, gözüyle dili,
 Hak için adilce olandır ozan.
 Sevgi hoşgörünün barışın yeli,
 Zerrede bütünü bulandır ozan.
 İnsana çok yakın sanma ki uzak,
 Aydınlıktır yolu yobaza mizah,

Her sözü özlüdür uslara yazak,
 Çağlardan çağlara kalandır ozan.
 Emekten yanadır der sosyal düzen,
 İstemez dünyada olsun boş gezen,
 Ne ezilen ister ne de bir ezen,
 Halkı için bin kez ölendir ozan.
 Kültür elçisidir sözüm cihana,
 Ne mutlu özünde insan kalana,
 Selam olsun ozan dostu olana,
 Ezgili der kıymet bilendir ozan.

AEK- 48: Öğüt

Akıl varlığıdır insan dediğin,
 Hurafe fetvayla sınama boşa.
 İlmi cehaletin altında görüp,
 Ucube deyip de kınama boşa.
 İnsanın rehberi bilim olmalı,
 Uygarlık yolunda yerin almalı,
 Barış hoşgörüsüyle özün bulmalı,
 Ulemayla bunu deneme boşa.
 Aşk ile var oldun aşkı var ettin,
 Dünyayı nadana yoza dar ettin,
 İnsanı insana nazlı yar ettin,
 Uzak dur cahil de tanıma boşa.
 Ezgili insanın sevgidir dini,
 Güneş gibi doğar yok eder kini,
 Her canı Hak bilir evreni tanı,
 Sokma ikiliği dinime boşa.

AEK- 49: Öyle Gel

Aşkın bahçesine girmek istersen,
 Lalezar gülünü der de öyle gel.
 Canında canana ermek istersen,
 Gerçekler sırrına er de öyle gel.

En yüce duygudur insan sevgisi,
 Muradın almayan Hakk'ın necisi,
 Arifler ceminde alır övgüsü,
 Özünü meydana ser de öyle gel.
 İsmi ile cismi bir olan güzel,
 Her dem sever ömrü eylemez gazel,
 Ezgili der sevmek istersen özel,
 İnsanlığa meyil ver de öyle gel.

AEK- 50: Özledim Seni

Gönül den gönüle bir selam saldım,
 Gül yüzlüm al gayrı özledim seni.
 Elleri koynunda biçare kaldım,
 Gül yüzlüm gel gayrı özledim seni.
 Seyyah oldum her an seni ararım,
 Bir yüzün görmeye canım veririm,
 Bu can hasta özleminle eririm,
 Gül yüzlüm bil gayrı özledim seni.
 Ezgili biter mi gönül davası,
 Bulunmaz mı acep derdim devası,
 Ancak senden medet canın revası,
 Gül yüzlüm ol gayrı özledim seni.

AEK- 51: Sakın

Doğruyu görmeyip boş söze kanıp,
 Aşk dolu yüreği eritme sakın,
 Görgü sınavında cahile uyup,
 Kâmilin yanında farıtma sakın.
 Bir insan sevgisiz yaşar mı söyle,
 Bir yaprak misali kurur hep böyle,
 Eğer insan isen merhamet eyle,
 Sen de sev ikilik yaratma sakın.
 Bilirsin niyettir her işin başı,
 Sevgi hoşgörüde kuralım işi,

Yüzün güler akmaz gözünün yaşı,
 Cahili kendine yar etme sakın.
 Sevda dağlarında şimşek çaktıran,
 Aslıdır Keremi nara yaktıran,
 Gönül pınarını sana aktıran,
 Ezgili Kevser'i sır etme sakın.

AEK- 52: Sel Oldu Gitti

Yıl iki bin yedi yirmi üç ekim,
 Çınar ailesinde büyük bir yıkım,
 Kanserdı yarası çaresiz hekim,
 Aktı gözyaşımız sel oldu gitti.
 Hastalık bahane takdir ilahi,
 Ecel geldi cana gitmez vallahi,
 Verdi son nefesi gençti billahi,
 Yaradan'dan O'na gel oldu gitti.
 Kızı Sevilay'a çok çaba verdi,
 Okusun kurtarsın kendini derdi,
 Azmetti başardı murada erdi,
 Yavrularına dal, kol oldu gitti.
 Dost canlısı idi gülerdi yüzü,
 İnsanlıktı özü kâmilce sözü,
 Dünya malı nedir görmezdi gözü,
 Yaktı yürekleri kül oldu gitti.
 Ezgili der gözün açık gitmesin,
 Dostluk sevgi saygı asla bitmesin,
 Yerin cennet olsun Baykuş ötmesin,
 Bir hayal misali yel oldu gitti.

AEK- 53: Sevdalı Başım

Göz göze geldiğim o günden beri,
 Yanıyor yüreğim sevdalı başım.
 Unutmak ne mümkün kalbimde yeri,
 Yanıyor yüreğim sevdalı başım.

Sevdalı sevdalı sevdalı başım,
 Dumanlı dumanlı dumanlı başım.
 Bana sensiz dünya inan ki zehir,
 Akar gözyaşlarım olur bir nehir,
 İstemem edesin sözünü tehir,
 Yanıyor yüreğim sevdalı başım.
 Sevdalı sevdalı sevdalı başım,
 Dumanlı dumanlı dumanlı başım.
 Ezgili Kevser'im geçemem senden,
 Bu dert yakar beni sızlar derinden,
 Aşk kahvemiz gelsin Hint'ten Yemen'den,
 Yanıyor yüreğim sevdalı başım.
 Sevdalı sevdalı sevdalı başım,
 Dumanlı dumanlı dumanlı başım.

AEK- 54: Sitem

Neden bülbül ötmez viran bağlarım,
 Gönül bahçesine hazan mı geldi?
 Sanki gülmek haram oldu ağlarım,
 Ölüm fermanımı yazan mı geldi?
 Şu hayatın yükü çekilmez oldu,
 Zalimin bileği bükülmez oldu,
 İnsanlık anıtı dikilmez oldu,
 İnsanlığa mezar kazan mı geldi?
 Kimi sevda kimi para peşinde,
 Kimi düzen kurmuş kendi işinde,
 Köşe dönenler var gece düşünde,
 Güzelim dünyayı bozan mı geldi?
 Saymakla bitmez ki feleğin işi,
 Döner mi sözünden er olan kişi,
 Ayırmayın birbirinden kardeşi,
 Ezgili Kevser'i üzen mi geldi?

AEK- 55: Toplantımız Var

Boş teneke çok ses çıkarır derler,
 Çakal meclisinde toplantımız var,
 Kızdıkça öfkeden kendini yerler,
 Çakal meclisinde toplantımız var.
 Çakallar çok birbirinden hünerli,
 Acıkınca yer etini dönerli,
 Fırıldak hem inat sırtı semerli,
 Çakal meclisinde toplantımız var.
 Baş çakalın sırtı ala mı ala,
 Ta kilometreden koşuyor yala,
 İşkembesi geniş benziyor mala,
 Çakal meclisinde toplantımız var.
 Yılışp geliyor hele birisi,
 Leşi makbul para etmez dirisi,
 Bunlar Kangal cinsi itin irisi,
 Çakal meclisinde toplantımız var.
 Besili çakalın az boyu kısa,
 Hep yapar işleri aykırı usa,
 Çok da ukaladır tanımaz yasa,
 Çakal meclisinde toplantımız var.
 Kurdular meclise siyasi tabur,
 Cahil sürüsünde çok olur kibir,
 Ezgili bunların hepsi etobur,
 Çakal meclisinde toplantımız var.

AEK- 56: Toprak Ana

Suların çekildi verimin düştü,
 Ağla toprak ana ağla derdine,
 Başına kiremit tuğla üşüştü,
 Ağla toprak ana ağla derdine.
 Karnını oydular kazma kürekle,
 Saraylar kurdular beton direklerle,

Başa çıkamadın cılız yürekle,
 Ağla toprak ana ağla derdine.
 Eledik kürekle bel ile seni,
 Nimet verdin övdük dil ile seni,
 Denizlere saldı sel ile seni,
 Ağla toprak ana ağla derdine.
 Yeşil örtün nerde bu kara hal ne,
 Nerede ağaçlar bu kuru dal ne,
 Arı çiçek arar bu sarı bal ne,
 Ağla toprak ana ağla derdine.
 Yolmuşlar saçını başın kel kalmış,
 O renkli güllerin sararmış solmuş,
 Çimenler kaybolmuş dikenler dolmuş,
 Ağla toprak ana ağla derdine.
 Her tarafın duman is pas içinde,
 Aslını ararsın havas içinde,
 Ezgili ağlıyor bir yas içinde,
 Ağla toprak ana ağla derdine.

AEK- 57: Türkiye'm

Ne eğitim ne de kültürün kaldı,
 Aydınların hala sürgün Türkiye'm.
 Cazi, Popu başta yerini aldı,
 Ozanların sana dargın Türkiye'm.
 Sanayicin onmaz derin yaralı,
 El koydu paraya dünya kıralı,
 Fabrikan kilitli işçin karalı,
 Ekonomin bozuk durgun Türkiye'm.
 Yasaları dizdi bir bir sıralı,
 Uygulayanların hepsi buralı,
 Bir avuç insanı etti paralı,
 Bankaların talan vurgun Türkiye'm.
 Sırayla satılık verimli K.İ.T.'ler,
 Yedikçe yiyor da doymuyor bitler,

Korkusundan sinmiş kimsesiz fertler,
 Vatandaşın sessiz yorgun Türkiye'm.
 Ezgili Kevser'im bu eza niye?
 Adam sen de boş ver hep diye diye,
 Ülke oldu IMF'ye hediye,
 Daha merhem tutmaz sargın Türkiye'm.

AEK- 58: Yâr Eylene

Dur gitme bekle yârim,
 Derdimin dermanı yârim,
 Ben seni çok özledim,
 Sen beni sormuyon yârim.
 Yâr eylen eylen eylen eylen,
 Dur gitme bekle eylen.
 Koşturup ardından yorma,
 Beni n'olur yalnız koyma,
 Sensiz inan yaşayamam,
 Beni sevdan ile yakma.
 Yâr eylen eylen eylen eylen,
 Dur gitme bekle eylen.
 Ezgili her gün ağlayam,
 Ne garibem ne hastayam,
 Nice sevdalarla yandım,
 Senin sevdan etti duman.

AEK- 59: Yâre De Bak

Eğleneyim eğleneyim,
 Diley diley yâre de bak.
 Ben yar için eğleneyim,
 Hele kurban yâre de bak.
 Saçlarının arasında,
 Diley diley yâre de bak.
 Elek elek eleneyim,
 Hele güzel yâre de bak.

Yâr geliyor yâr geliyor,
 Salınarak yâr geliyor,
 Giymiş ipek mintanını,
 Yakası da dar geliyor.
 Ezgili'yi avutursun,
 Ninni söyler uyutursun,
 O güzel gülüşün ile,
 Ta can evinden vurursun.

AEK- 60: Yâre Sitem

Canım dediğim yar ben sana nettim,
 Arzularını hep yarım mı ettim?
 Beni benden aldın çaresiz bittim,
 Ne emek ne saygı sevgi bıraktın.
 Sebepli sebepsiz her gün küsersin,
 Her an tavır alıp surat asarsın,
 Acı bir fırtına olup esersin,
 Ne emek ne saygı sevgi bıraktın.
 Bana tek taraflı sevgi yaşattın,
 Yılan oldun benliğimi kuşattın,
 Elin durdu dilin ile taş attın,
 Ne emek ne saygı sevgi bıraktın.
 Sen benim gibi sevseydin eğer,
 Bulurdu o zaman sevgimiz değer,
 Gerçek kör nankör olurmuş meğer,
 Ne emek ne saygı sevgi bıraktın.
 Görüntün medeni özünse cahil,
 Sohbeti olmayan olur mu ehil,
 Keşke sana vermez olsaydım meyil,
 Ne emek ne saygı sevgi bıraktın.
 Asalak misali kanım emersin,
 Ben eşeğim sen sırtımda semersin,
 Ezgili'yi boğan yağlı kemersin,
 Ne emek ne saygı sevgi bıraktın.

AEK- 61: Yeter

Benden selam söylen vefasız yâre,
 Beni dertten derde saldığı yeter.
 Şu gönül derdime olmaz ki çare,
 Beni benden çalıp aldığı yeter.
 Diyarı gurbette mesken tutulmaz,
 Elin sözü bal olsa da yutulmaz,
 İnsan sevdiğiyle böyle şad olmaz,
 Beni yerden yere çaldığı yeter.
 Ezgili bildirin yâre sözlerim,
 Cananım canımdır elbet özlerim,
 Bir ömür geçse de yolun gözlerim,
 Gaflet uykusuna daldığı yeter.

AEK- 62: Yok Etmeyelim

Bütün canlıların ülkesi dünya,
 Sevelim bu hanı yok etmeyelim.
 İlim de irfanda insan bir derya,
 Sevelim insanı yok etmeyelim.
 Kalksın şu sınırlar vatan tek olsun,
 Nedir din dil ırk renk, fikri yok olsun,
 Cümlemizin özü sözü Hak olsun,
 Sevelim her canı yok etmeyelim.
 Ne uğruna bunca verilen canlar,
 Kime baki kaldı saraylar hanlar,
 Son bulsun düşmanlık dinsin al kanlar,
 Sevelim bu kanı yok etmeyelim.
 Yaşamak sevmek en temel duygu,
 Gitsin yüreklerde korku hem kaygı,
 İnancımız olsun sevgi ve saygı,
 Sevelim bu dini yok etmeyelim.
 Okusun insanlar hür olsun coşsun,
 Uygarlık tezinde en önde koşsun,

İnsan kâinatta namını aşsın,
 Sevelim bu şanı yok etmeyelim.
 Aydın aydınlatır kalbi pas tutmaz,
 Barış olur ise dünya yas tutmaz,
 Eşit paylaşımında kimse kûs tutmaz,
 Sevelim bu yanı yok etmeyelim.
 Ezgili davamız barış olmalı,
 İlimde en önde yarış olmalı,
 İnsanı insanda sarış olmalı,
 Sevelim bu anı yok etmeyelim.

AEK- 63: Yol

Elim belim dilim diye,
 Ben bu yola meyil verdim.
 Bir canım var al hediye,
 Sana varmak idi derdim.
 Tutan elim Hakkı ara,
 Ak pak iken olma kara,
 Çekilirsin bir gün dara,
 El nefsime böyle erdim.
 Dilim dedim bülbül oldum,
 Sükût ettim altın buldum,
 Kıvamında aşka daldım,
 Gözlerime perde gerdim.
 Ezgili'yim çağlar selim,
 Ilgıt ılgıt eser yelim,
 Elim belim arı dilim,
 Uğrunuza ömrüm verdim.

AEK- 64: Yoldaş

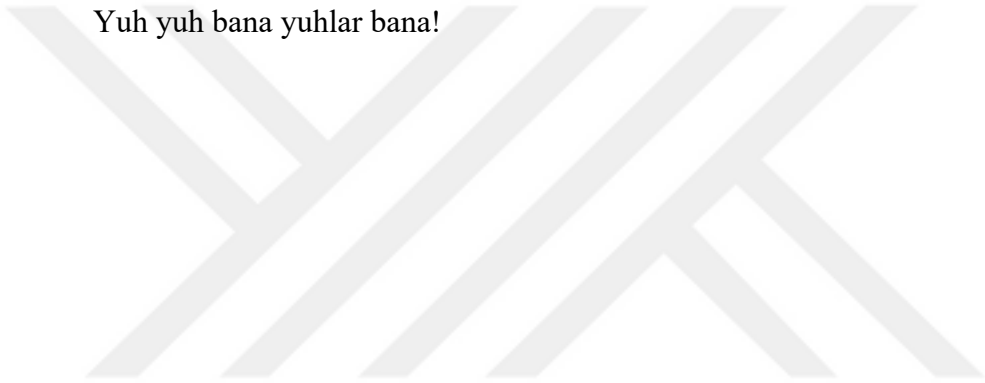
Zalimler bir olmuş mazlumu ezer,
 Kötüleri bir bir yerelim yoldaş.
 Aslan yatağında çakallar gezer,
 Geldikleri yere sürelim yoldaş.

Meydanı boş bulup daha azdılar,
 İnsanlara ne kuyular kazdılar,
 Yalanları gerçek diye yazdılar,
 Defterini hemen dürelim yoldaş.
 Dünyada böylesi melun bulunmaz,
 Hamutla götürdü yüzsüz alınmaz,
 Halkın malı deniz değil çalınmaz,
 Birlikte dersini verelim yoldaş.
 Bir musibet bin nasihate bedel,
 Talan kültürünü ettiler helal,
 Yükün tuttu yobaz kaçmadan yâd el,
 Ezgili der hesap görelim yoldaş.

AEK- 65: Yuh Bana

Dünya âlem insanını,
 Ayrı gördümse yuh bana!
 Zevk için alıp canını,
 Yere serdimse yuh bana!
 Yuh yuh bana yuhlar bana,
 Yoldaş değilsem mert cana,
 Olursam namertten yana,
 Yuh yuh bana yuhlar bana!
 Saygı duyarım dününe,
 Sıra geldi bu gününe,
 Doğru diyenin önüne,
 Engel durdumsa yuh bana!
 Yuh yuh bana yuhlar bana,
 Yoldaş değilsem mert cana,
 Olursam namertten yana,
 Yuh yuh bana yuhlar bana!
 Girmem cahil tayfasına,
 Boyun bükmem tafrasına,
 Oturup da sofrasına,
 Ekmek dürdümse yuh bana!

Yuh yuh bana yuhlar bana,
Yoldaş değilsem mert cana,
Olursam namertten yana,
Yuh yuh bana yuhlar bana!
Ezgili der dertli başım,
Namertlere var savaşım,
Bütün dünya bir kardaşım,
Gönül kırdımsa yuh bana!
Yuh yuh bana yuhlar bana,
Yoldaş değilsem mert cana,
Olursam namertten yana,
Yuh yuh bana yuhlar bana!

6.3. Fotoğraflar

Fotoğraf- 1: Âşık Ezgili Kevser

ÖLÇEK 23.01.2006 *Perşembe* **Kültür-Edebiyat-R**

EDEBİYAT KÖŞESİ

Yöresel Esintiler

Araştırmacı Yazar
Sait KÜÇÜK

Halk Şiirimizin Çorum'daki Kadın Sesi

EZGİLİ KEVSER

George Horton bir sözünde şöyle diyor: İnsanlıkla ilgili bütün olaylara kadınlar ortaktır.(1) Kadın elinin olmadığı, başarıyla sonuçlanmış hiçbir iş yoktur. Alexandre Dumas ise Kadınların bize verdiği ilhamla şaheserler yaratıyoruz, demektedir. Ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk: Şuna kani olmak lazımdır ki, dünya yüzünde gördüğümüz her şey kadının eseridir, diye buyurmuşlardır.

Kadınlar olmasaydı insanoglu neslini sürdürdü bilirmiydi? Her insan hayata gözünü açtığı zaman öğrenmeye anasından başlıyor. Anadilini ondan öğreniyor ve devam ediyor. Anadilimizin kültür vücudunda bir damar olan halk şiirimiz yüzyıllardan beri büyük bir gelenek olarak yaşatılmış ve günümüze kadar ulaşabilmiştir.

Bu kültürün taşıyıcıları sadece erkekler olmamıştır. Anadolu'da yakılan ağıtların çoğunda kadınların imzası vardır. Ama bunlar sözlü gelenekle aktarıldığından anonimleşmişlerdir.

Kitaplara taşınmış bir çok kadın halk şairimiz vardır. Bunlardan : Osmanlı Padişahlarından İkinci Sultan Mahmut'un kızı Adile Sultan'ı, Rahva doğumlu Arife Bacı'yı, Afyon doğumlu Aşık Aslı Bacı'yı, Çukurovalı Ayşe Bacı'yı, Şarkışlalı Aşık Azme Bacı'yı, Çankırılı Banu Hanım'ı, Dikmenli Aşık Emine'yi, Kamanlı Aşık Emine'yi, Konyalı Emine Hanım'ı, Uşaklı Aşık Güllüşah Bacı'yı, Karslı Aşık Hüsnü Bacı'yı, Erzurumlu Aşık Mümine Bacı'yı, Eskişehirli aşık Nurşah'ı, Sarıkamışlı Aşık Şahsenem Bacı'yı, Eskişehirli Aşık Sarıcakızı ve diğerlerini sayabiliriz.(2)

Bu kadın halk şairlerimizin izinden yürüyerek halk şiiri geleneğini sürdürenlerden birisi de 1969 Çorum-Bektaşoğlu köyü doğumlu Kevser Ezgili Hanım'dır. Yayınlanmış eserleri ve çıkarmış olduğu iki türkü albümü bulunmaktadır. Şiirlerinde Ezgili Kevser mahlasını kullanmaktadır.

Ezgili Kevser bu işte... "Bilirsün niyetir her işin başı/Sevgi hoşgörüde kuralım işi" diye seslenen bir yüreğe sahip. Günümüz dünyasında sevgiye ve hoşgörüye o kadar ihtiyacı var ki insanlığın. Savaş,kavga dövüş ise tarihler boyunca yaşana gelmiş,Asil yaşanması gereken sevgi değil mi? İnsanları birbirine yaklaştıracak olan, dostlukların temeline konacak harç saygı, hoşgörü ve anlayış değil mi ?

DOSTUM

Eller gibi ayrı gezme
Sağ yanıma gele dostum
Sükut geçip kendin üzme
Şenlenip de güle dostum

Dost dost için öle dostum (3)

- 1- Ali Polat,Üç Bin Yıllık Birlikim İst-2001
- 2- Halk Şiirinde Ana Sesi,İ.Manya İst-1983
- 3- <http://home.arcor.de/ezgili>

AĞUZ

Yeni doğmuş memelilerin ilk sütüne AĞIZ, Kağızman'da yöresel lehçeyle buna AĞUZ denir.

Doğan ineğin sütü üç gün sağılır.Sağılan süt süzülerek bir kazan içinde ocak üstüne koyulur.Kaynatılan süt içerisine üç veya dört adet yumurta kırılır. Süt ve yumurta bir ağız kaynatılarak pişirilir.Ocağın üzerinden indirilen süt kazanı bir yere konularak etrafı bezler ile sarılır.Ertesi gün bezler açıldığında yoğurt gibi tutmuş olur.Ağuzun içerisine katılan yumurta ona sarı bir renk verir.Ağuzun sütü kalın ve yağlıdır.Ağuz tabaklara konulduğunda üzerine pekmez dökülerek yenilir.Pekmezli ağuzun tadı daha bir başka olur.

Yapılan ağuz tabak tabak komşulara dağıtılır.Ağuzu yiyen komşular tabağı yıkamadan içerisine tuz dökerek tabağı geri verirler.Ağuzu dağıtan inek sahibi bu tuzu ineğine içireceği suyun içerisine katarak ıçırır.Böylece ineğin sütünün bereketleneceğine inanılır.

BULAMA

Doğan ineğin ağuz sütünden sonra üç gün devam eden süttür.Bu süt ağuzla göre biraz daha incedir. Üç gün sağılan bu süte Bulama denir.Bulama danaya emdirilir.Kalan süt ise istendiği zaman içilebilir.Bulama sütü yoğurt tutmaz,tutsa bile berk olmaz,sulu olur.Bulamadan sonra inek süte düşer.Tam incelelen süt içme ve yoğurt olma kıvamını alır.

YOĞURT

Sağılan süt süzülür.Bir kazan içinde kaynatılır.Süt ılık iken kaymak tutmaya başlar.Kazanın bir köşesinden bir kaşık yoğurt/mayalık katılarak karıştırılır.Kazan bezler ile sarılır.Altı saat sonra sarılan bezler açılır.Süt yoğurta dönüşmüş olur. Mayalık olarak yoğurt bulunmadığı zaman mayalık olarak iki yemek kaşığı limon suyu veya sirke atılır.

Kaynak Kişiler: Şöhret Sis-Emine Küçük
Kağızman Söz İncileri

- Boynunu kör bıçağa sürmek
- Bir ayağı gora sallanmak
- Gandara
- Hep meccana

Fotoğraf- 2: Aşık Miskini (Sait Küçük), 2006 yılında yerel “Ölçek” gazetesinin edebiyat köşesinde, “Halk Şairimizin Çorum’daki Kadın Sesi” manşeti ile yapılmış haber yazısı.

Fotoğraf- 3: “Çorum Âşıklar Gecesi”, Ozan Mustafa Sayılır, Âşık Gülçınar, Ozan Sürmelican, Ozan Mehmet Kara, Aşık İmami.

Fotoğraf- 4: 26 Şubat 2007 tarihinde “Ozan Hüseyin Çırakman’a Saygı” Programında çekilen resimde; Âşık Rıfat Kurtoğlu, Ozan Kemal Özgür, Ozan Hüseyin Çırakman, Çorum Belediye Başkanı Turan Atlamaz, Ezgili Kevser, Sönmez Çırakman, Ozan Cefai, Bağlama ustası ve Koro Şefi Kazım Mercan.

Fotoğraf- 5 29 Mayıs 2011/ “**Kadın Âşıklar Şöleni**” sırasında; Âşık Sarıcakız, Âşık Gülçınar, Ozan Sürmelican, Ezgili Kevser, Âşık Özlemi, Ozan Sinem Bacı, Ozan Selvinaz, Âşık Nurşah Bacı.

Fotoğraf- 6: 31 Ekim 2019/ TRT Türkü Radyo, “**Âşıklık Geleneği**” Programı; İbrahim Ethem Yağcı, Ozan Abbas Balcı, Seyit Ali Aykaç, Ezgili Kevser, Sönmez Çırakman.

Fotoğraf- 7: Çorum Uğurludağ ilçesinde derleme çalışması sırasında Âşık Bayram'ın evinde, Âşık Figani, Âşık Bayram, Ezgili Kevser.

Fotoğraf- 8: 13 Şubat 1995 tarihinde “Çorum Haber” gazetesinde “Gel Heri Heri” adlı ilk kasetinin çıkacağı ile ilgili bir haber.

Fotoğraf- 9: 12 Haziran 1995 tarihinde "Çorum Haber" gazetesinde "Gel Heri Heri" adlı ilk kasetinin çıktığı ile ilgili bir haber.

Ezgili Kevser büyüledi

Çatak Şenliği'nde izleyenleri büyüleyenlerden birisi de Ezgili Kevser olarak tanınan Çorum'un genç sanatçılarından bir bayandı.

Ankara'dan getirilen diğer iki bayan sanatçının profesyonel olarak geçinmesine rağmen Ezgili Kevser, onlardan çok daha başarılıydı. Önümüzdeki günlerde şiir kitabını bastırmayı düşündüğünü söyleyen Ezgili Kevser, müzik çalışmalarına hız vereceğini de bu arada duyurdu.

Ezgili Kevser'in verdiği mini konser sırasında isteklerin çok olmasından dolayı zamanının geçmesine rağmen kimse durdurmak istemedi. Herkes o sırada iyi bir ses dinlemekle meşguldü.

Fotoğrafta Ezgili Kevser, Şoförler Cemiyeti Başkanı Hasan Güleriyüz ile birlikte Çatak Şenliği'nde görülüyor.

13. Ağustos 1997

Fotoğraf- 10: 13 Ağustos 1997 tarihinde “Çorum Haber” gazetesinde “Ezgili Kevser büyüledi” başlığı altında Çatak şenliğindeki icrasının ne kadar etkileyici olduğu ile ilgili bir haber.

Ezgili Kevser de anma programına katıldı

Çorumlu yerel sanatçı Ezgili Kevser'de dün Atatürkçü Düşünce Derneği'nin organize ettiği merhum Uğur Mumcu'yu anma programına katılanlar arasındaydı.

Seslendirdiği türkülerle anma programına ayrı bir renk katan Çorumlu sanatçı Ezgili Kevser beraberinde getirdiği bağlamasıyla katılımcılara unutulmaz dakikalar yaşattı.

Fotoğraf- 11: 25 Ocak 2006 tarihinde “Dost Haber” gazetesinde “Ezgili Kevser de anma programına katıldı” başlığı altında Uğur Mumcu’yu anma programı kapsamında âşık Ezgili Kevser’in programdaki seslendirdiği türküler ile ilgili bir haber.

Fotoğraf- 12: 26 Şubat 2007 tarihinde “Çorum Haber” gazetesinde “Çırakman’a Saygı” başlığı altında verilen haberde Âşık Hüseyin Çırakman için yapılan saygı gecesinde yer almasına değinen bir haber.

Mahzuni'ye yakışır bir "Âşıklar Şöleni"

27. Uluslararası Çorum Hitit Fuar ve Festivali kapsamında düzenlenen "Âşıklar Şöleni" dün Âşık Mahzuni Parkı'nda yapıldı.

Şöleni Belediye Başkanı Turan Atılamaz, Âşık Mahzuni'nin eşi Fatma Mahzuni ve çok sayıda türkü dostu izlerken, Vali Mustafa Toprak programın son bölümüne katıldı.

Umut Radyo'dan Meltem & Uğur Çınar çifti-

tinin sunuculuğunu yaptığı program, Nergis Ay ve Özge Arslanbay'ın birlikte seslendirdikleri türkülerle başladı.

Ardından Kuşsaray Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Semah ekibinin gösterisi yer aldı. Daha sonra sırasıyla Ezgili Kevser, Sürmeliçan, Kemal Özgür, Âşık Cefai ve Rifat Kurtuluş sahne alarak Âşık Mahzuni'nin eserlerinden örnekler sundular.

Âşık Cefai, Rifat Kurtuluş ve Kemal Özgür ayrıca âşık geleneğinin vazgeçilmez unsurlarından olan "Atışma" yaparak izleyicilere keyifli anlar yaşattılar.

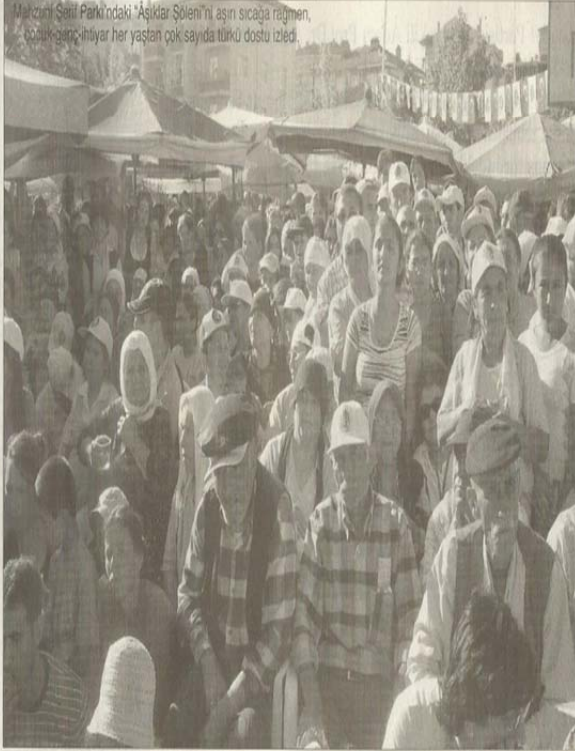
Şölenin son bölümünde Ali Mahzuni sahneye çıkarak, çoğunluğu babasına ait türkülerden oluşan bir repertuar sundu.

Soldan sağa: Ezgili Kevser, Sürmeliçan, Kemal Özgür, Âşık Cefai ve Rifat Kurtuluş plaketlerini aldıktan sonra bir arada...

Vali Mustafa Toprak, ödül töreni bölümünde programa katılarak Rifat Kurtuluş'un plaketini verdi.

Mahzuni Sanî Parkı'ndaki "Âşıklar Şöleni"ni aşırı sıcakta rağmen, çok sayıda türkü dostu izledi.

2007
ABER

6 TEMMUZ 2007-ÇORUM HABER

Fotoğraf- 13: 6 Temmuz 2007 tarihinde "Çorum Haber" gazetesinde "Mahzuni'ye yakışır bir âşık şöleni" başlığı ile verilen haberde 27. Uluslararası Çorum Hitit Fuar ve Festivali kapsamında yapılan âşıklar şölenine katılması ile ilgili bir gazete haberi.

Fotoğraf- 14: 11 Eylül 2010 tarihinde "Cumhuriyet" gazetesinde "Kadın âşıklar söylüyor" başlığı altında Sevilay Çınar tarafından çıkarılan kadın âşıklar albümünde yer alması ile ilgili bir gazete haberi.

HALK OZANLIĞININ TARİHSEL GELİŞİMİ ve EZGİLİ KEVSER

Halk Ozanlığı ve halk şiiri yazma sanatı, insanın tarihi kadar eskidir. Bu geleneğin kökenleri çağlar ötesine gidecek kadar derinliklerdedir. İkel, Kölecü ve feodal toplumlarda ozanlar hep var olmuşlardır. Özellikle sınıflı toplumlarda, halk ozanları toplumlara yön vermiş, duyan kulağı, konuşan dili, gören gözleri olmuşlardır. Hep haklinin, masumun, ezilenin yanında olmuşlardır. "Bu nedenle de dokuz köyden kovulmuşlardır" Çok bedel ödemişlerdir. Bunlara çok örnekler verebiliriz.

8. Yüzyılda Halkçı Mansur "Enel Hak" "Ben hakkım" dediği için Abbasiler tarafından vahşice katledilmiştir. O ki "Varlığın birliğini" savunan kişidir. Hallacı Mansur'a göre; Bütün varlıklar, tek olan Allahın varlığı içinde vardır. Bu nedenle "Her nereye baksam sen varsın orda" demektir. "Ben hakkım" demek "Haktan başka varlık olmadığına inanmaktır."

Bu inanç ve düşünce ozanlarımızın söylemleri ile günümüze kadar gelmiştir. Şah Hatayi bu düşünceye öncülük etmektedir. Yine Hallacı Mansur, Cüneydi Bağdadi, Hacı Bektaş Veli düşüncesi birbirleri ile özdeş nitelik taşımaktadır. Bu anlayış ozanlarımızın yaşam biçimi olmuştur. Ozanlar inançları gereği, halka ışık oldukları için ve inançları nedeniyle çok bedel ödemişlerdir. Hallacı Mansur'un katlinden sonra 14. Yüzyılda Nesimi Halep'te diri diri derisi yüzölerek öldürüldü. Yine aynı anlayış, Pir Sultan Abdal'ın inanç ve düşünceleri nedeniyle Sivas'ta asılmasına sebep olmuştur. 13 ve 16. Yüzyıl arasında Anadolu'muza Türkmenler, Babalılar yanında Hasan Sabah, Baba İshak yanında Şah Kulu, Şeyh Bedrettin yanında, tüm Urum Erenleri ve Abdalları ile gerçeğe yürüdüler. Gönülleri feth ettiler. Günümüze kadar uzayıp gelen iz bıraktılar. Dahası Hacı Bektaş Veli'den hakikati öğrendiler gerçeği gördüler sonsuzluğu ve ölümsüzlüğü yakaladılar, işte bu ozanlarımız Seyit Nesimi, Fuzuli, Şah Hatayi, Yemini, Verani, Kul Himmet, Pir Sul-

nemde bu düşünce- lere yanıt niteliğinde, Aşık İhsani "Ozan Dolu Anadolu" kitabını çıkartarak, halk ozanlığı damarının yaşadığını kanıtlamak için yüzlerce ozanı, kitabına konu edinmiştir.

Bizim eleştirmiz neden Aşık Veysel'e maaş bağlandığı değil, neden diğer halk ozanlarına bağlanmadığıdır. Eğer Aşık Veysel'in ama(kör) olduğu ve zor durumda olduğu konu ediliyorsa, Şahdurna'da amadır (kördür). Üstelik bir bayan halk ozanıdır. Şahturna'ya bağlanmaz çünkü Şahdurna aynı dönemde iktidara şöyle sesleniyor "Deyin gelsin hele bize kızanı/Af eylemem yalan dolan yazanı/Getirmeye bir aydınlık düzeni/Yürüyelim arkadaşlar yürüyün diye sesleniyordu.

Cumhuriyet döneminde de pek çok halk ozanı var olmuştur. Anadolu ozanları'nı harman olduğu bir yerdir. Sivas, Kahramanmaraş, Çorum ve daha pek çok ilimiz adeta ozan tarlası gibidir. Aşık Veysel, Mahzuni, İhsani, Sefil Selimi, Daimi, Çırakman ilk akla gelenler ve daha yüzlerce aynı damarın kolları şeklindedir. İşte aynı damardan beslenen ve ozanların harman olduğu yerden gelen bir ozanımız daha vardır: Ezgili KEVSER, Çorum daha öncede bu geleneğe çok değerli ozanlar katmıştır başta ilk akla gelenler ise Deli Boran, Borani, Çırakman, Hamdi Gardeş, Şekip Şahadoğlu, Aşık Haydar Öztürk, Aşık Selami, Aşık Kemal Öztürk, Aşık Cefai ve Salim Örgel ve daha adını sayamadığım onlarca ozan bu toprakların sesi, gözü, kulağı olmuştur.

Ezgili KEVSER; 1969 yılında Çorum'un merkeze bağlı Bektaşoğlu köyünde doğmuştur. İlk ismi Kevser DİKMEN'dir. Ancak Çorumlu halk ozanı Selami Sav-

Mustafa AYDINLI

Fotoğraf- 15: 27 Eylül 2014 tarihinde "Dost Haber" gazetesinde Mustafa Aydın'ın "Halk Ozanlığının Tarihsel Gelişimi ve Ezgili Kevser" başlıklı makalesi.

KİTAP RAFI

Ahmet Özdemir

EZGİLİ KEVSER VE IŞIK DAMLASI

Yüce Yaratan'ın "Eşref-i Mahlukat" yani yaratılmışların en onurlusu olarak var ettiği insanın temelini "Eline beline diline sahip olmak" üzerine kurdu. Bir başka anlatımla insanlık sanatının alfabesi "Eline, beline, diline sahip olmak"tır. Bütün dinlerinin temeli budur.

El, bel ve dil'in moddi ve manevi anlamları vardır. O el ki, hırsızlık yapmayacak, kimseye kötülük etmeyecek organımızdır. O el ki yutumuzdur. O bel ki, zürriyetin, namustur. O bel ki yakın çevremizdir. Obamızdır, köyümüzdür, kasabamızdır, doğamızdır. O dil ki ağızımızdaki dildir. Kötü ve yalan söylemeyen, dedikodu, gıybet yapmayan organımızdır. O dil ki ana sütü kadar haklıdır. O dil ki kalptir, vicedir.

Böyle bir grışten sonra önce bir şiir sunayım:

Elim belim dilim diye / "Ben bu

Daha sonraki yıllarda çıkardığı "Al başına çal dünyayı" gibi kasetlerde kendi eserlerine ağırlık vermeye başladı.

"Bir ışık damlasıyım, / Aydınlatmaya geldim..." diyen Ezgili Kevser şiirlerini "Işık Damlası" adlı kitapta topladı. Kitapta, Mustafa Aydın'ın inceleme, Songül Boynueğri Kubat'ın marzum sunuş yazılarının dışında yetmiş aşkın şiir yer almış. İçerinde atışmalar ve

bestelenip notaya alınmışlar da var.

Ezgili Kevser'in Türk Halk Şiiri tüm türleri içinde, hemen hepsinden örnekler vermiş. Didaktik olanlar ağırlıkta. Toplum olarak çok fazla öğüt almayı, birilerinin sürekli bir şeyler öğretmesini sevmeyiz. Ağıtlamalardan, koçaklamalara, güzellemelerden taşlamalara kadar hemen her konuda Ezgili Kevser şiiri bulmak mümkün... "Elinden öğütüğüm yüce bü-

Fotoğraf- 16: 7 Ekim 2016 tarihinde "Bizim Gazete" gazetesinde Ahmet Özdemir'in

"Ezgili Kevser ve Işık Damlası" başlıklı yazısı.

“Cana Sayıldım” albümünün ön ve arka kapağı...

Ezgili Kevser’in yeni albümü

Çorumlu sanatçı Ezgili Kevser’in 4. albümü “Cana Sayıldım” müzik marketlerdeki yerini aldı. Bamy Müzik Yapım’dan çıkan albümde yer alan 11 parçanın tamamında, söz, müzik ya da her ikisi birden olmak üzere Ezgili Kevser’in imzası var.

1969 yılında Çorum’un Bektaşoğlu köyünde doğan Ezgili Kevser, Halkla İlişkiler ve İşletme Fakültesi mezunu. Geçen yıl Şeker Sanayii’nden emekli oldu. Akçay’da yaşıyor. 1990’da müzik hayatına başlayan Ezgili Kevser, 2001’de Kültür Bakanlığı’ndan “Halk Ozanı” unvanını aldı. MESAM üyesi. (Recep SERBES)

Ezgili Kevser, dün gazetemizi ziyaretinde Genel Müdürümüz Mehmet Yolyapar’la...

Fotoğraf- 17: 7 Kasım 2017 tarihinde “Çorum Haber” gazetesinde “Ezgili Kevser’in yeni albümü” başlığı altında dördüncü albümü olan “Cana Sayıldım” albümü ile ilgili tanıtıcı bir gazete haberi.

Fotoğraf- 18: 2000 yılında 20. Uluslararası Çorum Hitit Fuar Festivali'ne katkılarından dolayı Çorum Belediyesi tarafından aldığı teşekkür plaketi.

Fotoğraf- 19: 2007 yılında Bektaşoğlu köyüne katkılarından dolayı Bektaşoğlu Kültür, Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği tarafından aldığı teşekkür plaketi.

Fotoğraf- 20: 2007 yılında 27. Uluslararası Çorum Hitit Fuar Festivali'ne katkılarından dolayı Çorum Belediyesi tarafından aldığı teşekkür plaketi.

Fotoğraf- 21: 2011 yılında Kocaeli Belediyesi, Kocaeli Üniversitesi ve Kültür Bakanlığı'nın katkıları ile oluşturulan "Kadın Âşıklar Şöleni" ne katkılarından dolayı aldığı teşekkür plaketi.

Fotoğraf- 22: 2011 yılında Babaeski Atatürkçü Düşünce Derneği tarafından aldığı teşekkür plaketi.

Fotoğraf- 23: 2017 yılında Şahkulu Sultan Vakfı tarafında “Ozanlar Festivali” ne katkılarından dolayı aldığı teşekkür plaketi.

7. ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Tolga COŞKUN
Doğum Tarihi ve Yeri : 07.09.1989 KOZAN
E- Posta : tolgacoskun01@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

2009-2013 Lisans, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü.